

ÓZBEKSTAN RESPUBLIASÍ XALÍQ BILIMLENDIRIW MINISTRILIGI
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIASÍ XALÍQ BILIMLENDIRIW MINISTRILIGI
ÁJINIYAZ ATÍNDAĞÍ NÓKIS MÁMLEKETLIK PEDAGOGIKALÍQ INSTITUTÍ
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍ JÍRAW-BAQSÍLAR JÁMIETLIK BIRLESPESI

D.ALLANAZAROV

QARAQALPAQ ÍRĞAQLARÍ

**QARAQALPAQ MILLIY «ALAMOYNAQ»
DUWTAR SAZLARÍ**

OQÍW QOLLANBA

Tashkent
Ġafur Ġulom atındağı baspa-poligrafıyalıq dóretiwshilik úyi
2019

UO‘K 781-512.121

KBK 85.315.3

A 51

«Qaraqalpaq ırǵaqları» atamasındaǵı bul oqıw qollanba joqarı hám orta arnawlı muzıka bilim jurtları ushın islep shıǵılǵan, sonıń menen birge kórkem-óner dógereklerinde hám balalar muzıka mektebiniń joqarǵı klasslarında da paydalansa boladı. Bunda qaraqalpaq kompozitorlarınıń naǵız milliy ırǵaqlar menen suwǵarılıp jazılǵan namaları, alamoynaq duwtar perdelerine jarasıǵın keltirip saz variantında docent D.Allanazarov tárepinen qayta islep shıǵılǵan.

Pikir bildiriwshiler:

Q. Zaretdinov - Ózbekstan hám Qaraqalpaqstan Respublikaları kórkem-óner ǵayratkeri.

T.Qalliev - Nókis mádeniyat hám kórkem-óner kolledji milliy muzıka kafedrasınıń aǵa oqıtıwshısı, Ózbekstan xalıq baqsısı.

S.Tájedtinova – NMPI Muzıkalıq tálim kafedrası baslıǵı, docent.

Muzıkalıq redaktorlar:

S.P.Ábdijamilov – «Ayqulash juldızları» Qaraqalpaq milliy folklor ansambliniń muzıkalıq jaqтан basshısı, Qaraqalpaqstan xalıq artisti.

O.J.Najimov – Ózbekstan kórkem óner jámieti birlespesiniń Qaraqalpaqstan bólimi «Qosıq hám ayaq oyın» ansambli sazendesi.

Keńesgóy: Ǵ. Ótemuratov - «Muxalles» milliy duwtarshılar ansambliniń kórkemlik jaqтан basshısı, Ózbekstan xalıq baqsısı.

ALGÍ SÓZ

Qaraqalpaq milliy muzıkası óziniń ırǵaqları, dúzilisi, dásleri, forshlag-melizmaları hám olardıń atqarıw usılları jaǵınan basqa xalıqlardıń muzıklarınan ózine tán ózgeshelikleri menen ayırılıp turadı. Sol baǵdarda zamanagóy kompozitorlarımız dúrkin-dúrkin ájayıp namalar dóretip, muzıka mádeniyatımızdı bayıtıp kelmekte. Sonıń ushın da bul dóretpeler xalqımızdıń júreginen orın alıp, atqarılıp kelinbekte.

Atap aytqanda, Japaq Shamuratov, Álimjan Xalimov, Ábdireym Sultanov, Xudaybergen Turdıqulov, Najmeddin Muxammeddinov, Ğani Amaniyazov, Ańsatbay Qayratdinov, Sálmenbay Sadıqov, Keńesbay Abdullaev, Raxmanbergen Sultanov, Marqabay Jiemuratov, Ayapbergen Ótepbergenov, Ziywatdin Lapesov, Qurbanbay Zaretdinov, Sharapatdin Paxratdinov, Erejep Seytimov, Saliy Jiengaliev hám olardıń izin basıp kiyatırǵan kóp kompozitorlardıń miynetleri girewli. Olar XX ásirde beri kimleri jurekke jaǵımlı ájayıp qosıqları, sazları menen, kimleri ansabllerge, xalıq sazları orkestrine, xor jámáátlerine arnalǵan namaları menen, kimleri simfoniyalıq orkestrge jarastırıp spektakllerge ariyalar jazıp, kimleri balet hám operalar dóretip, milliy muzıka mádeniyatımızdı bálent basqıshlarǵa kóterdi. Sol ushın da xalqımız olardıń atların ardaqlap tilge aladı.

«Qaraqalpaq ırǵaqları» atamasındaǵı bul oqıw qollanba kompozitorlarımızdıń naǵız milliy ırǵaqlar menen suwǵarılıp jazılǵan namaları, alamoynaq duwtar perdelerine jarasıǵın keltirip saz variantında qayta islep shıǵıldı. Oqıw qollanba joqarı hám orta arnawlı muzıka bilim jurtları ushın islep shıǵılǵan, sonıń menen birge, kórkem-óner dógereklerinde hám balalar muzıka mektebiniń joqarǵı klasslarında da paydalansa boladı.

QARAQALPAQ XALÍQ SAZ ÁSBABÍ «ALAMOYNAQ DUWTAR»

Qaraqalpaq xalqınıń alamoynaq milliy duwtarı qońsılas ózbek, túrkmen hám qazaq xalıqlarınıń duwtar hám dombıra saz ásbapları menen uqsas tárepleri, sonıń menen birge, ózine tán ózgeshelikleri de bar. Alamoynaq duwtarı tómendegi ózgeshelikke iye:

- 1) duwtar dástesindegi perdelerdiń ózgesheligi (mısalı, aydın perde, shirwan perdeleri);
- 2) gúmbirlep shıqqan sestinin`, yaǵnıy tembriniń ózgesheligi;
- 3) duwtardıń ózine jarasqan kelbeti, máselen, dawıs shanaǵınıń, dástesiniń dúzilisi (forması) hám bezew naǵıslarındaǵı ózgeshelikleri. Duwtardıń moynındaǵı súyekten jasalǵan milliy naǵıslar «*alamoynaq*» dep atalıwına sebepshi bolǵan.

Duwtar eki tarlı bolıp, olar bárqulla birge qosılıp shertiledi. Astıńǵı tar «*Lya*» notasına, al 2- tar «*MÍ*» notasına sazlanadı hám muzıka tilinde sol sazlangan notaǵa qaray birinshi tar «*Lya*» *tari* dep, al ekinshi tar «*MÍ*» *tari* dep aytiladı.

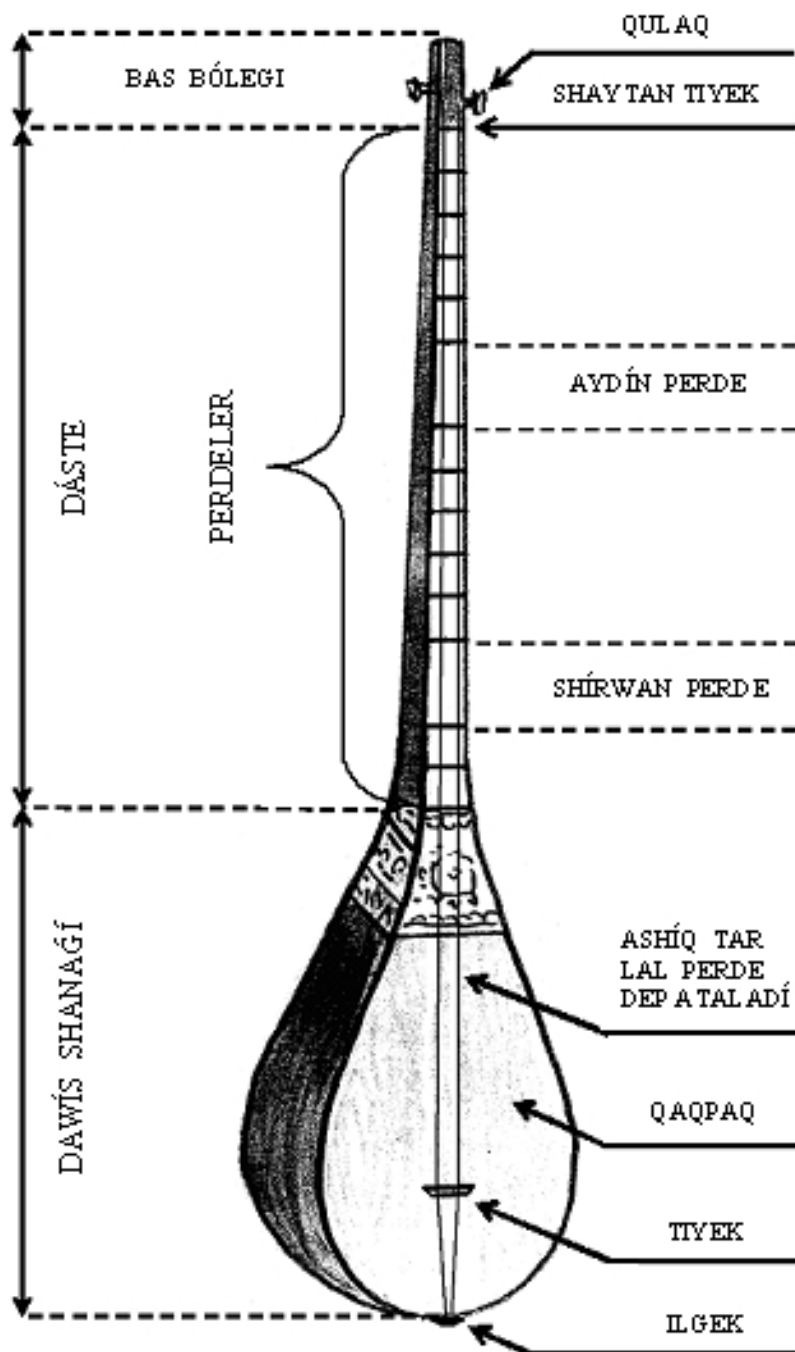
Saz shertkenimizde sol eki tardıń hár qaysısı óz wazıypasın atqarıp, birin biri tolıqtırıp baradı.

Mısalı: birinshi «*Lya*» tarındaǵı perdeler bastan ayaq barlıq qayırım ırǵaqları menen namanıń qáddin alıp barsa, al ekinshi «*MÍ*» tarındaǵı perdeler óziniń únles sesleri menen sol namanıń shirayın shıǵarıp, tásirsheńligin hám mánisin arttırıp baradı, sonıń ushın bul únles seslerdi qosıp shertkende itibarlı bolıw kerek. Jáne de aytıp ótetuǵın jeri, sol *mi* tarındaǵı notanıń atı menen, shep qoldıń dástedegi tutqan ornı belgilenip baradı, bunı *poziciya* dep ataydı.

Sonı da aytıp ótiwimiz kerek, duwtar perdeleri diapazonınıń sheklengenligine baylanıslı, baqsılar qosıq aytqanda duwtardı ózleriniń dawısına qolaylastırıp sazlap aytadı. Sol sebepli bul oqıw qollanbadaǵı namalardıń basım kópshiligi *lya major* yaki *lya minor* tonlıqlarında jazılıp, al avtordıń tiykarǵı jazǵan tonlıǵı hár namanıń basında kórsetilgen. Al endi diapazonı júdá keń namalardıń bálent háwijleri bir oktava páske túsirilip jazılǵan.

Tómendegi súwrette duwtardıń dúzilisi berilgen. Bunda *aydın* perdesi menen *shirwan* perdeleriniń quramı eki perde aralıǵın qamtıǵanı anıq kórinip tur. Bul jaǵday alamoynaq duwtarınıń eskiden óz qáddin saqlap kiyatırǵaninan derek beredi.

DUWTARDÍN DÚZILISI

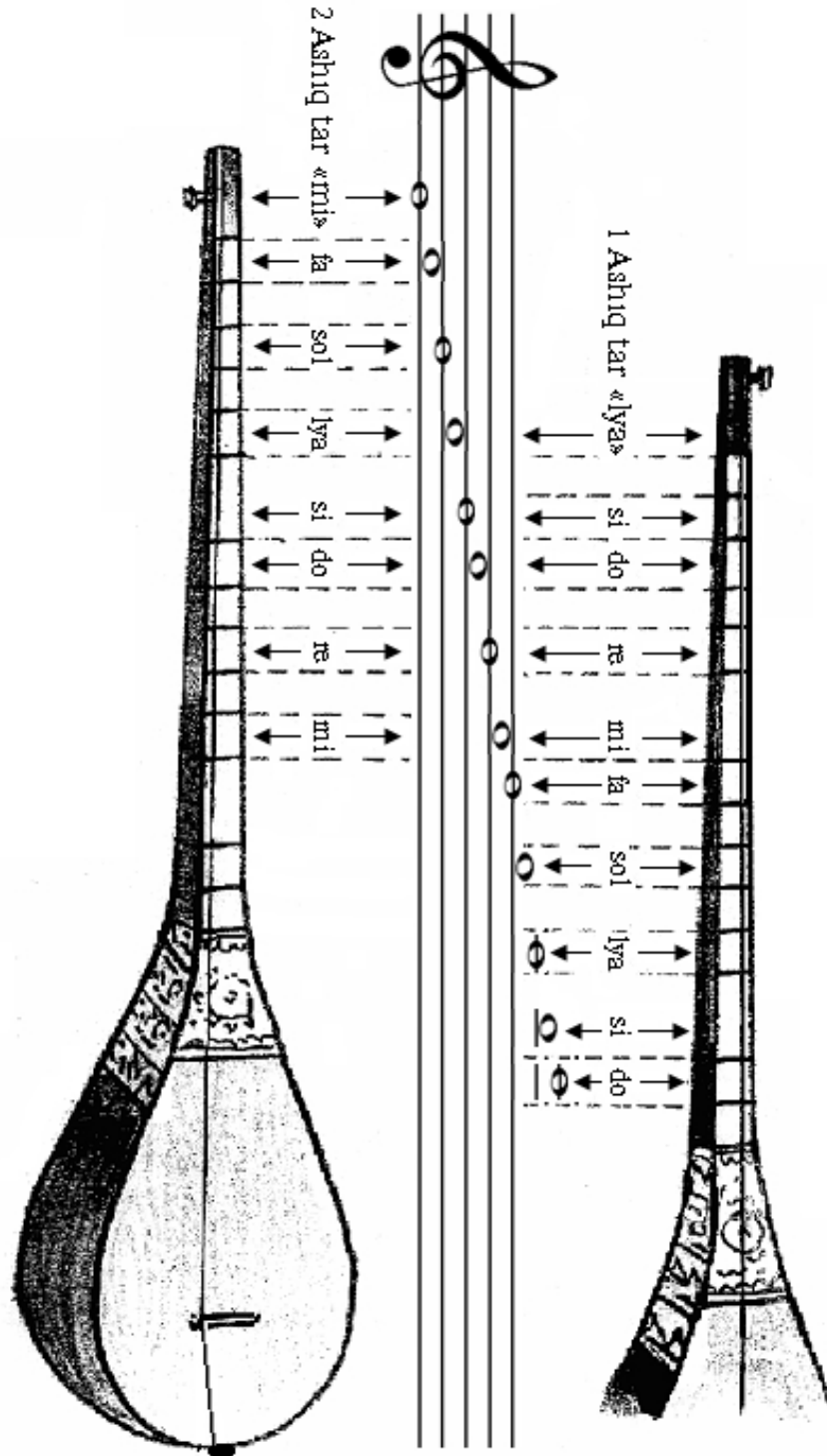
Duwtardıń *dástesi*

Dáste, *gúldáste*, *dástelep* jıynaw degen sózlerdiń barlıǵı da sol *dást* (*qol*) degen sózdiń túbirinen kelip shıqqan. Mısalı, beldiń yaqı baltanıń *dástesi* – qol menen uslaytuǵın jaǵı. *Gúldáste* - jarasıǵın keltirip qolǵa uslaǵan güllerdiń jıynaǵı. *Dástelep* jıynaw – belgili bir tártipte jıynap qoyıw. Duwtardıń *dástesi* degenimizde bul úsh sózdiń de mánisi keledi: birinshi – duwtardıń qolǵa uslaytuǵın jaǵı, ekinshi – sesler jıynaǵı, úshinshiden, belgili bir jarasıqta tártiplesken sesler jıynaǵı.

Tiyek

Tiyek – *tiy* degen sózden kelip shıqqan. Tiyektiń maqseti - duwtardıń tarın tirep hám duwtar sesleriniń tiykarın keltirip turıwshı. Sebebi duwtardıń tiyegi óz ornında durıs turmasa perdelerdiń sesleri ózgerip ketedi.

DUWTAR PERDELERINDE NOTALARDIŃ JAYLASIWÍ

Súwrettiń óń jaǵında *lyra* tarındaǵı, al shep jaǵında *mi* tarındaǵı notalardıń perdelerde jaylasıw tártibi berilgen.

ALTERACIYALANĖAN SESLER

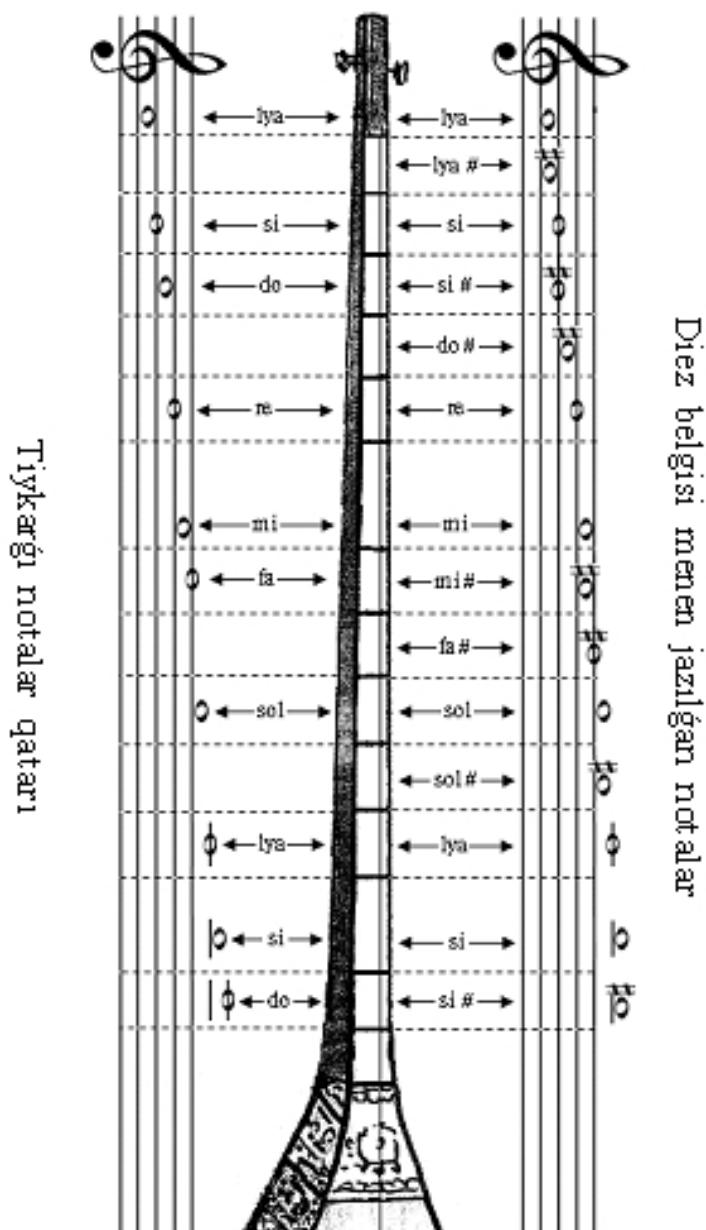
Namanıń geyde ózine jarasqan ayrıqsha qayırımları, yaqı ırǵaqları boladı. Mine sonday waqıtları tiykarǵı jeti sestem basqa alteraciyalanǵan seslerden paydalanıladı. Muzıkada *alteraciya* degen sóz “tiykarǵı sestiniń bálentligin ózgertiw” degendi bildiredi hám olar negizinde úsh túrge bólinedi.

- bul *diez* belgisi. Ol tiykarǵı sestiniń bálentligin yarım tonǵa kóteredi.

♭ - bul *bemol* belgisi. Ol tiykarǵı sestiniń bálentligin yarım tonǵa pásetyedi.

♮ - bul *bekar* belgisi. Ol # – diez hám ♭ - bemol belgileriniń kúshin biykarlap, sestiniń tiykarǵı ornına qaytaradı.

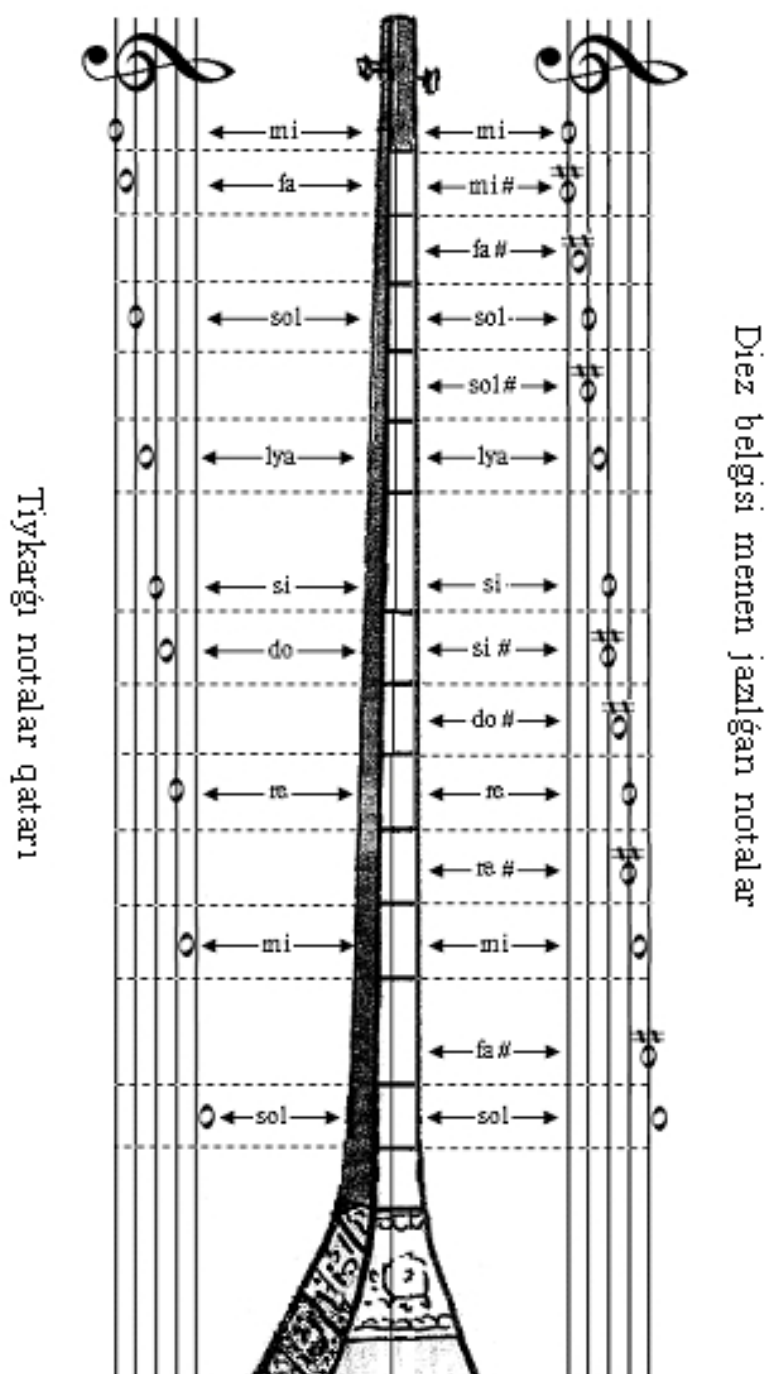
«LYA» TARÍNDAGÍ «#» DIEZLI NOTALARDÍŃ PERDELERDE JAYLASÍW TÁRTIBI

Súwrettiń shep jaǵında tiykarǵı sesler, al oń jaǵında alteraciyalanǵan diezli sesler qatarı berilgen. Kórip turǵanıńızday, **si#** benen tiykarǵı **do** notası hám **mi#** benen tiykarǵı **fa** notaları bir perdede jaylasqan. Onıń sebebi joqarıda aytıp ótkenimizdey, tiykarǵı **si** notası menen tiykarǵı **do** notası hám tiykarǵı **mi** notası menen tiykarǵı **fa** notaları óz-ara yarım ton aralıqta jaylasqanlıǵında. Jáne *aydın*

hám shirwan perdeleriniń pútin bir ton aralıǵın iyelegenligi ushın, **re#** hám **lya#** notaları kórsetilmegen. Tómenдеgi mısallarda da sonı itibarǵa alıw kerek.

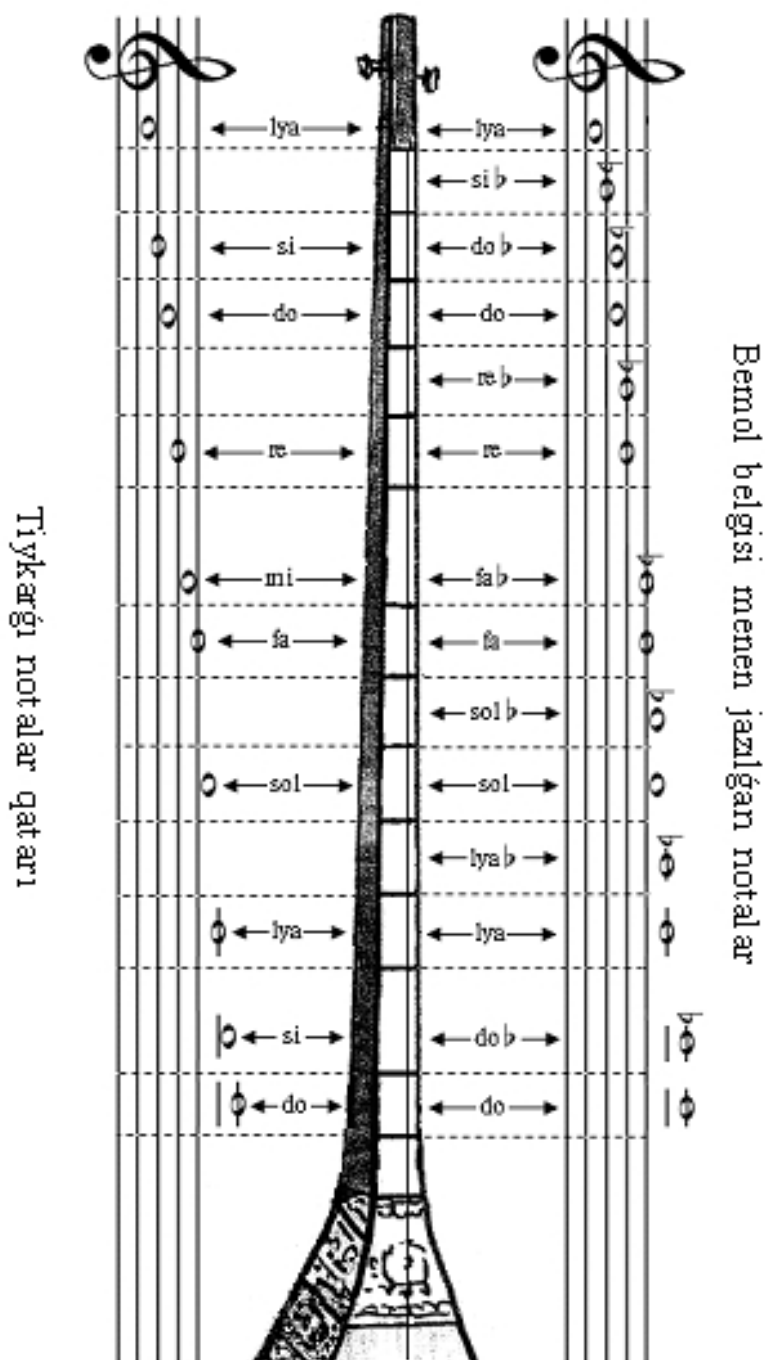
«MI» TARÍNDAǴÍ «#» DIEZLI NOTALARDÍŇ PERDELERDE JAYLASÍW TÁRTIBI

Súwrettiń shep jaǵında tiykarǵı sesler, al oń jaǵında alteraciyalangan diezli sesler qatarı berilgen.

Joqarıdaǵı súwrette kórip turǵanıńızday, **mi#** benen tiykarǵı **fa** notası hám **si#** benen tiykarǵı **do** notaları bir perdede jaylasqan. Onıń sebebi joqarıda aytıp ótkenimizdey, tiykarǵı **mi** notası menen tiykarǵı **fa** notası hám tiykarǵı **si** notası menen tiykarǵı **do** notaları óz-ara yarım ton aralıqta jaylasqanlıǵında. Jáne aydın hám shirwan perdelerindegi **lya#** hám **mi#** notaları kórsetilmegen, joqarıda bunıń sebebi ayıldı.

«LYA» TARÍNDAGÍ $\flat$ BEMOL BELGISI MENEN JAZÍLGAN NOTALARDÍN PERDELERDE JAYLASÍW TÁRTIBINIŃ KÓRINISI

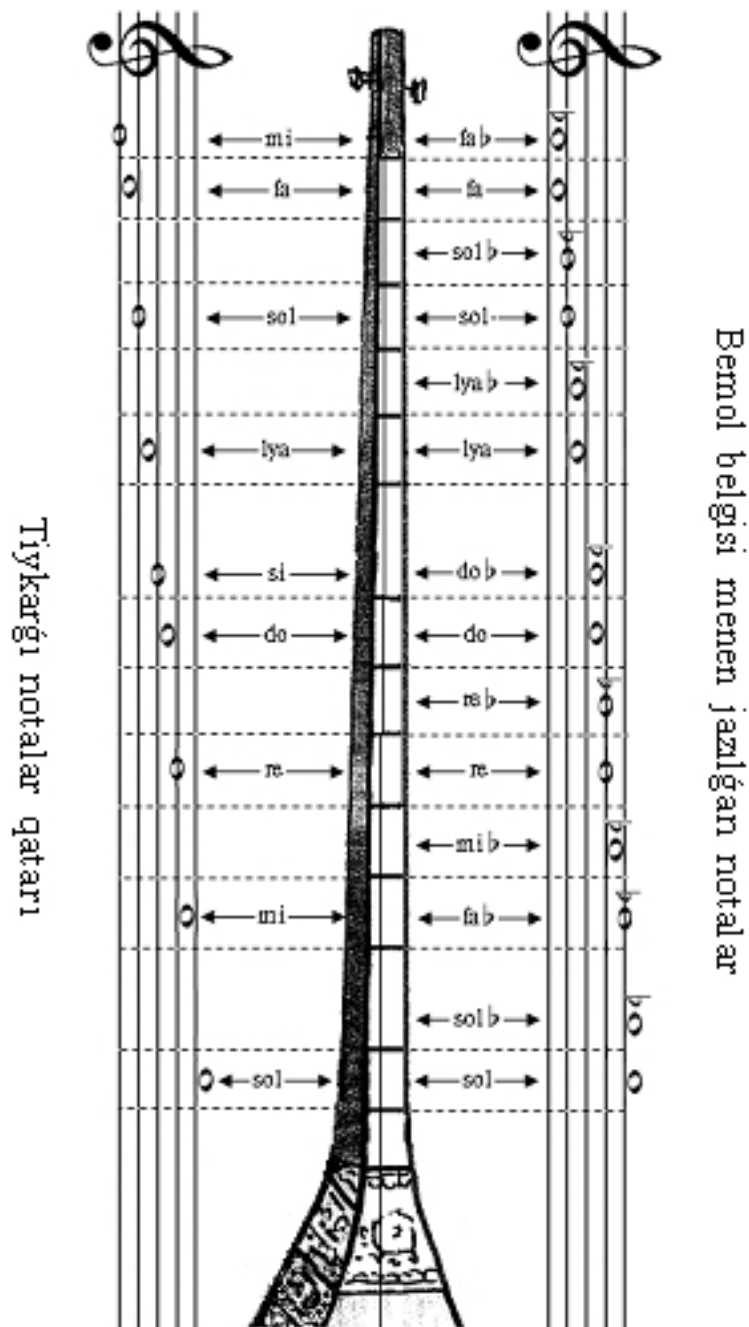

Súwrettiń shep jaǵında tiykargı sesler, al oń jaǵında alteraciyalanǵan bemollı sesler qatarı berilgen.

Joqarıdaǵı súwrette kórip turǵanıńızday, 1-oktavadaǵı tiykargı «si» notası menen 2-oktavadaǵı «do $\flat$ » notası, 2-oktavadaǵı tiykargı «mi» notası menen «fa $\flat$ » hám 2-oktavadaǵı tiykargı «si» notası menen 3-oktavadaǵı «do $\flat$ » notaları bir perdede jaylasqan. Bunıń sebebi, tiykargı «mi» notası menen tiykargı «fa» notasınıń hám tiykargı «si» notası menen tiykargı «do» notalarınıń óz-ara yarım ton aralıǵında jaylasqanlıǵında. Jáne aydın hám shırwın perdelerinińdegi 2-oktavadaǵı «mi $\flat$ » hám 2-oktavadaǵı «si $\flat$ » notaları kórsetilmegen, joqarıda bunıń sebebi aytıp ótildi.

«MI» TARÍDAĞI $\flat$ BEMOL BELGISI MENEN JAZÍLGAN NOTALARDÍN PERDELERDE JAYLASÍW TÁRTIBINIŃ KÓRINISI

Súwrettiń shep jaǵında tiykargı sesler, al oń jaǵında alteraciyalanǵan bemolli sesler qatarı berilgen.

Joqarıdaǵı súwrette 1-oktavadaǵı tiykargı «mi» notası menen «fa $\flat$ » notasınıń ekewi de ashıq tarda jaylasqan hám tiykargı «si» notası menen «do $\flat$ » notasınıń ekewi de aydın perdede jaylasqan. Bunıń sebebi de joqarıda aytıp ótkenimizdey, tiykargı «mi» notası menen tiykargı «fa» notasınıń hám tiykargı «si» notası menen tiykargı «do» notalarınıń óz-ara yarım ton aralıqta jaylasqanlıǵında. Jáne aydın hám shırwan perdelindegi 1-oktavadaǵı «si $\flat$ » hám 2-oktavadaǵı «fa» notaları kórsetilmegen, joqarıda bunıń sebebi aytıp ótildi.

Duwtardı durıs uslap otırıw tártibi

DÁSTEDE BARMAQLARDÍN JAYLASÍW TÁRTIBI HÁM POZICIYALARDÍN DÁSTE BOYLAJ JAYLASÍW TÁRTIBI

Barmaqlar dáste de jaylasqanda, «**mi**» tarındaǵı bas barmaq penen «**lya**» tarındaǵı ortan barmaq bir perdede jaylasadı, al qalǵan barmaqlar **ortan** barmaq dógeregindegi perdelerde izbe-iz jaylasadı. Mine barmaqlardıń usı shártli túrdegi jaylasıwın *poziciya* dep aytadı. Namanıń barısında usı poziciya dásteni boylap hár jerde jaylasıwı múmkin. Olardıń tutqan ornı nota jazıwında bas barmaqtıń basqan perdesiniń atı menen belgilep barıladı.

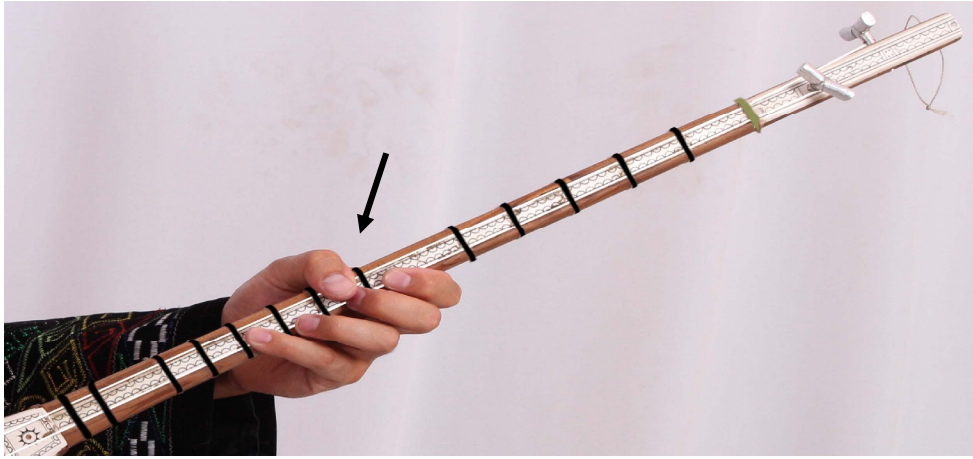
Bul súwrette bas barmaq *mi* tarındaǵı sol notasınıń ornında jaylasqan, sonıń ushın buni «sol» *poziciyası* dep aytadı.

Bul súwrette bas barmaq *mi* tarınıń *lya* notasında jaylasqan, sonıń ushın buni «lya» *poziciyası* dep aytadı.

Bul súwrette bas barmaq *mi* tarınıń *si* notasında jaylasqan, sonıń ushın buni «si» *poziciyası* dep aytadı.

Bul súwrette bas barmaq *mi* tarınıń do notasında jaylasqan, sonıń ushın buni «do» *poziciyası* dep aytadı.

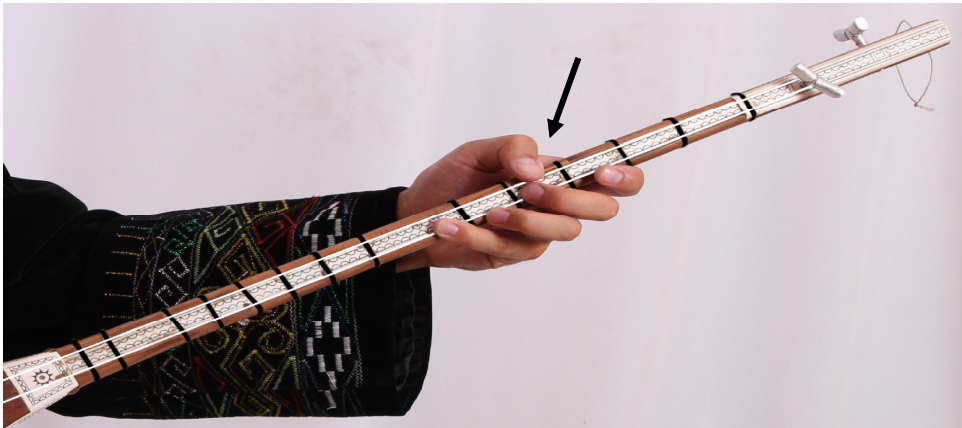
Bul súwrette bas barmaq *mi* tarınıń re notasında jaylasqan, sonıń ushın buni «re» *poziciyası* dep aytadı.

Bul súwrette bas barmaq *mi* tarınıń 2-oktavadaǵı *mi* notasında jaylasqan, sonıń ushın buni «*mi*» *poziciyası* dep aytadı. Bunnan bálent poziciyalar aytarlıqtay paydalanılmaydı. Eger de bas barmaq perdeni baspay, *mi* tarı ashıq tursa buni *ashıq poziciya* dep aytadı.

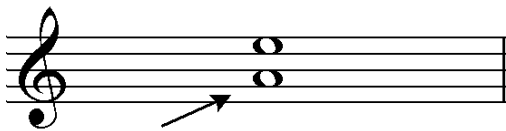

Bul súwrette bas barmaq *mi* tarınıń *fa* notasında jaylasqan, sonıń ushın buni «*fa*» *poziciyası* dep aytadı. Bul poziciya frigiyalıq *lya* minor tonlıǵında jazılǵan namalarda paydalanıladı. Joqarıda keltirilgen poziciyalar tiykarǵı sesler poziciyaları edi. Endi solar menen bir qatar alteraciyalanǵan seslerdiń atı menen belgilengen poziciyalar da paydalanıladı. Máselen, tómendegi súwrette **do diez** poziciyası keltirilgen.

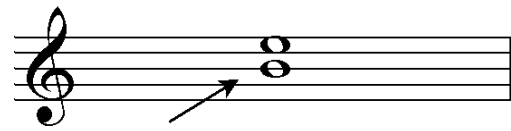

Súwrette **do diez** poziciyası. Basqa alteraciyalanǵan sestıń atı menen atalǵan poziciyalar da, usı tártipte sol sestıń atamasındaǵı perdelerde jaylasadı. Olar namanıń tonlıǵına yaqı ózine tán ayırıqsha qayırımlarına baylanıslı paydalanılıp barıladı. Sol sebepli poziciyalarǵa ayırıqsha itibar beriw kerek.

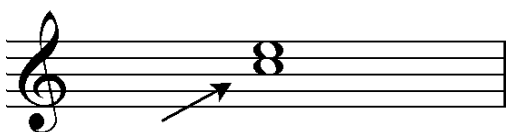
Jáne de bir aytıp ótetuǵın jeri, máselen, melodiyaǵa bir nota, yaǵniy **mi** notası hár qıylı poziciyada alınıwı múmkin hám olar poziciyaǵa qaray hár qıylı máni beredi. Tómendegi mısallarda dáslep olardıń nota jolındaǵı kórinisi, keyin perdelerde jaylasqan poziciyaları keltirilgen.

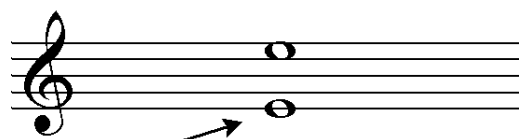
Melodiyanıń **mi** notası **lya** poziciyasında

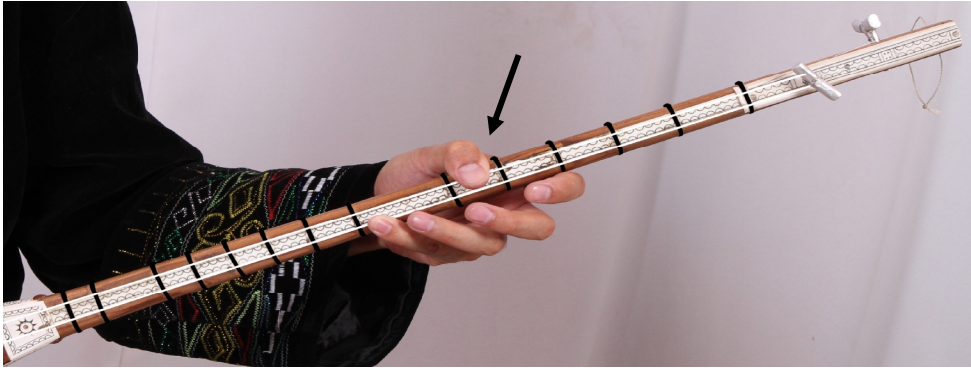
Melodiyanıń **mi** notası **si** poziciyasında

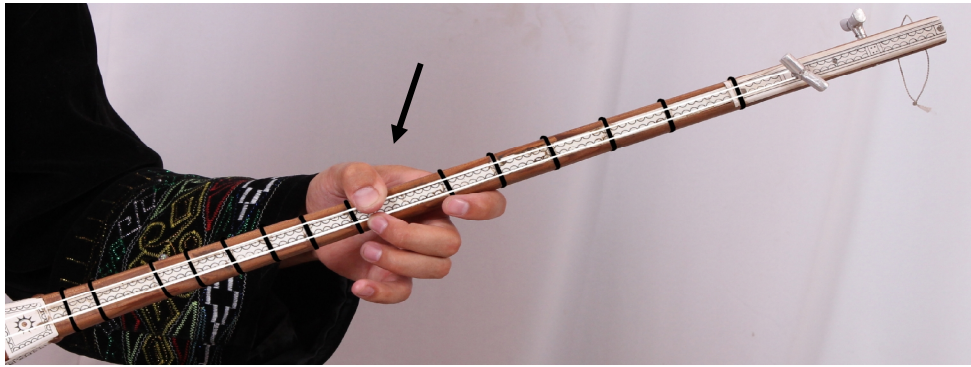
Melodiyanıń **mi** notası **do** poziciyasında

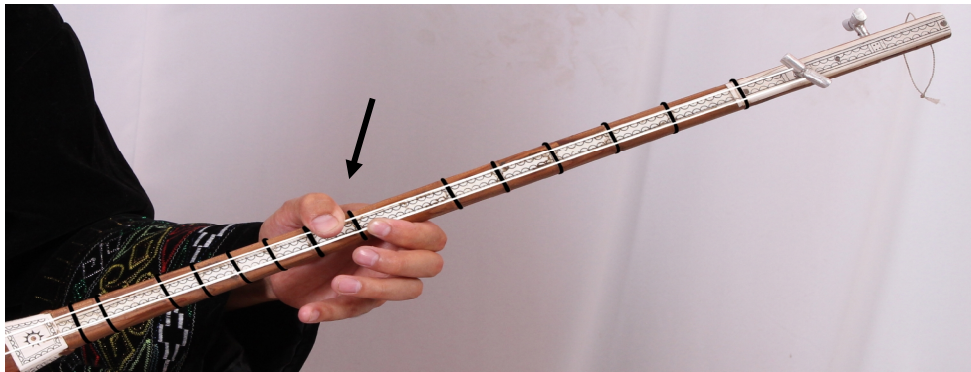
Melodiyanıń **mi** notası **ashıq** poziciyada

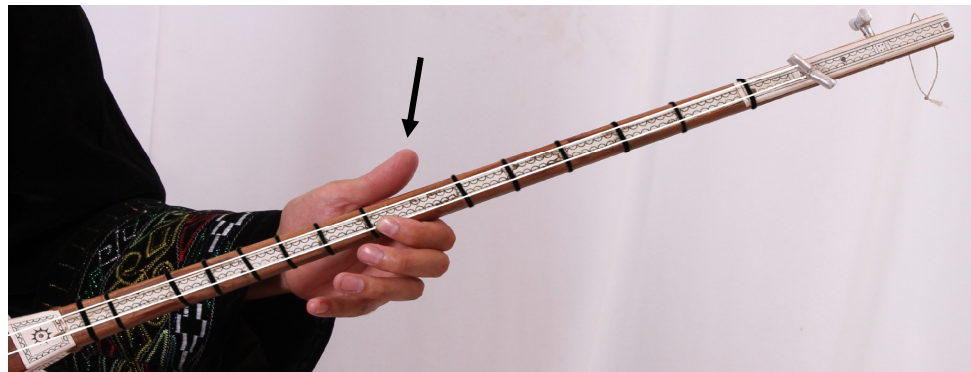
Melodiyanın **mi** notası **lya** pozisiyasında.

Melodiyanın **mi** notası **si** pozisiyasında.

Melodiyanın **mi** notası **do** pozisiyasında.

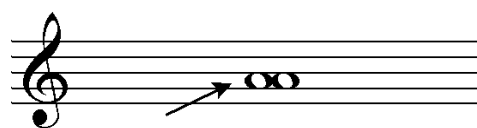

Melodiyanın **mi** notası **ashiq** pozisiyada.

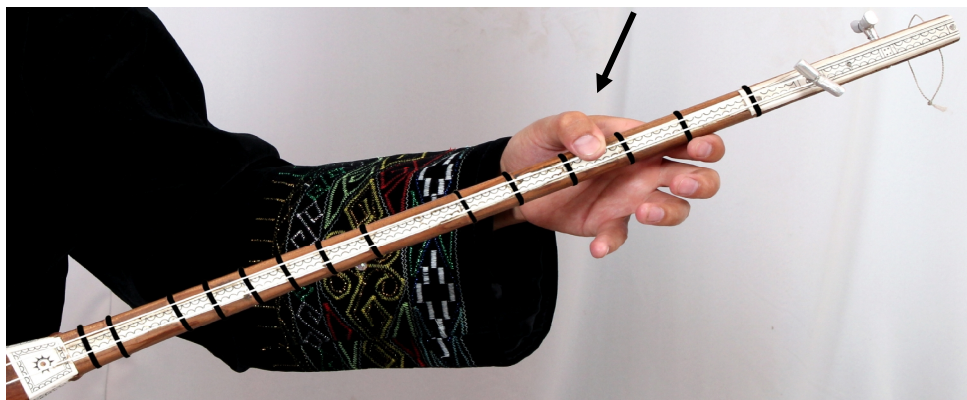
Ashıq lya tarı da hár qıylı poziciyada alınıwı múmkin. Olar poziciyaǵa qaray, hár qıylı máni beredi. Tómendegi mısallarda dáslep olardıń nota jolındaǵı kórinisi, keyin perdelerde jaylasqan súwretleri keltirilgen.

Ashıq lya tarı **sol** poziciyasında

Ashıq lya tarı **lya** poziciyasında

Ashıq lya tarı **sol** poziciyasında

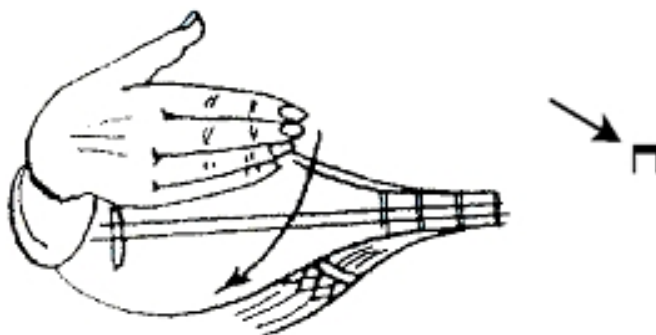
Ashıq lya tarı **lya** poziciyasında

ALAMOYNAQ DUWTAR SAZLARINIŃ DÁS QAǒIW USILLARI

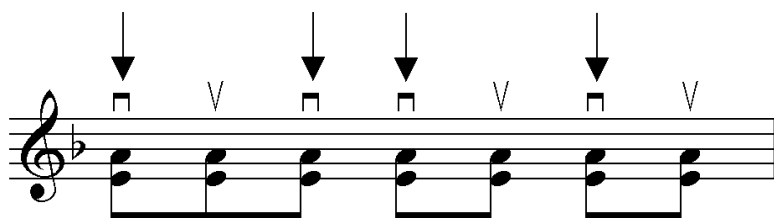
«Dás qaǒiw usılları» dep duwtardıń tarın qaǒiw usılların aytamız. Milliy alamoynaq duwtar sazandeshiligi sheberliginiń salmaqlı bir bólegin dás qaǒiw usılları quraydı. Duwtarda dás qaqqanda, eki tar bárqulla birge qosılıp shertiledi. Seslerdiń taza shıǵıwı, perdelerdiń anıq basılıwı hám olardıń qaǵılǵan dás penen sáykes keliwine baylanıslı. Nama shertilgende, tiykarınan, dáske kúshli itibar beriledi. Sebebi, namanıń tempı, ólshemi, ózine tán metro-ritmikalıq ózgeshelikleri, notalardıń sozımlılıǵı, dinamikalıq belgileri hám taǵı da basqa namanı janlandırıwshı emociyalıq sezimler dás arqalı beriledi.

TÓMENGE QARAY QAĞILATUĞIN ÁPIWAYÍ DÁS

Bul dás barmaqlardı qosıp, tómenge qaray qağıladı. Ol barlıq sazlarda da ushırasadı hám eń kóp paydalanılatuğın dás. Súwrettiń oń jaǵında sol dástiń belgisi kórsetilgen.

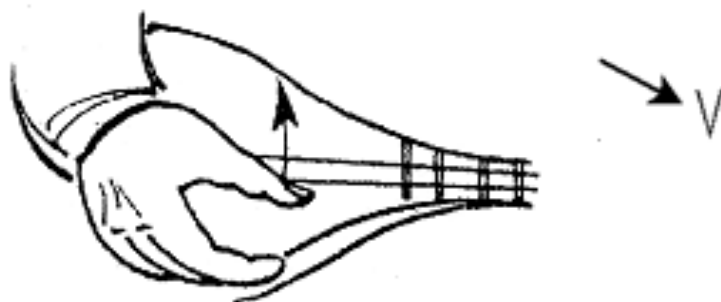
Tómenge qaray qağılatuğın dástiń nota jazıwındaǵı kórinisi tómendegishe:

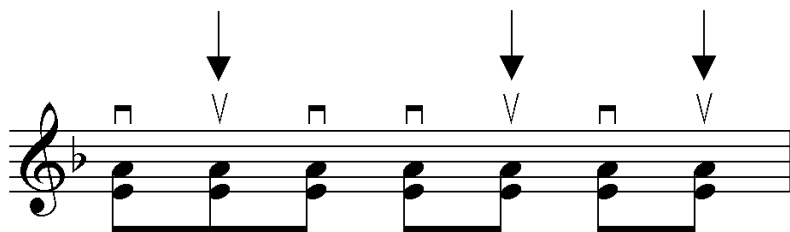
Mısalda kórip turǵanıńızday, 1, 3, 4 hám 6 dásler barmaqlardı qosıp, tómenge qaray qağıladı.

JOQARÍĞA QARAY QAĞILATUĞIN ÁPIWAYÍ DÁS

Bul dás bas barmaq penen joqarıǵa qaray qağıladı. Barlıq sazlarda da ushırasadı hám eń kóp paydalanılatuğın dás. Súwrettiń oń jaǵında sol dástiń belgisi kórsetilgen.

Joqarıǵa qaray qağılatuğın dástiń nota jazıwındaǵı kórinisi tómendegishe:

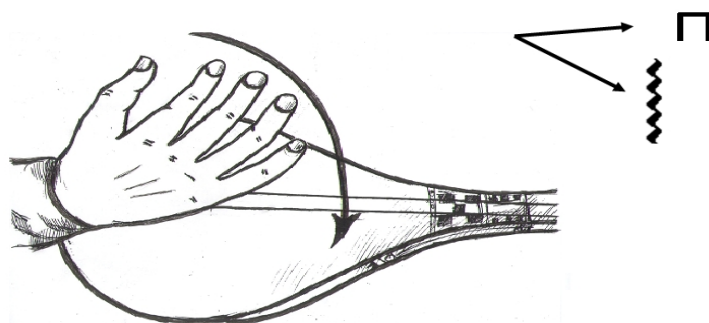
Mısalda kórip turǵanıńızday, 2, 5 hám 7 dásler bas barmaq penen joqarıǵa qaray qağıladı.

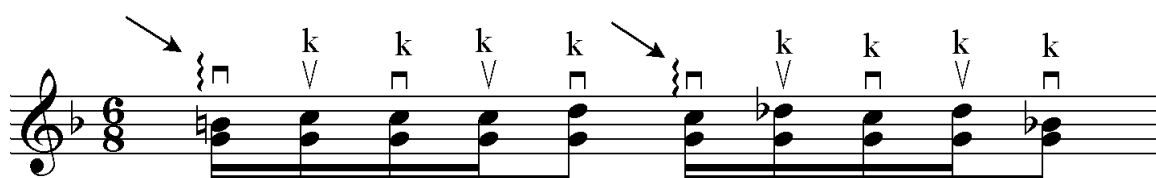
USÍL DÁSĽER

Jayma dás

Bul dás barmaqlardı jayıp, tómenge qaray qağıladı. Ol ayırım sazlarda paydalanıladı. Súwrettiń oń jaǵında sol dástiń belgisi kórsetilgen.

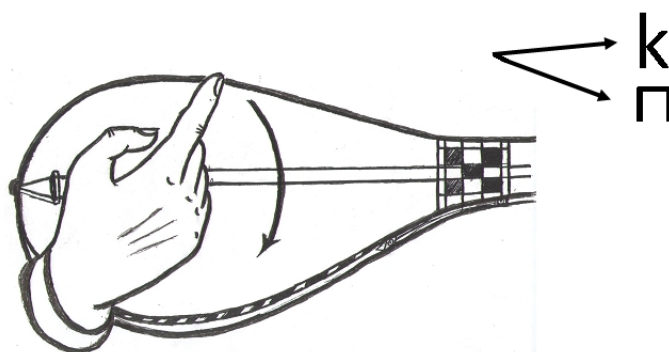
Barmaqlardı jayıp, tómenge qaray qağılatuǵın Jayma dás. Tómondedegi misalda sonıń notadaǵı kórinisi berilgen.

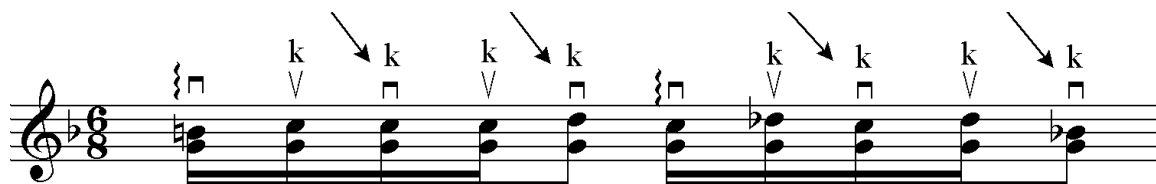
Misalda kórip turǵanıńızday, 1 hám 6 dásler barmaqlardı jayıp, tómenge qaray qağıladı.

Qosha dás

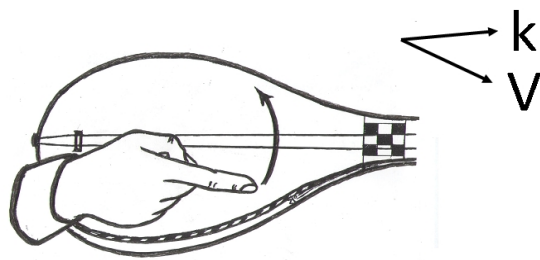
Bul dás kóbinshe jayma dásten keyin kórsetkish barmaq penen izbe – iz tómenge hám joqarıǵa qaray qağılatuǵın usılda alınadı. Sol eki dás birge qosılıp kelgeni ushın, *qosha dás* dep aytıladı. Súwrettiń oń jaǵında sol dástiń belgisi kórsetilgen.

Súwrette qosha dástiń izbe - iz hárekettegi tómenge qaray qağılatuǵın usılı berilgen. Tómondedegi misalda sonıń notadaǵı kórinisi.

Misalda kórip turǵanıńızday, 3, 5, 8 hám 10 dásler kórsetkish barmaq penen tómenge qaray qağıladı.

Súwrette qosha dástiń izbe - iz hárekettegi joqarıǵa qaray qaǵılatuǵın usılı berilgen. Tómendegi mısalda sonıń notadaǵı kórinisi.

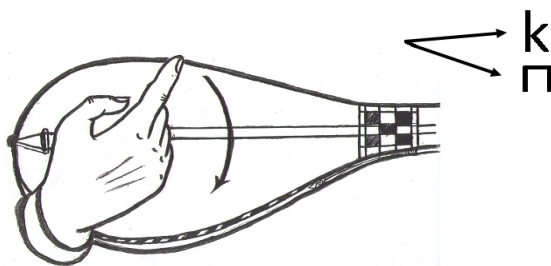
Mısalda kórip turǵanıńızday, 2, 4, 7 hám 9 dásler kórsetkish barmaq penen joqarıǵa qaray qaǵıladı.

Úshlik dás

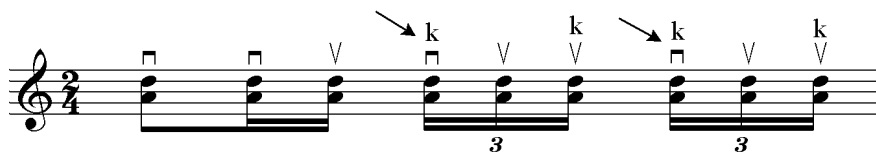
Úshlik dás melodiyanıń úshlik (triol) usılında jazılǵan notalarda paydalanıladı. Tártip boyınsha, pútin nota – teńdey 2 yarımliq notaǵa bólinse, yarımliq nota – teńdey 2 sherek notaǵa, sherek nota – teńdey 2 segizlik notaǵa, al segizlik nota - teńdey 2 on altılıq notaǵa bólinse, úshlik (triol) usılı sol notalardı teńdey 3 úleslerge (notalarǵa) bóledi. Tómendegi eki mısalda solardıń parqı kórsetilgen.

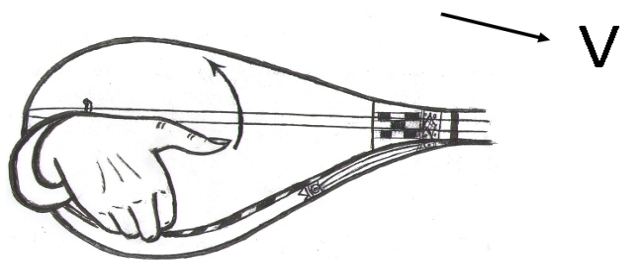
Mısalda kórip turǵanıńızday, birinshi qatardaǵı segizlik notalar teńdey eki úleske bólingen, al ekinshi qatardaǵı segizlik notalar teńdey úsh úleske bólingen. Úshlik dás ayırım sazlarda paydalanıladı. Atqarǵanda bul dás kórsetkish hám bas barmaq penen belgili tártipte teriletuǵın úsh usıl dásten ibarat. Súwrettiń oń jaǵında sol dáslerdiń belgileri kórsetilgen.

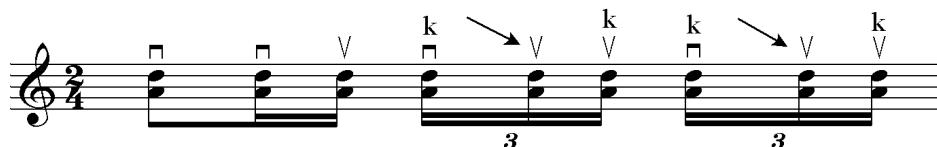
Súwrette úshlik dástiń kórsekish barmaq penen tómenge qaray qaǵılatuǵın birinshi usılı berilgen. Tógende notadaǵı kórinisi keltirilgen.

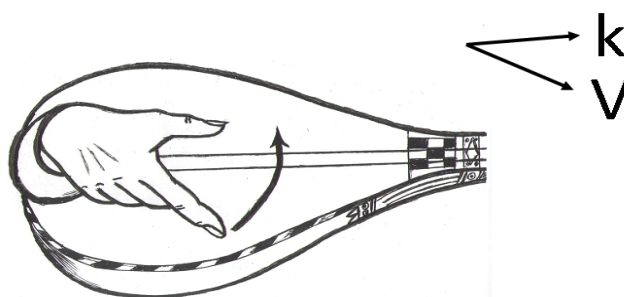
Kórip turǵanıńızday 4, hám 7 dásler kórsetkish barmaq penen tómenge qaray qaǵıladı.

Súwrette úshlik dástiń bas barmaq penen joqarıǵa qaray qaǵılatuǵın ekinshi usılı berilgen.

Mısalda kórip turǵanıńızday, 5 hám 8 dásler bas barmaq penen joqarıǵa qaray qaǵıladı.

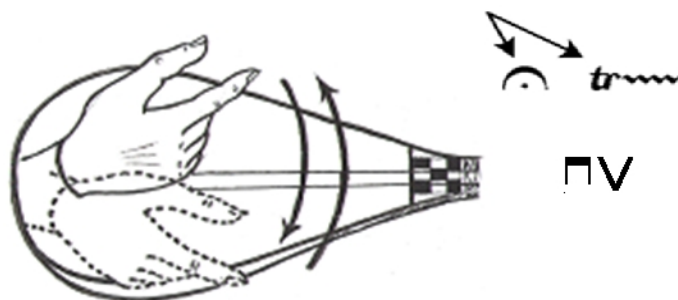
Súwrette úshlik dástiń kórsetkish barmaq penen joqarıǵa qaǵılatuǵın úshinshi usılı berilgen.

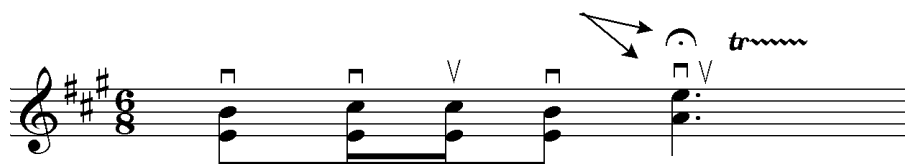
Mısalda kórip turǵanıńızday, 6 hám 9 dásler kórsetkish barmaq penen joqarıǵa qaray qaǵıladı.

Úziksiz jubay dás

Bul dás namanıń qaysı bir sestin erkin sozıp turatuǵın jaǵdaylarda paydalanıladı. Tómendegi súwrette kórip turǵanıńızday, bul dás kórsetkish hám bas barmaq penen birge jubayına shaqqan hárekette tómen hám joqarıǵa qaray úziksiz qaǵılıp turadı. Súwrettiń oń jaǵında sol dástiń belgileri kórsetilgen. $\square V$ - bul *jubay dás* belgisi. $\circ$ - bul *fermata* belgisi – sestin ritmikaliq ólshemin erkin sozıp turadı. *trm* - bul *tremolo* belgisi, bir sestin únin úziksiz dás penen sozıp turıw degendi ańlatadı.

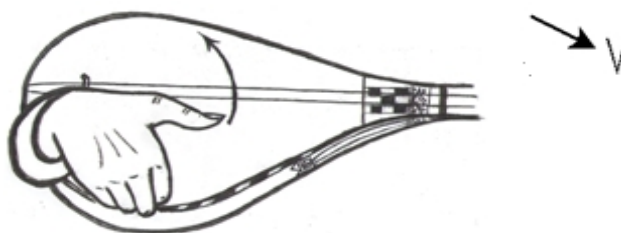
Kórip turǵanıńızday, kórsetkish hám bas barmaqlar birgelesip, jubayına shaqqan hárekette tómen hám joqarıǵa qaray úziksiz qaǵılıp turadı. Bul dás tek tremolo shertkende qollanıladı.

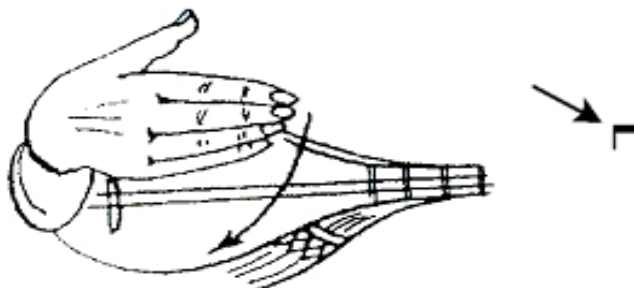
Mısalda kórip turǵanıńızday, besinshi nota úziliksiz jubay dás penen alınadı.

Silkpe dás

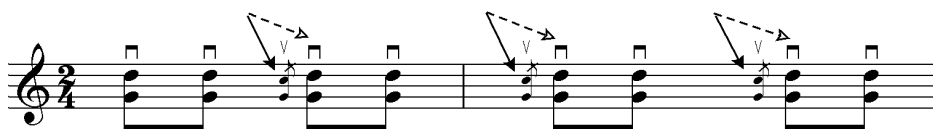
Bul dás xalıq namalarında kóp ushırasadı hám bárqulla melodiya notasınıń aldında keletuǵın dásli forshlag ırǵaqlarında paydalanıladı. Dáslep bas barmaq penen joqarıǵa qaray qoldı silkip dásli forshlagtı alamız, sońınan sol háreketti irkpesten tómenge qaray qaǵılatuǵın dás penen melodiyanıń notasını alamız. Tómendegi súwrette sol eki dástiń de kórinisi hám belgisi keltirilgen.

Súwrette silkpe dástiń bas barmaq penen alatuǵın birinshi dás usılı keltirilgen.

Bul súwrette silkpe dástiń barmaqlardı qosıp, tómenge qaray qaǵılatuǵın ekinshi dás usılı keltirilgen. Bul dáslerdiń nota jazıwındaǵı kórinisi tómendegishe:

Mısalda tiykarǵı melodiyanıń 3, 5, hám 7 notalarınıń aldında silkpe dás penen alınatuǵın dásli forshlag ırǵaǵı berilgen.

ALAMOYNAQ DUWTAR SAZLARINIŃ IRGAQLARI

Írǵaqlar, tiykarıman, namanıń sulıwlıǵın, mánisin, jarasıǵın tolıqtırıp barıw menen birge, ol milliy koloritti de keltirip turatuǵın qasiyetke iye muzıkalıq element bolıp esaplanadı. Shinında da, basqa xalıqlardıń muzıkasına anıq itibar bersek, olardıń hár qaysısınıń ırǵaqları, namaǵa naǵıs keltiriw usıllarınıń óz aldına ekenligin bayqaymız. Írǵaqlar ásirler dawamında xalıq muzıkası menen birge rawajlanıp, hár bir xalıqtıń milliy muzıkasınıń jarasıǵın keltiretuǵın turaqlı muzıkalıq element bolıp qalıplesken. Olar xalıqtıń kewline unaǵanlıǵı hám óziniń tásirliǵi ushın, ásirdeń ásirge, namadan namaǵa ótken sayın qálbine shıray qosıp, milliy muzıkamızdıń jarasıǵı bolıp kiyatır. Írǵaqlardı dúnya

júzilik muzıka tilinde *melizmalar* dep aytadı. Alamoynaq duwtar sazlarındaǵı ushırasatuǵın ırǵaqlardı (melizmalardı) ulıwmalastırıp tórt túrge ayırsaq boladı.

- 1) Melodiya notasınıń dási menen alınatuǵın «forshlag» ırǵaqları.
- 2) Melodiya notasınıń dási menen alınatuǵın «mordent» ırǵaqları.
- 3) Óz aldına silkepe dás penen alınatuǵın «dásli forshlag» ırǵaqları.
- 4) Tek sol bir namanıń ózine beyimlesken siyrek ushırasatuǵın ırǵaqlar.

MELODIYA NOTASINIŃ DÁSI MENEN ALINATUǴIN «FORSHLAG» IRǴAQLARI

Melodiya notasınıń dási menen alınatuǵın ırǵaqlar *forshlag* hám *mordent* ırǵaqları dep ekige bólinedi hám olar tek Iya tarı ushın jazıladı. Forshlag ırǵaǵı da óz gezeginde eki túrge bólinedi: melodiya notanasınıń izinde keletuǵın *uzın forshlag* ırǵaǵı hám melodiya notanasınıń aldında keletuǵın *qısqa forshlag* ırǵaǵı. Ekewi de liga sızığı menen melodiya notasına jalǵanıp jazıladı.

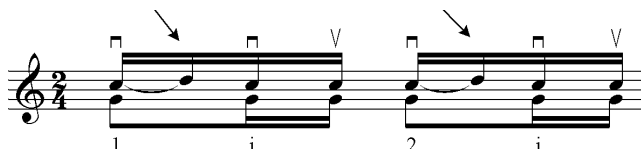
UZIN FORSHLAG IRǴAǴI

Uzın forshlagtıń eki túri boladı: melodiya notasınan bálent jaylasqan forshlag hám melodiya notasınan páste jaylasqan forshlag. Ekewi de melodiya notasınıń izinde keledi hám sol melodiya notasınıń sozımlılıǵınıń jartısına sanalıp atqarıladı.

1-mısal

Bul mısalda 1 hám 4 notalardıń izinde melodiyanıń notasınan bálent jaylasqan uzın forshlag ırǵaǵı berilgen. Shertkende dáslep melodiyanıń notasın tiyisli dási menen alıp, izinen ırǵaqtıń notasın dássez, tek barmaqtıń háreketi menen alamız. Sanap shertiliw tártibi tómendegishe boladı.

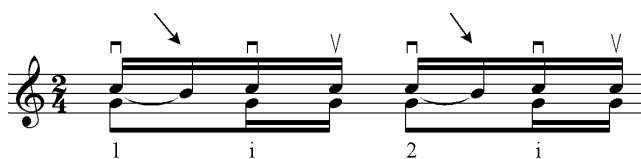

Kórip turǵanıńızday, forshlagtıń notası dássez alınadı hám onıń sozımlılıǵı *segizlik* notanıń izine jalǵanı ushın, on altılıq notanıń sozımlılıǵına teń boladı.

2-mısal

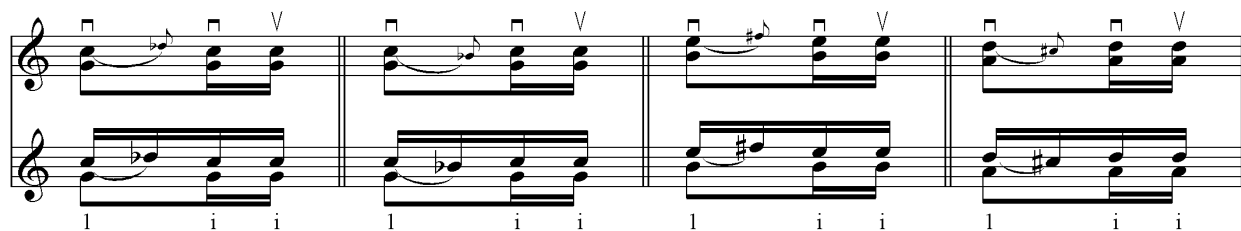
Bul mısalda 1 hám 4 notalardıń izinde melodiyanıń notasınan páste jaylasqan uzın forshlag ırǵaǵı liga sızığı menen jalǵanıp jazılǵan. Shertkende dáslep melodiyanıń notasın tiyisli dási menen alıp, izinen ırǵaqtıń notasın dássez, tek barmaqtıń háreketi menen alamız. Sanap shertiliw tártibi tómendegishe boladı.

Kórip turǵanıńızday, atqarılıw tártibi 1-mısaldaǵıday. Onıń parqı tek uzın forshlagtıń notası melodiyanıń notasınan páste jaylasqan.

Uzun forshlagtın eki usılında da alteraciyalanğan sesler paydalanılıwı múmkin, tómendegi mısallarda solardıń hár qıylı variantları keltirilgen. Barlıgınıń da atqarılıw tártibi birdey boladı.

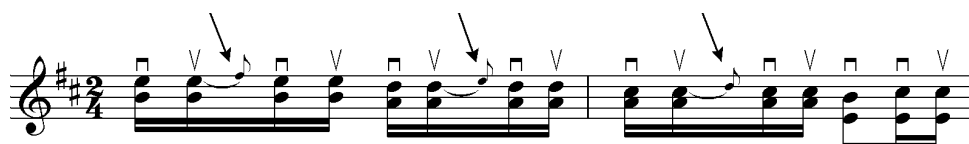
3-mısal

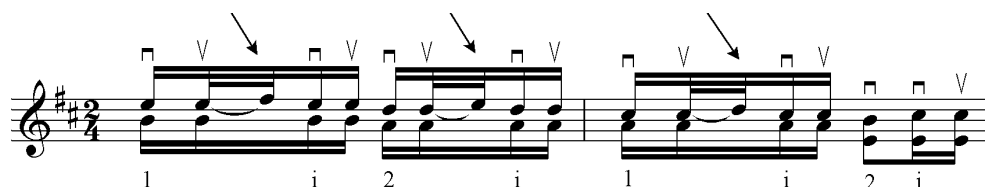
Mısaldıń joqarǵı 1- qatarında forshlagtın jazılıw tártibi, al 2 - qatarında sanap shertiliw tártibi berilgen.

Endi uzun forshlagtın on altılıq notalardıń izine jalǵanıp jazılǵan variantların kórip shıǵamız. Joqarıda aytıp ótken edik, forshlag qaysı melodiya notasınıń izinde jazılса, sol notanıń sozımlılıǵınıń jartısına sanalıp atqarıladı. Tómendegi mısalda uzun forshlag ırǵaǵı on altılıq notanıń izine jalǵanıp jazılǵan, demek forshlagtın sozımlılıǵı otız ekilik notaǵa teń.

4-mısal

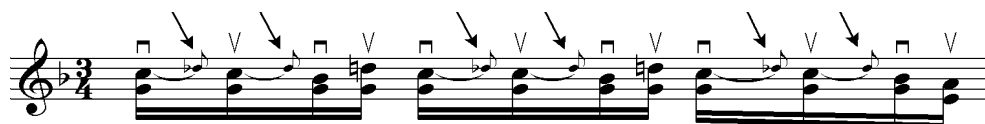

Bul mısalda uzun forshlag melodiyanıń 2, 6 hám 10 – notalarınıń izlerine jalǵanıp jazılǵan. Atqarılıw tártibi joqarıdaǵı mısallardaǵıday boladı, dáslep melodiyanıń notasınıń tiyisli dási menen alıp, izinen ırǵaqtıń notasınıń dásiz, tek barmaqtıń háreketi menen alamız, biraq parqı – ırǵaqtıń jalǵanǵan tiykarǵı notanıń sozımlılıǵı on altılıq bolǵanı ushın, ırǵaqtıń óziniń sozımlılıǵı otız ekilik notaǵa teń boladı. Sanap shertiliw tártibi tómendegishe boladı.

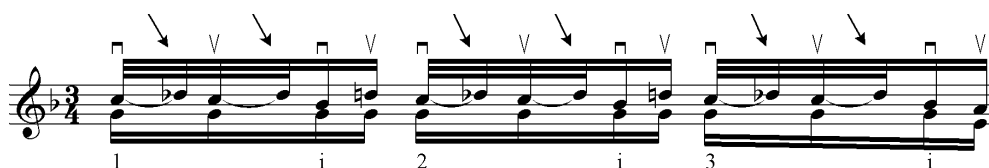

Kórip turǵanıńızday, atqarılıw tártibi joqarıdaǵı mısallardaǵıday, tek eki ese tezirek shertiledi.

5-mısal

Bul mısalda forshlaglar qatarına ekewden kelgen. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı:

Kórip turǵanıńızday, atqarılıw tártibi 4 - mısallardaǵıday, al onıń parqı tek forshlaglar qatarına ekewden kelgen.

QÍSQA FORSHLAG ÍRĞAĞÍ

Joqarıda aytıp ótkenimizdey, qısqa forshlag ırğağı melodiya notasınıń dási menen alınadı, biraq bárqulla melodiya notasınıń aldında jazıladı. Qısqa forshlagtıń da eki túri boladı, birinshisi melodiya notasınan bálent jaylasqan qısqa forshlag hám melodiya notasınan páste jaylasqan qısqa forshlag. Olardıń notadağı kórinisi tómendegi mısalda kórsetilgen.

1-mısal

Mısalda hár taktıń basındağı birinshi notanıń aldında qısqa forshlag jazılğan. Kórip turıanıńızday, bul jerde forshlaglar melodiya notasınan *páste* jaylasqan. Atqarğanda dás penen birinshi *mi* tarındağı nota menen birge - qısqa forshlagtı alıp, keyin izin úzbesten melodiyanıń tek *lya* tarındağı notanı dásız, tek barmaqtıń shaqqan háreketi menen alamız. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı.

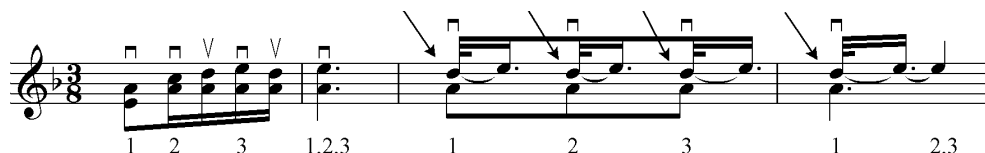

Kórip turğanıńızday, dáslep *mi* tarındağı nota menen birge tiyisli dási menen *forshlagtı* alıp, izinen melodiyanıń tek *lya* tarındağı notasın dásız, tek barmaqtıń shaqqan háreketi menen alamız.

2-mısal

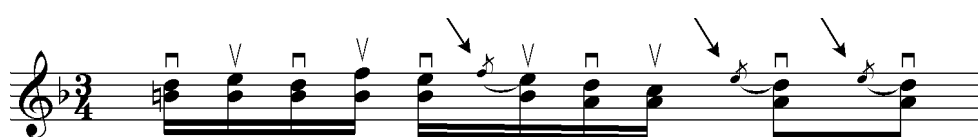

Bul mısaldıń 2 hám 3-taktlerinde hár notanıń aldında qısqa forshlag qatarı qoyılğan. Atqarılıw tártibi joqarıdağı 1-mısaldadağıday boladı, tek parqı bul jerde qısqa forshlag qatarına izbe-iz kelgen. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı:

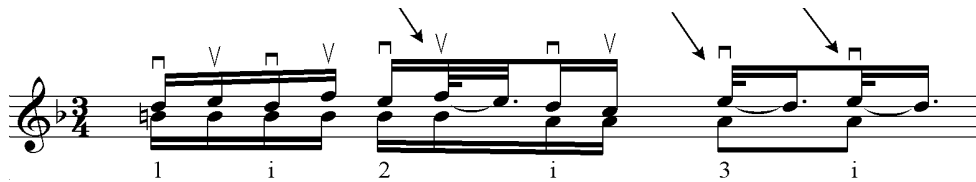

Kórip turğanıńızday, dáslep *mi* tarındağı nota menen birge tiyisli dási menen *forshlagtı* alıp, izinen melodiyanıń tek *lya* tarındağı notasın dásız, tek barmaqtıń shaqqan háreketi menen alamız. Parqı tek qısqa forshlaglar qatarına izbe-iz kelgen.

3-mısal

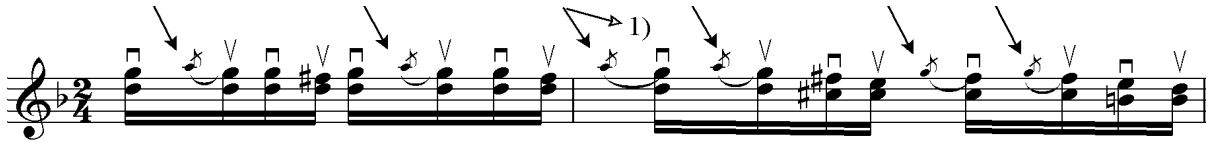

Bul mısalda qısqa forshlag ırğağı dáslep on altılıq notanıń aldında, keyin segizlik notalardıń aldında jazılğan hám qısqa forshlag melodiya notasınan bálent jaylasqan. Atqarılıw usılı joqarıdağı 2-mısaldadağıday boladı, tek parqı on altılıq notanıń aldındağı qısqa forshlag izindegi qısqa forshlaǵqa qaraǵanda, eki ese tezirek shertiledi. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı.

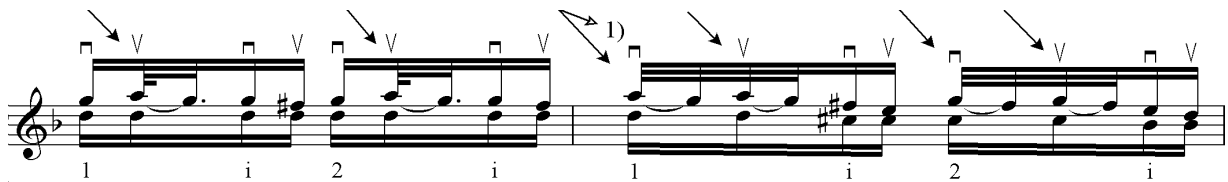

Kórip turǵanıńızday, dáslepki qısqa forshlag alpıs tórtlik sozımlıqta jazılǵan, sonıń ushın keyingi otız ekilik sozımlıqta jazılǵan forshlaglarǵa qaraǵanda eki ese tezirek shertiledi.

4-mısal

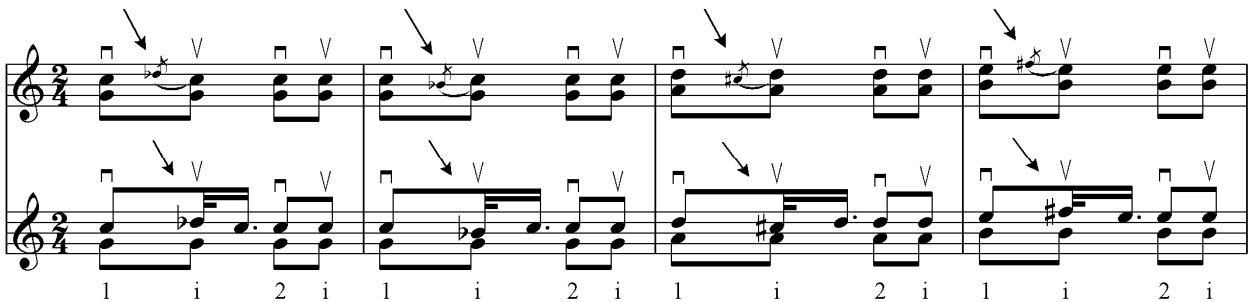
Bul mısalda qısqa forshlaglar on altılıq notalardıń aldına jazılǵan, biraq 2-takttegi ırǵaqtıń tusında 1) degen belgi turıptı. Bul - ekinshi takttegi qısqa forshlaglardıń atqarılıw usılı ayırıqsha boladı degendi bildiredi. Sonıń ushın, namanıń aqırında usı forshlagtıń atqarılıw *úlgisi* ayırıqsha 1) degen belgi menen beriledi. Biraq, házir sol eki takttıń sanap shertiliw tártibin salıstırıw ushın, ekewiniń de úlgisin tómendegi mısalda qosıp keltiremiz.

Kórip turǵanıńızday, parqı 1-taktte qısqa forshlaglar alpıs tórtlik sozımlıqta atqarıladı, al 2-takttegi qısqa forshlaglar otız ekilik sozımlıqta atqarıladı.

Melodiya notasınan pás yaki bálent jaylasqan qısqa forshlaglardıń barlıǵında da alteraciyalanǵan sesler paydalanılıwı múmkin, tómendegi mısallarda solardıń hár qıylı variantları keltirilgen.

5-mısal

Bul mısaldıń joqarǵı 1- qatarında alteraciyalanǵan qısqa forshlaglar berilgen, al astıńǵı 2- qatarda solardıń sanap shertiliw tártibi berilgen.

MELODIYA NOTASINIŃ DASI MENEN ALINATUGIN «MORDENT» IRGAQLARI

Mordent ırǵaları da, melodiya daǵı notanıń dási menen alınatuǵın ırǵaqlar qatarına kiredi hám tek lya tarı ushın jazıladı. Bular, tiykarınan, úsh túрге bólinedi:

- 1) melodiya notasınan bálent jaylasqan seslerden quralatuǵın mordent ırǵaǵı.
- 2) melodiya notasınan pás jaylasqan seslerden quralatuǵın uzın mordent ırǵaǵı
- 3) melodiya notasınan pás jaylasqan seslerden quralatuǵın kesik mordent ırǵaǵı.

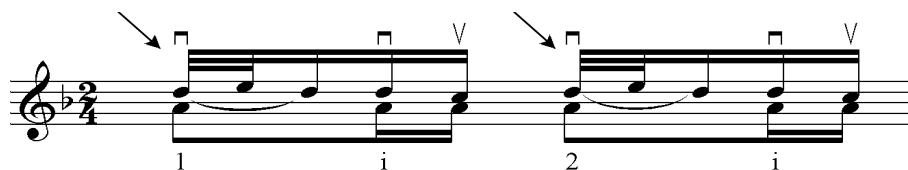

MORDENT ÍRGAĞÍ

1-mısal

Mısalda melodiya notasınan bálent jaylasqan seslerden quralqan mordent ırqağı berilgen. Anıqıraq aytqanda tek bir notası bálent jaylasadı, biraq sonıń ózinde ırqaqtıń mánisi hám tásirsheńligi ózgeredi. Bul jerde mordent melodiyanıń 1 hám 4- notalarına qoyılqan. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı.

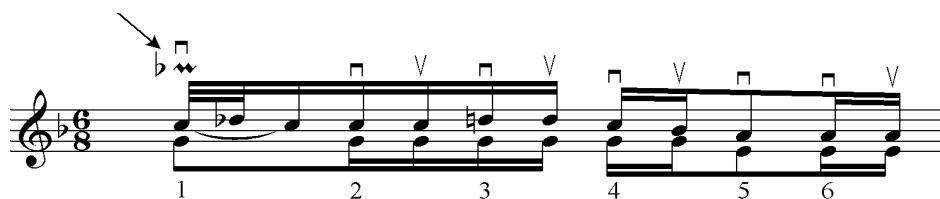
Kórip turqanıńızday, mordent 2 otız ekilik, 1 on altılıq notadan ibarat hám mordenttiń *mi* notası melodiyanıń notasınan bálent jaylasqan. Atqarqanda dáslep *mi* tarındaqı nota menen qosıp, tiyisli dási menen mordenttiń birinshi *re* notasın alamız, keyin dássez tek barmaqıń hárezketi menen mordenttiń izindegi *mi* hám *re* notaların alamız.

Mordent forshlagında da alteraciyalangan sesler paydalanılıwı múmkin, tómendegı mısallarda solardıń hár qıylı variantları keltirilgen.

2-mısal

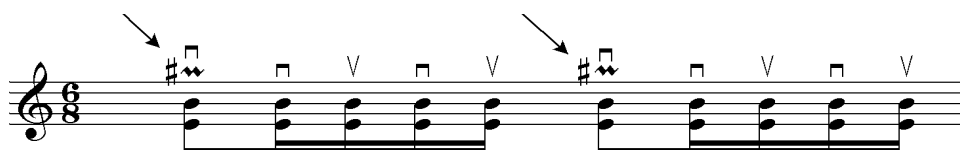

Bul mısalda mordent ırqaqınıń aldına *bemol* belgisi qoyılqan. Demek, mordenttiń notaları *do*, *re-bemol*, *do* boladı. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı:

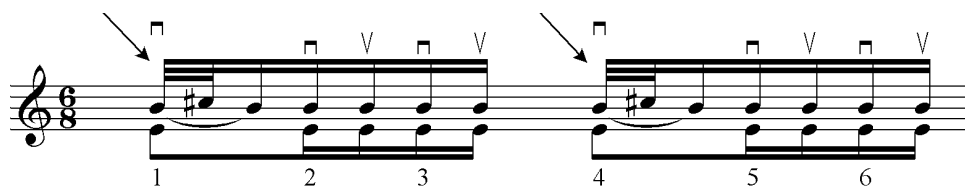

Kórip turqanıńızday, mordenttiń notaları *do*, *re-bemol*, *do* boladı. Atqarqanda dáslep *mi* tarındaqı nota menen qosıp, tiyisli dási menen mordenttiń birinshi *do* notasın alamız, keyin dássez tek barmaqıń hárezketi menen mordenttiń izindegi *re-bemol* hám *do* notaların alamız.

3-mısal

Bul mısalda mordent eki jerde berilgen hám ırqaqlardıń aldına *diez* belgisi qoyılqan. Demek, mordenttiń notaları *si*, *do-diez*, *si* boladı. Atqarıw usılı joqarıdaqı 2-mısaldadıday, tek mordenttiń notaları ózgeredi. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı:

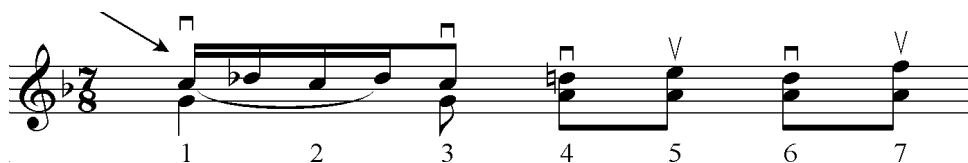
Kórip turǵanıńızday, mordent eki jerde berilgen hám notaları *si, do-diez, si* bolıp ózgergen. Sanap shertiw tártibi joqarıdaǵı 2-mısaldaǵıday boladı.

UZÍN MORDENT IRǴAǴÍ

1-mısal

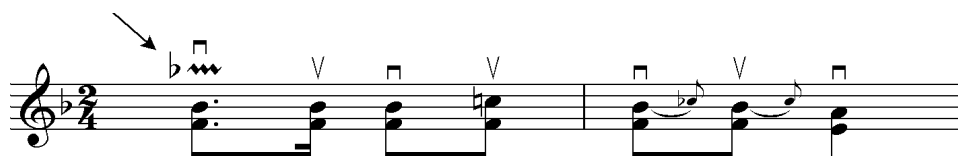

Bul mısalda birinshi turǵan sherek sozımlılıqtaǵı notaǵa uzın mordent berilgen hám ırǵaqtıń aldında *bemol* belgisi qoyılǵan. Demek, mordenttiń notaları *do, re-bemol, do, re-bemol* boladı. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı:

Kórip turǵanıńızday, uzın mordent 4 notadan ibarat boladı hám bul jerde *shereklik* notaǵa qoyılǵanı ushın ırǵaqtıń notaları on altılıq sozımlılıqta atqarıladı. Atqarǵanda dáslep *mi* tarındaǵı nota menen qosıp, tiyisli dási menen mordenttiń birinshi *do* notasın alamız, keyin dásiz tek barmaqtıń háreketi menen mordenttiń izindegi *re-bemol, do* hám *re-bemol* notaların alamız.

2-mısal

Bul mısalda melodiyanıń birinshi *noqatlı segizlik* notasına *uzın mordent* ırǵaǵı berilgen hám ırǵaqtıń aldında *bemol* belgisi qoyılǵan. Demek mordenttiń notaları *si-bemol, do-bemol, si-bemol, do-bemol* boladı. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı:

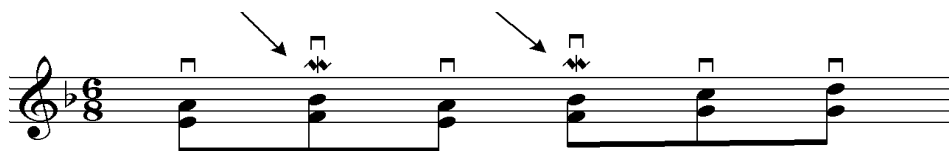

Kórip turǵanıńızday, uzın mordent noqatlı segizlik notaǵa qoyılǵanı ushın ırǵaqtıń notaları otız ekilik sozımlılıqta atqarıladı. Bul jerde mordenttiń notası tórtew, al liga sızığınuń izindegi on altılıq nota melodiyanıń *noqat* belgisine tiyisli. Onı tek melodiyanıń ritmikalıq súwretin keltiriw ushın dásiz alamız. Atqarǵanda dáslep *mi* tarındaǵı nota menen qosıp mordenttiń birinshi *si-bemol* notasın tiyisli dási menen alıp, keyin dásiz tek barmaqtıń háreketi menen mordenttiń izindegi *do-bemol, si bemol, do-bemol* notaların alamız hám joqarıda aytıp ótkenimizdey, liga sızığınuń aqırındaǵı on altılıq sozımlılıqta jazılǵan *si-bemol* notasın da tek barmaq penen alıp ótemiz.

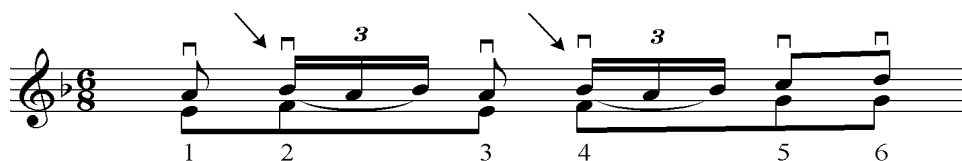
KESIK MORDENT ÍRGAĞÍ

Joqarıda aytıp ótkenimisdey, kesik mordent ırğağınıń notaları melodiya notasınan *páste* jaylasqan seslerden ibarat boladı. Anıǵıraq aytqanda, tek bir notası *páste* jaylasadı, biraq sonıń menen ırğaqtıń mánisi hám tásirsheńligi ózgeredi. Kesik mordenttiń ayırmashılıǵı ol úshlik (triol) ritmikalıq usılda atqarıladı. Úshlik ritmikalıq usılda sanap shertiw tártibin joqarıda *úshlik terme dás* bóliminde aytıldı.

1-mısal

Mısaldıń 2 hám 4-notalarına kesik mordent ırğaǵı berilgen. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı:

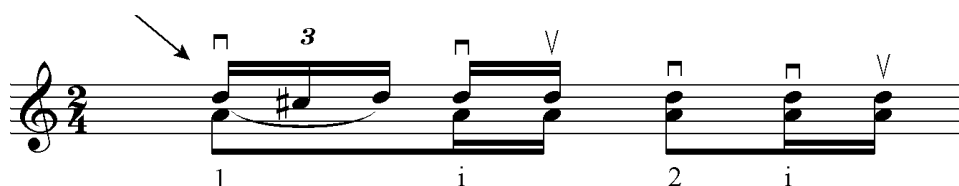
Kórip turǵanıńızday, mordent eki jerde berilgen hám notaları melodiya notasınan *páste* jaylasqan. Itibar berseńiz mordent úshlik (triol) ritmikalıq usılda jazılǵan hám *si-bemol*, *lya*, *si-bemol* notalarınan quralǵan. Atqarǵanda dáslep *mi* tarındaǵı nota menen qosıp tiyisli dási menen kesik mordenttiń birinshi *si-bemol* notasın alıp, keyin úshlik ritmikalıq usılda dássez tek barmaqtıń háreketi menen mordenttiń izindegi *lya* hám *si-bemol* notaların alamız.

Tómendegı mısallarda alteraciyalanǵan kesik mordent ırğaqları keltirilgen.

2-mısal

Mısaldıń 1-notasına alteraciyalanǵan kesik mordent ırğaǵı berilgen. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı:

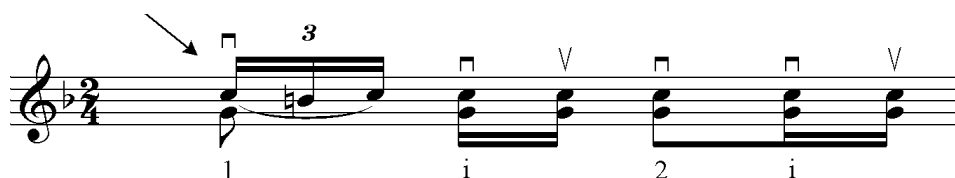

Kórip turǵanıńızday, dáslep *mi* tarındaǵı nota menen qosıp tiyisli dási menen kesik mordenttiń *re* notasın alamız, keyin dássez tek barmaqtıń háreketi menen izindegi *do-diez* hám *re* notaların alamız.

3-mısal

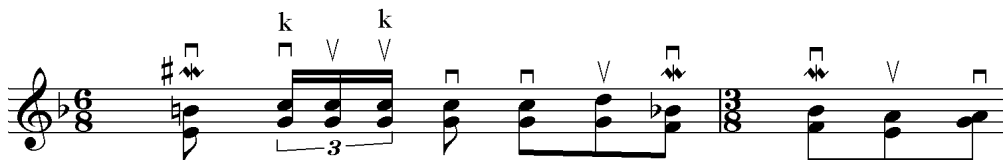

Mısaldıń 1-notasına kesik mordent berilgen hám ırğaqtıń aldına *bekar* belgisi qoyılǵan. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı:

Kórip turǵanıńızday, dáslep *mi* tarındaǵı nota menen kesik mordenttiń *do* notasını tiyisli dási menen alıp, keyin dássez tek barmaqtiń háreketi menen izindegi *si-bekar* hám *do* notaların alamız.

4-mısal

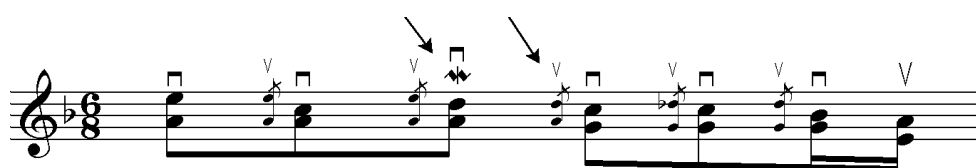

Mısalda kesik mordent úsh jerde berilgen. Bunda birinshi mordentten keyin melodiyanıń úshlik (triol) usılında jazılǵan notaları berilgen, olar joqarıda dásler haqqında aytıp ótkenheimizdey, úshlik dás penen alınadı. Endi ırǵaqlarǵa kelsek, birinshi turǵan melodiya notasınıń aldına *bekar* belgisi, al kesik mordenttiń aldına da *diez* belgisi jazılǵan. Demek, ırǵaqtıń notaları *si-bekar*, *lya-diez*, *si-bekar* boladı. Ekinshi hám úshinshi ırǵaqlardıń notaları *si-bemol*, *lya*, *si-bemol* boladı. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı.

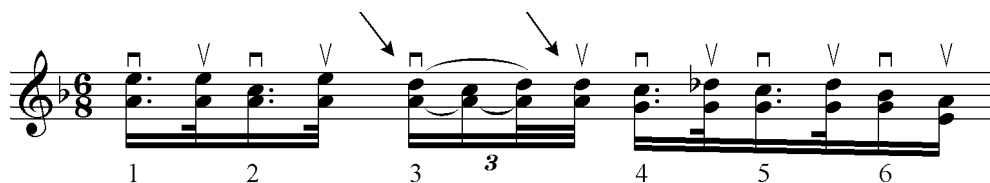

Kórip turǵanıńızday, dáslep *mi* tarındaǵı nota menen qosıp tiyisli dási menen kesik mordenttiń birinshi notasını alamız, keyin *úshlik* ritmikalıq usılda dássez tek barmaqtiń háreketi menen mordenttiń izindegi notaların alamız.

5-mısal

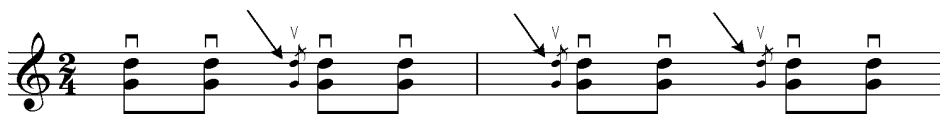
Mısalda melodiyanıń 3-notasına kesik mordent ırǵaǵı berilgen hám izindegi 4-notanıń aldına *dásli forshlag* qoyılǵan, bunıń ritmikalıq jaqtan atqarılıw tártibi joqarıdaǵı mısallardıǵa qaraǵanda ózgesherek boladı. Sanap shertiw tártibi tómendegishe boladı:

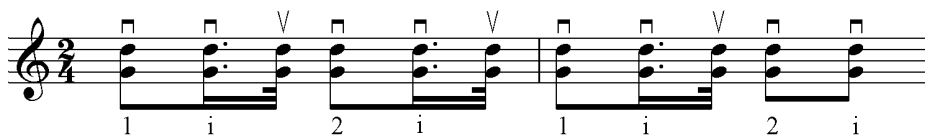
Kórip turǵanıńızday, kesik mordenttiń úshinshi notası otız ekilik sozımlıqtan ekige bólingen. Dáslep kesik mordenttiń 1-notasını dás penen alıp, izindegi liga sızıǵı menen jalǵanǵan 2 hám 3-notalardı úshlik ritmikalıq usılda dássez alıp, keyin sol *otız ekilik* notanıń *ekinshisin* silkpe dás penen alamız.

ÓZ ALDÍNA SILKPE DÁS PENEN ALÍNATUĞÍN DÁS LI FORSHLAG IRĞAQLARI

Dásli forshlag ırǵaǵı barmalla melodiya notasınıń *aldında* keledi hám kóp xalıq namalarında ushırasadı. Atqarǵanda dáslep *dásli forshlagtı* bas barmaq penen joqarıǵa qaray qoldı shaqqan *silkpe* alıp, sońınan sol háreketi irkpesten tómenge qaray qaǵılatuǵın ápiwayı dás penen melodiyanıń tiykarǵı notasını alamız. Tómendegi mısallarda kórip turǵanıńızday, dásli forshlag ırǵaǵı barqulla óz aldına dás penen alınǵanı ushın, eki tar da birdey qaǵıladı. Geyde dásli forshlagtıń hám izininen keletuǵın tiykarǵı melodiyanıń eki notası da birdey bolıp keledi, geyde tek *mi* tarındaǵı notaları birdey, al *lya* tarındaǵı notaları hár qıylı, geyde kerisinshe, *lya* tarındaǵı notaları birdey, al *mi* tarındaǵı notaları hár qıylı, geyde *eki* tardaǵı notaları da *hár qıylı* bolıp keledi. Sonıń ushın, bul dásli forshlaglar namanıń mánisine qaray hár qıylı variantta ushırasıwı múmkin. Soǵan itibarlı bolıw kerek, sebebi olardıń tásirsheńligi de hár qıylı boladı, biraq barlıǵınıń da atqarıw usılı birdey.

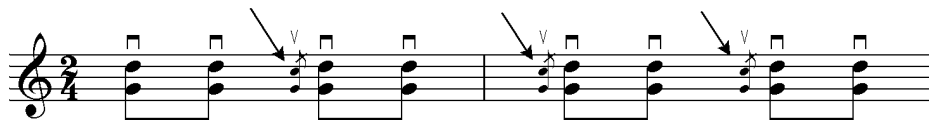
Mısalda ırǵaqtıń hám melodiyanıń notaları birdey *sol – re* bolıp kelgen, demek, perdelerdi ózgerterpey, tek forshlagtı silkpe dás penen alıp ótemiz. Tómede ritmikalıq jaqtan sanap shertiliw tártibi kórsetilgen.

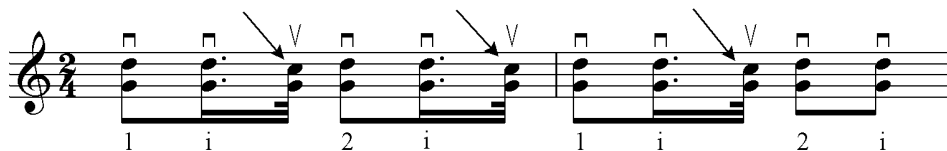
Joqarıdaǵı mısaldıń anıqlaması.

DÁS LI FORSHLAGTÍŃ «LYA» TARÍNDAGÍ NOTASÍNINIŃ ÓZGERIP KELETUĞÍN JAǴDAYLARI

1-mısal

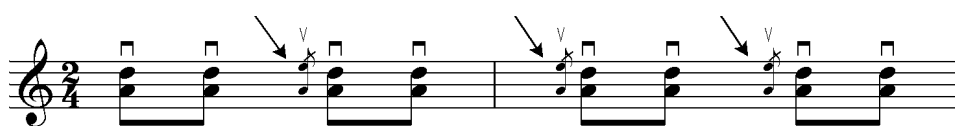

Bul mısalda kórip turǵanıńızday, forshlagtıń *lya* tarındaǵı *do* notası melodiyanıń *re* notasınan bir ton pás jaylasqan. Atqarǵanda silkpe dás penen kelte forshlagtıń *sol-do* notaları alınıp, sońınan sol háreketi irkpesten, tómenge qaray qaǵılatuǵın ápiwayı dás penen melodiyanıń *sol-re* notaların alamız. Ritmikalıq jaqtan sanap shertiliw tártibi tómendegishe boladı:

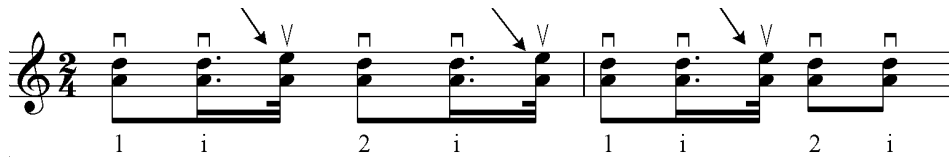

Kórip turǵanıńızday atqarılıw tártibi birdey, tek ırǵaqtıń *lya* tarındaǵı bir notası ózgergen.

2-mısal

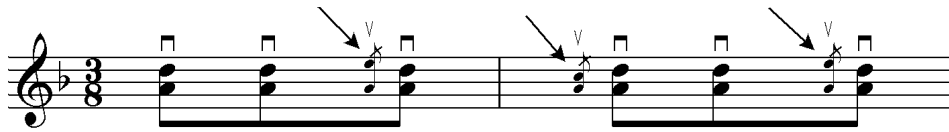
Bul mısalda kórip turǵanıńızday, forshlagtıń *lya* tarındaǵı *mi* notası melodiyanıń *re* notasınan bir ton bálent jaylasqan. Ritmikalıq jaqtan sanap shertiliw tártibi tómendegishe:

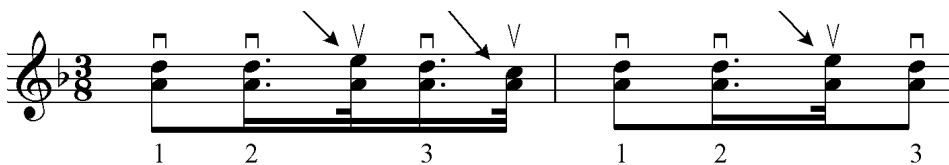
Kórip turǵanıńızday, atqarıw tártibi birdey, tek silkpe dás penen alınatuǵın forshlagtıń *mi* notası melodiyanıń *re* notasınan bir ton bálent bolıp kelgen.

Joqarıdaǵı bitinshi hám ekinshi mısallarda forshlagtıń tek *lya* tarındaǵı notası basqasha bolıp ózgergen. 1 - mısalda forshlagtıń *lya* tarındaǵı notası melodiyanıń notasınan páste jaylasqan, al 2 - mısalda forshlagtıń *lya* tarındaǵı notası melodiyanıń notasınan bálent jaylasqan. Namalarda olar tómenдегі mısaldaǵıday izbe-iz aralasıp ta keledi.

3-mısal.

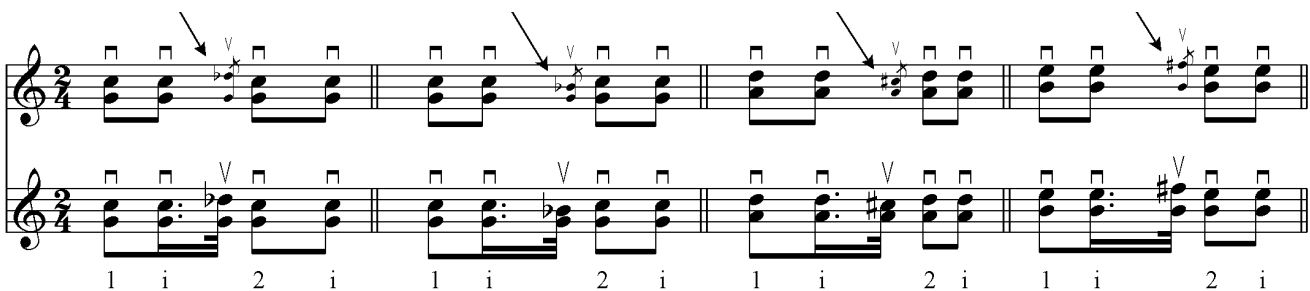
Mısalda 1- forshlagtıń *lya* tarındaǵı notası melodiyanıń notasınan bir ton bálent, ekinshi forshlagtıń notası bir ton pás, al úshinshi forshlagtıń notası jáne bir ton bálent bolıp kelgen. Ritmikalıq jaqtan sanap shertiliw tártibi tómenдегіshe boladı:

Kórip turǵanıńızday, atqarıw tártibi birdey, tek 1- silkpe dás penen *lya - mi* notaların, 2-shi silkpe dás penen *lya - do* notaların, al 3-shi silkpe dás penen jáne *lya - mi* notaların alamız.

Forshlaglardıń notaları alteraciyalanǵan seslerden de ibarat bolıwı múmkin, biraq barlıǵınıń da atqarıw tártibi birdey boladı. Bulardıń hár qıylı variantları tómenдегі mısallarda keltirilgen.

4-mısal

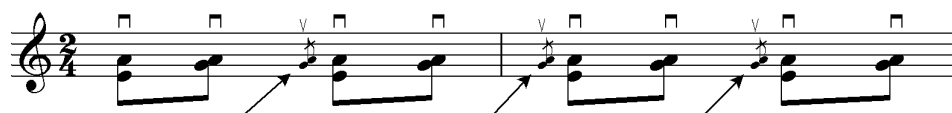

Mısaldıń joqarǵı qatarında forshlaglardıń alteraciyalanǵan sesleriniń jazılıw tártibi, al astıńǵı qatarda olardıń sanap shertiliw tártibi berilgen.

**DÁSLI FORSHLAGTÍN «MI» TARÍNDAGÍ NOTASÍNÍNÍN
ÓZGERIP KELETUǴÍN JAǴDAYLARÍ**

Joqarıda aytıp ótkenimizdey, kelte forshlag ırǵaǵınıń geyde tiykarǵı melodiya notaları menen *lya* tarındaǵı notaları birdey, al *mi* tarındaǵı notaları hár qıylı bolıp keledi. Atqarıw tártibi joqarıdaǵı mısallardaǵıday, tek silkpe dás penen alınatuǵın *mi* tarındaǵı notalar tómenдегі mısallarda kórsetilgenindey, hár qıylı boladı.

1-mısal

Mısalda forshlaglardıń tek *mi* tarındaǵı notaları ızgergen, demek silkpe dás penen forshlagtıń *sol - lya* notaların alıp, izindegı tiykarǵı melodiyanıń *mi-lya* notaların tómenge qaray qaǵılatuǵın ápiwayı dás penen alamız, olardıń ritmikalıq jaqtan sanap shertiliw tártibi tómendegishe:

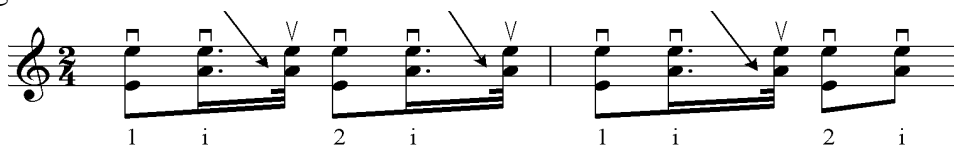

Kórip turǵanıńızday, atqarılıw tártibi birdey, tek silkpe dás penen *sol-lya* notaların alamız.

2-mısal

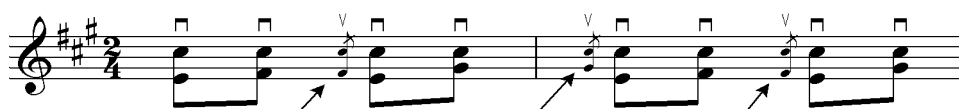

Bul mısalda silkpe dás penen *lya - mi* notaların alamız. izindegı tiykarǵı melodiyanıń *mi - mi* notaların tómenge qaray qaǵılatuǵın ápiwayı dás penen alamız. Ritmikalıq jaqtan sanap shertiliw tártibi tómendegishe:

Kórip turǵanıńızday, atqarılıw tártibi birdey, tek notaları *lya-mi* hám *mi-mi* bolıp ızgergen.

3-mısal

Mısalda kórip turǵanıńızday, 1 hám 3- forshlaglardıń notaları *fa diez - do diez*, al 2 – forshlagtıń notaları *sol diez - do diez* bolıp kelgen. Demek, silkpe dás penen hár forshlagtıń tiyisli notasını alıp ótemiz. Ritmikalıq jaqtan sanap shertiliw tártibi tómendegishe:

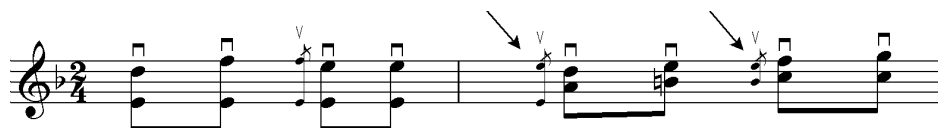

Kórip turǵanıńızday, atqarılıw tártibi birdey, tek 1 hám 3- forshlagta silkpe dás penen *fa diez - do diez*, al 2 – forshlagta *sol diez - do diez* notaların alamız.

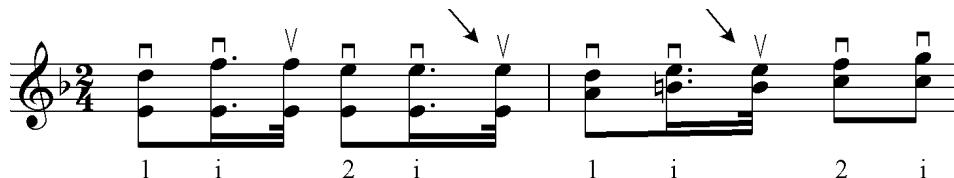
DÁSLI FORSHLAGTÍN EKI TARÍNDAGÍ NOTALARDÍN ÓZGERIP KELETUǴÍN JAǴDAYLARÍ

Tiykarǵı melodiya notaları menen dásli forshlag ırǵaqlarınıń eki tarındaǵı notaları da geyde hár qıylı bolıp ızgerip keledi. Bulardıń da atqarılıw tártibi joǵarıdaǵı mısalardaǵıday boladı, tek silkpe dás penen alınatuǵın forshlagtan keyingi melodiyanıń eki notası da ızgeredi.

1-mısal

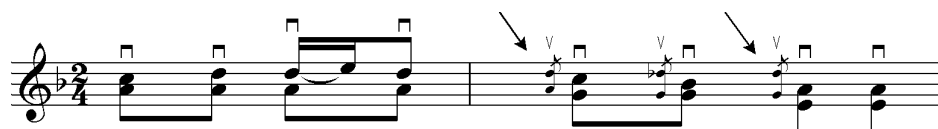

Mısalda 1- forshlagtan keyin tek *lya* tarındağı nota ızgeredi, al 2 hám 3- forshlaglardan keyin, eki tardağı notalar da ızgeredi. Ritmikalıq jaqtan sanap shertiliw tártibi tómendegishe:

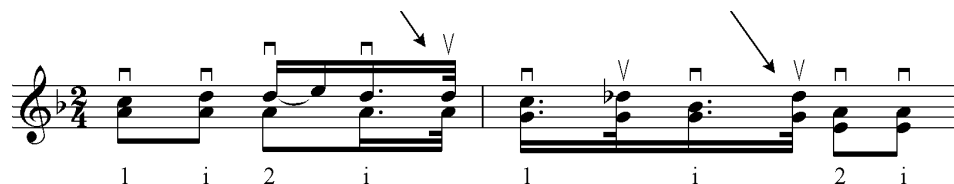

Kórip turđanıńızday, atqarılıw tártibi birdey, tek 2 hám 3- forshlagtan keyin eki tardağı nota da ızgeredi.

2-mısal

Mısaldıń 1 hám 3- forshlaglarınan keyingi eki tardağı notalar da ızgeredi, al 2- forshlagtan keyin, tek *lya* tarındağı nota ızgeredi. Ritmikalıq jaqtan sanap shertiliw tártibi tómendegishe:

Kórip turđanıńızday, atqarılıw tártibi birdey, tek 1 hám 3- forshlaglardan keyin eki tardağı notalar da ızgeredi.

ÓZ ALDÍNA DÁS PENEN ALÍNATUĐÍN QOS FORSHLAG ÍRĐAĐÍ

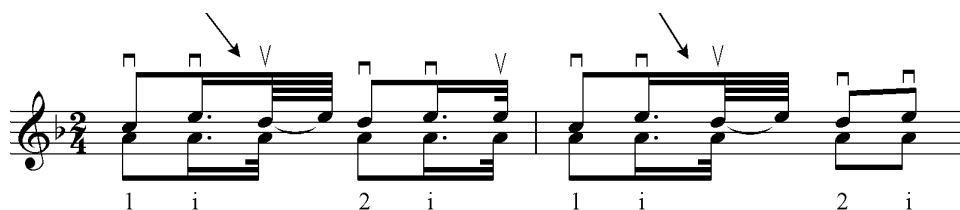
Óz aldına dás penen alınatuğın ırđaqtıń jáne bir túri - bul *qos forshlag* ırđađı. Ol duwtar sazlarında kóp ushırasadı. Atqarılıw usıllarınıń barlığı dásli forshlag penen birdey. Biraq parqı *lya* tarında, silkpe dás penen eki nota alınadı, sonıń ushın, ephıl háreketti talap etedi. Birinshi notası silkpe dás penen alınsa, al ekinshi notası izinen dássez tek barmaqtıń shaqqan háreketi menen alınadı.

1-mısal

Mısalda 1 hám 3-ırđaqdar *dásli qos forshlag*, al 2-ırđaq tek *dásli forshlag*. Qos forshlagtı atqarđanda, dáslep *mi* tarındađı nota menen birge ırđaqtıń birinshi notasını silkpe dás penen alıp, keyin tek barmaqtıń shaqqan hám jeńil háreketi menen forshlagtıń ekinshi notasını alamız. Al 2- dásli forshlag joqarıda aytıp ótkeniń usılında alınadı. Ritmikalıq jaqtan sanap shertiliw tártibi tómendegishe:

Kórip turǵanıńızday, atqarılıw tártibi dásli forshlaktaǵıday, tek bul jerde silkpe dás penen eki nota alınadı, birewi dásli, ekinshisi dásız.

2-mısal

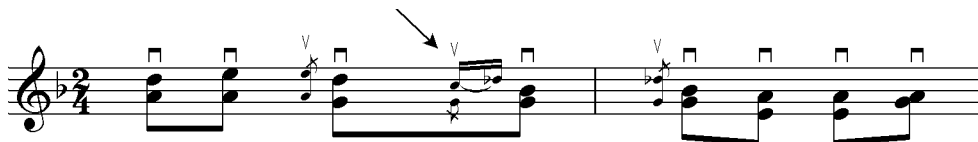

Mısalda qos forshlag eki jerde kelgen, birinshisi joqarıdaǵı mısaldaǵıday, al ekinshi forshlagtan keyin poziciya ózgergen. Ritmikalıq jaqtan sanap shertiliw tártibi tómendegishe:

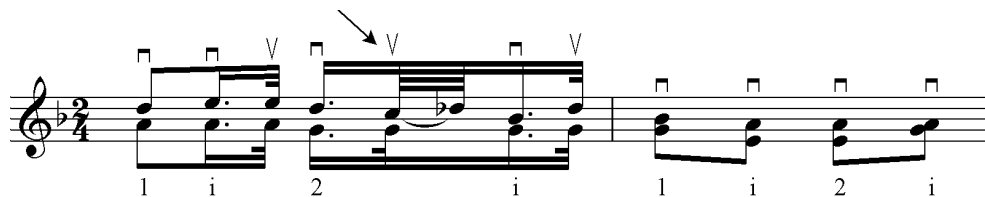

Kórip turǵanıńızday, 2- qos forshlagtıń mi tarındaǵı *lya* notası keyin *sol* bolıp ózgergen. Al izindegi sherek notanıń uzın forshlagı segizlik sozımlıqta dásız alınadı.

ALTERACIYALANǴAN QOS FORSHLAG ÍRǴAǴÍ

Mısalda qos forshlagtıń dásız alınatuǵın ekinshi notası *re-bemol* bolıp kelgen. Ritmikalıq jaqtan sanap shertiliw tártibi tómendegishe:

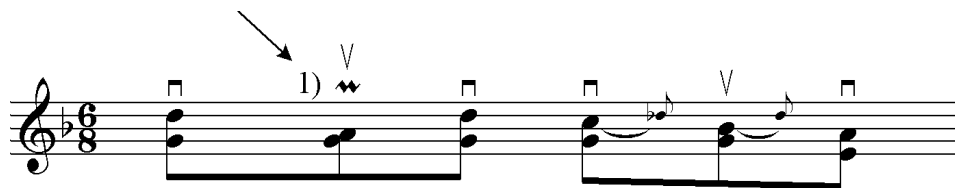
Kórip turǵanıńızday, atqarılıw tártibi joqarıdaǵı mısaldaǵıday, tek qos forshlagtıń dásız alınatuǵın ekinshi notasınıń *re-bemol* boladı.

Bul joqarıda keltirilgen barlıq mısallarda alteraciyalanǵan seslerge ayırıqsha itibar beriwimizdiń sebebi, olar namaǵa durıs máni berip, jarasıǵın keltiriwde kúshli áhmietke iye.

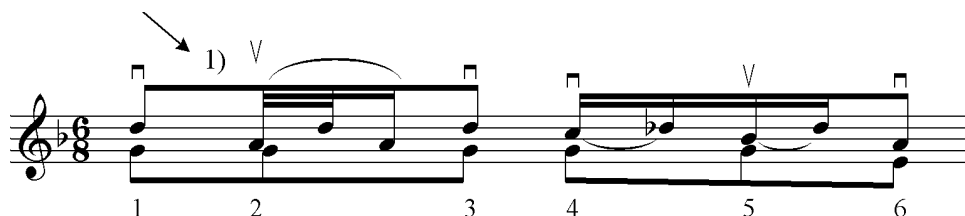
TEK SOL BIR NAMAǴA BEYIMLESKEN SIYREK USHÍRASATUǴÍN ÍRǴAQIAR

Qaraqalpaq xalıq namalarında namanıń óziniń aǵısına, mánisine hám yoshına jarasqan qaytalanbas ırǵaqları bar. Olar barlıq namalarda emes, al tek sol bir namaǵa beyimlesken ırǵaqlar. Sonıń ushın, olardıń atqarılıw tártibi, namanıń aqırında ayırıqsha belgilep barıladı.

1-mısal

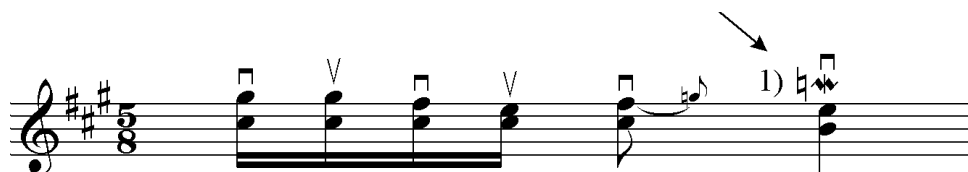

Mısaldıń ekinshi notasına beyimlesken ırǵaq berilgen hám 1) belgisi menen belgilengen. Endi namanıń aqırında usı belgi menen onıń atqarılıw úlgisi beriledi. Ol tómendegishe boladı:

Kórip turǵanıńızday, beyimlesken mordent ırǵaǵı melodiyanıń 2-notasına berilgen. Atqarǵanda dáslep *mi* tarındaǵı notaǵa qosıp, tiyisli dási menen mordenttiń birinshi *lya* notasınıń alamız, keyin dássez tek barmaqtıń háreketi menen mordenttiń izindegi *re* hám *lya* notaların alamız.

2-mısal

Mısaldıń eń aqırǵı notasına beyimlesken ırǵaq berilgen hám 1) belgisi menen belgilengen. Endi namanıń aqırında usı belgi menen onıń atqarılıw úlgisi beriledi. Ol tómendegishe boladı:

Kórip turǵanıńızday, beyimlesken mordent ırǵaǵı melodiyanıń eń aqırǵı notasına berilgen. Atqarǵanda dáslep *mi* tarındaǵı nota menen qosıp tiyisli dási menen kesik mordenttiń birinshi *fa-bekar* notasınıń alıp, keyin úshlik (triol) usılında dássez tek barmaqtıń háreketi menen mordenttiń izindegi *mi*, *fa* hám segizlik sozımlıqtaǵı *mi* notaların alamız.

LIGA SÍZÍǴÍ MENEN JALǴANǴAN NAMA QAYÍRÍMLARÍ

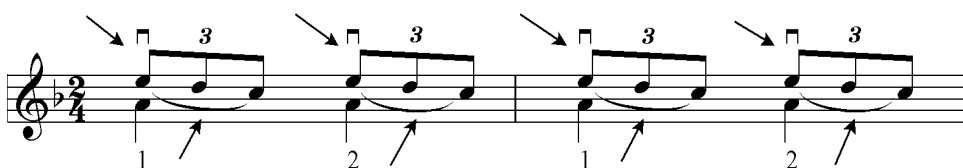
Duwtarda saz shertkenimizde arasında dássez alınatuǵın melodiyanıń notaları kóp ushırasıp turadı. Bul usıl milliy duwtar sazlarımızda keńnen paydalanılǵan hám namanıń nalasın keltiriwde olardıń óz aldına ornı bar. Nota jazıwında olardı belgilep barıw ushın, ırǵaqlardaǵıday *liga* sızıǵınan paydalanamız. Melodiyanıń *liga* sızıǵı menen jalǵanǵan notalardıń barlıǵı da tek bir dás penen alınadı. Ol dás bárqulla sol *liga* sızıǵınıń basında turǵan notaǵa qoyıladı. Al izindegi *liga* sızıǵı menen jalǵanǵan notalar dássez, tek barmaqtıń háreketi menen alınadı.

1-mısal

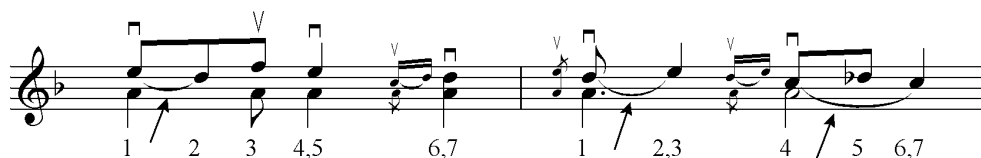
Bul mısalda *lya* tarındağı notalar *liga* sıızığı menen úshewden biriktirilip jazılđan. Atqarđanda dáslep *mi* tarındağı nota menen qosıp tiyisli dási menen *liga* sıızıđınıń basındağı *do* notasın alıp, keyin dássez tek barmaqtıń háreketi menen *liga* sıızıđınıń izindeği *re* hám *mi* notaların alamız.

2-mısal

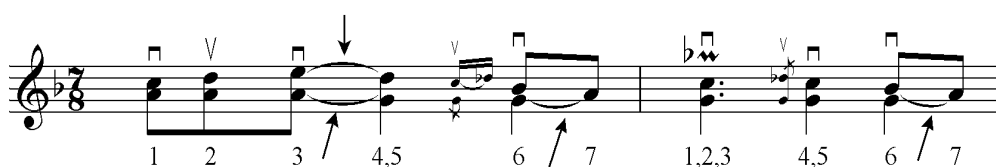
Bul mısalda da *lya* tarındağı notalar *liga* sıızığı menen úshewden biriktirilip jazılđan. Sol sebepli dáslep *mi* tarındağı nota menen qosıp tiyisli dási menen *liga* sıızıđınıń basındağı *mi* notasın alıp, keyin dássez tek barmaqtıń háreketi menen *liga* sıızıđınıń izindeği *re* hám *do* notaların alamız. Joqarıdağı mısaldan parqı, ritmikalıq súwreti *triol* (*úshlik*) usılda jazılđan, sonıń ushın, kórip turđanıńızday shereklik sozımlıqtı 1, i, 2, i, dep emes, al 1, 2 dep sanağan qolay boladı.

3-mısal

Bul mısalda da tek *lya* tarındağı notalar *liga* sıızığı menen jalđanıp jazılđan. Kórip turđanıńızday, birinshi takttıń basındağı *lya - mi* notaların dás penen alıp, izindeği *re* notasın dássez alamız. Ekinshi takttıń basındağı dásli forshlagtan keyin *lya-re* notaların dás penen alıp izindeği *mi* notasın dássez alamız. Al ekinshi takttıń aqırındağı *liga* sıızığı menen jalđanđan úsh notanıń birinshisi dás penen alınıp, izindeği eki nota dássez tek barmaqıń háreketi menen alınadı.

4-mısal

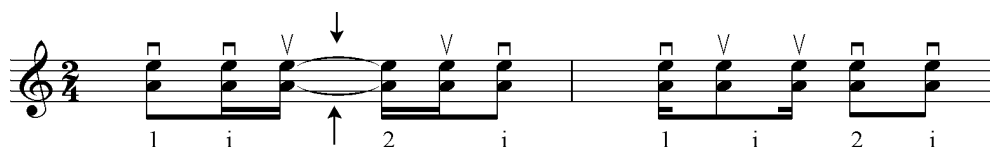
Bul mısaldıń birinshi taktinde eki tarındağı notalar da *liga* sıızığı menen jalđanıp jazılđan. Sol sebepli, dáslep *liga* sıızıđınıń basındağı *lya-mi* notaları dás penen alınısa, izindeği *sol-re* notaları dássez barmaqlardı úzbesten tek qoldı jılıtıw háreketi menen alınadı. Al 1-takttıń hám 2-takttıń aqırında tek *lya* tarındağı eki nota *liga* sıızığı menen jalđanđan. Bunda dáslep *liga* sıızıđınıń basındağı eki nota dás penen alınısa, izinen tek *lya* tarındağı nota dássez tek barmaqıń háreketi menen alınadı.

5-mısal

Bul mısaldıń 2-taktinde eki tardağı notalar da *liga* sızıǵı menen jalǵanıp jazılǵan. Demek dáslep *do-fa* notaları dás penen birge alınadı, al keyin *liga* sızıǵınıń izindegi 1-okava *mi* menen 2-oktavadaǵı *mi* notaları dássez alınadı.

6-mısal

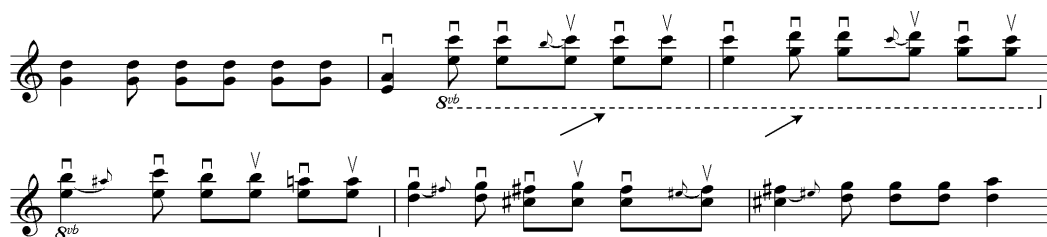

Joqarıdaǵı mısalda eki tardağı birdey notalar *liga* sızıǵı menen jalǵanıp jazılǵan, bunday jaǵdayda *liga* sızıǵınıń basındaǵı *eki* notanı óziniń tiyisli dási menen alıp, al izindegi eki notanı tek sozıp uslap turamız.

OKTAVA BELGISI HÁM ALAMOYNAQ DUWTARÍNDAGÍ ONÍŃ TUTQAN ORNÍ

Joqarıda aytıp ótkenimizdey duwtar perdeleriniń diapazonı sheklengenligine baylanıslı, baqsılar qosıq aytqanda duwtardı ózleriniń dawısına qolaylastırıp sazlap aytqan. Sol sebepli diapazonı júdá keń namalardıń bálent hávijleri bir oktava pásten jazılǵan. Bul 8vb oktava belgisi. Eger bul belgi notalardıń joqarısına qoyılsa, onda sol notalar jazılǵan ornınan bir oktava *bálentten* shertiledi. Al eger sol belgi notalardıń astına qoyılsa onda sol notalar bir oktava *pásten* shertiledi.

1-mısal

Mısalda kórip turǵanıńızday, ekinshi taktiń 2-notasınan baslap oktava belgisi notalardıń astına qoyılǵan, sol sebepli bul belgilengen notalar bir oktava *pásten* shertiledi. Al 5-taktte bul belgi tamam bolǵan, demek ol notalar óz ornında shertiledi.

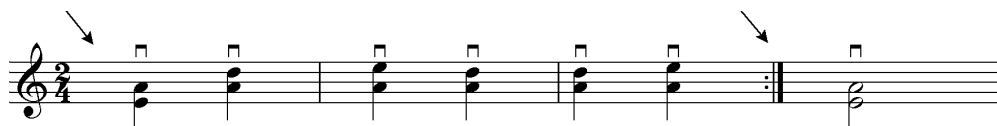
QAYTALAW BELGILERI

Qaysı bir namanı alsaq ta, onıń qaytalanıp keletuǵın qayırımın ushıratamız. Usınday jaǵdaylarda, qaytalaytuǵın qayırımınıń basında hám aqırında qaytalaw belgisi qoyıladı hám olardıń noqatları bir-birine qaratılǵan boladı. Tómenдеgi mısaldıń 2 hám 3-taktlerine qaytalaw belgisi qoyılǵan. Demek, dáslep 1, 2, 3- taktler shertiledi, keyin 2, 3-taktlerdi qaytalap 4-taktke ótiledi.

1-mısal

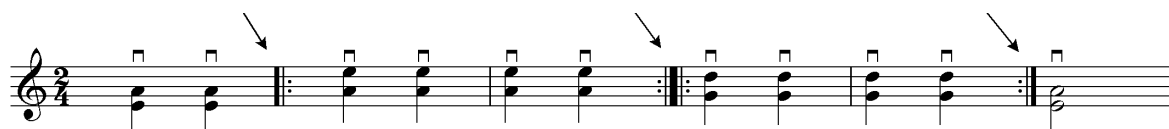

2-mısal

Eger de nama basınan qaytalanatuğın bolsa, onda qaytalaw belgisi sol qaytalanatuğın qayırımınıń tek aqırına qoyıladı. Máselen, joqarıdağı mısaldıń dáslep 1, 2, 3 - taktleri shertiledi, keyin jáne 1, 2, 3 - taktterdi qaytalap 4-taktke ótıledi.

3-mısal

Joqarıdağı mısalda qaytalaw belgisi qatarına izbe-iz bolıp kelgen. Bunday jağdayda 1-taktten keyin, mısalda kórip turǵanıńızday, *lya-mi* notası jazılǵan taktler eki ret qaytalanadı, sońınan *sol-re* notası jazılǵan taktlerdi de eki ret qaytalanıp aqırǵı 6-taktke ótıledi.

VOLTA BELGISI

Namanıń qayırımın ekinshi mártebe qaytalaǵanıımızda, geyde onıń aqırǵı taktlerinde ózgerisler boladı. Mine sol jağdayda *volta* belgisi paydalanıladı. Volta belgileri izbe-izligine qaray nomerlep jazıladı, atqarılıw tártibi tómедegishe.

4-mısal

Dáslepki shertkenimizde 1-voltanıń notaları shertiledi, al ekinshi mártebe qaytalaǵanıımızda 1-voltanı shertpey, 2-voltanı shertip namanı dawamlaymız.

SEGNO - QAYTALAW BELGISI HÁM ONIŃ ATQARILIW TÁRTIPLERI

§ - bul *segno* belgisi, muzıkalıq shıǵarmalardıń úlken bir bólegin qaytalaǵanda qoyılatuğın belgi. Atqarılıw tártipleri tómendegi mısallarda kórsetilgenindey boladı:

5-mısal

Joqarıdağı mısaldı bastan baslap namanıń aqırındağı § - *segno* belgisine deyin shertip kelip, sońınan bastaǵı birinshi turǵan § - *segno* belgisinen baslap namanıń aqırına shekem qaytalap shertemiz. Sol arada ushırasatuğın § qaytalaw belgileri óz tártibinde atqarılıp barıladı.

FONAR BELGISI HÁM ONÍN ATQARÍLÍW TÁRTIPLERI

Eger S - *segno* menen belgilengen aralıq tolıq qaytalanbaytuǵın bolsa, onda Φ - *fonar* belgisi paydalanıladı. Bul tómendegi mısaldaǵıday boladı:

6-mısal

The image shows two staves of musical notation in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. It contains a sequence of chords: two quarter notes (F4, C5), two quarter notes (F4, C5), a half note (F4, C5), a half note (F4, C5), a half note (F4, C5), and a half note (F4, C5). A S symbol is placed above the first half note. The second staff also begins with a treble clef and a key signature of one flat. It contains a sequence of chords: two quarter notes (F4, C5), two quarter notes (F4, C5), a half note (F4, C5), a half note (F4, C5), a half note (F4, C5), a half note (F4, C5), a half note (F4, C5), and a half note (F4, C5). A Φ symbol is placed above the first half note, with an arrow pointing to it from the left. A S symbol is placed above the second half note, with an arrow pointing to it from the left. A Φ symbol is placed above the third half note, with an arrow pointing to it from the left. The notation includes repeat signs and double bar lines.

Bul mısal bastan baslap namanıń aqırındaǵı *segno* belgisine deyin shertiledi, sońınan bastaǵı birinshi turǵan *segno* belgisinen baslap birinshi Φ - *fonar* belgisine deyin qaytalap shertiledi. Endi sol birinshi Φ - *fonar* belgisinen izindegi ekinshi Φ - *fonar* belgisine atlap ótip, namani aqırına shekem dawam etemiz.

ANA KIYATÍR

Ortasha tempte. Negizgi nusqa frigiyalıq mi-minorda jazılǵan.

Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.

The musical score is written on ten staves in a 2/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat). The notation consists of chords and melodic lines. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The music features various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. There are several dynamic markings, including accents (v) and hairpins (b, w). A fermata is present in the second staff. The score concludes with a double bar line and repeat dots in the eighth staff.

Musical score for a piece in B-flat major, consisting of seven staves of music. The notation includes various chords, some with accents (v), and a repeat sign with first and second endings. The key signature has one flat (B-flat).

ÁMIWDÁRYA

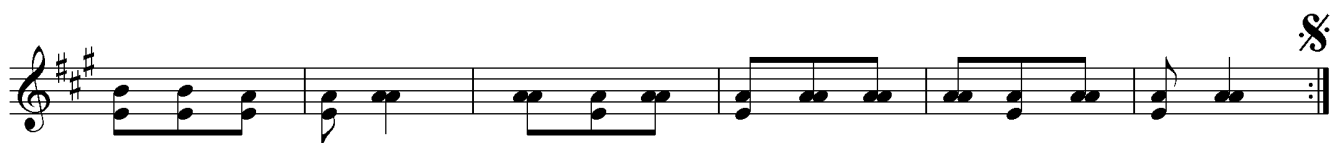
Ortasha tempte. Negizgi nusqa re-majorda jazilgan.

Japaq Shamuratov muzikası.

Musical score for the piece 'ÁMIWDÁRYA' in D major, consisting of two staves of music. The notation includes chords with accents (v). The key signature has two sharps (D major).

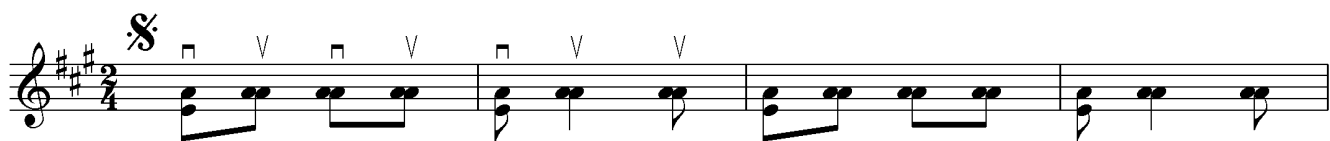
The image displays ten staves of musical notation for guitar, arranged vertically. The music is written in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The notation includes various chord voicings, some with vibrato (V) and accents (^), and a repeat sign with a double bar line. The music is written in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#).

ALMA

Janlıraq yoshlı tempde. Negizi sol-majorda jazılğan.

Álimjan Xalimov muzıkası.

NÁMÁRT JIGIT NEGE DÁRKAR

Jayıraq tempte. Negizi fa- majorda jazılğan.

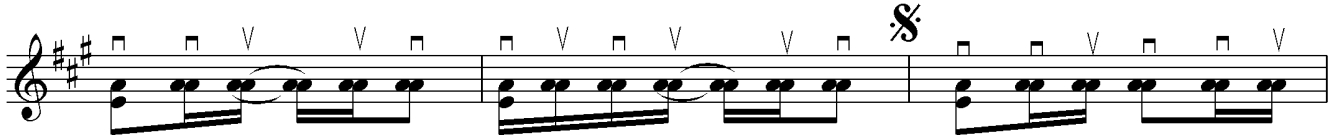
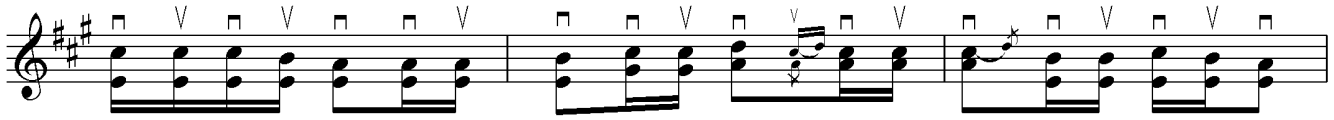
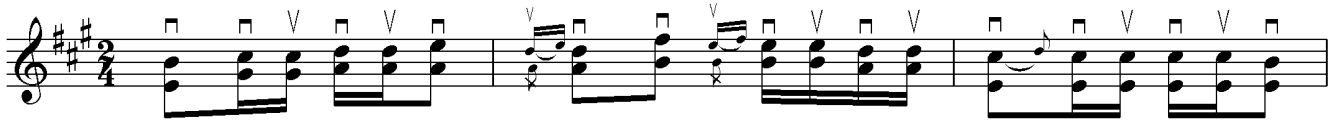
Japaq Shamuratov muzıkası.

QÁDIRINI BILMES

Ortasha tempte. Negizi sol-majorda jazilgan

Ahsatbay Qayratdinov muzikasi

Musical score for the first part of the piece, consisting of seven staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The notation includes various rhythmic patterns, slurs, and dynamic markings such as 'v' and 'x'.

QARSHÍGA QÍYALLÍ

Jayıraq tempte. Negizi sol- majorda jazılǵan.

Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.

Musical score for the second part of the piece, consisting of two staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The notation includes various rhythmic patterns, slurs, and dynamic markings such as 'v' and 'x'.

A page of musical notation for guitar, featuring ten staves of music in A major. The notation includes various rhythmic patterns, accidentals, and performance markings such as 'V' (vibrato) and 'x' (natural harmonics). The first staff begins with a treble clef and a key signature of three sharps (F#, C#, G#). The music consists of a series of chords and melodic lines, with some notes marked with 'V' and 'x'. The second staff starts with a treble clef, a key signature of three sharps, and a stylized 'S' symbol. The notation continues with similar patterns, including a double bar line with repeat dots in the fifth staff. The final staff ends with a double bar line and repeat dots.

QARAMAN

Ortasha tempte. Negizi miksolidikalıq fa-majorda jazılǵan.

Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.

This page of musical notation is for guitar and is written in G major (one sharp). It consists of ten staves of music. The notation includes chords, melodic lines, and various guitar-specific symbols such as 'v' (pick) and 'x' (muted string). The music is organized into measures, with some measures containing double bar lines and repeat signs. The final measure of the tenth staff ends with a double bar line and a repeat sign.

ÁWEZIM

«Súymegenge súykenbe» muzıkalı komediyasınan.

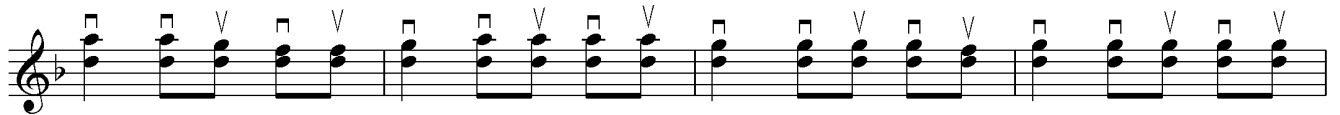
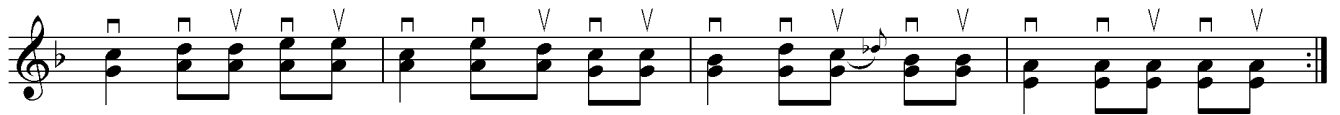
Jay tempte. Negizi frigiyalıq mi-minorda jazılğan.

Japaq Shamuratov muzıkası.

NÓKIS VALSI

Jeñil vals tempinde. Negizi frigiyalıq mi-minorda jazılğan. Najimaddin Muxammeddinov muzıkası.

QOSÍQ AYTSAM

«Súymegenge súyenbe» muzıkalı komediyasınan

Ortasha tempte. Negizi miksolidikalıq re-majorda jazılğan.

Japaq Shamuratov muzıkası.

The image displays ten staves of musical notation for guitar. The key signature is G major (one sharp) and the time signature is 4/4. The notation includes various rhythmic patterns, such as eighth and sixteenth notes, and chords. Performance instructions are provided throughout the piece, including 'v 1)', '1) m', and 'D m'. A double bar line with repeat dots is used in the fifth and ninth staves. A section marked with a double bar line and a '§' symbol begins in the eighth staff.

A page of musical notation for guitar, consisting of ten staves. The music is in G major (one sharp) and 4/4 time. It features a mix of chords and melodic lines. The first staff has two 'v' marks above the first two measures. The second staff has an 'x' mark under the first measure. The third staff has 'x' marks under the first and third measures. The fourth staff has a double bar line with a repeat sign and an 'x' mark under the second measure. The fifth staff has a double bar line with a repeat sign and a first ending bracket labeled '1)' with a wavy line. The sixth staff has an 'x' mark under the first measure. The seventh staff has an 'x' mark under the first measure. The eighth staff has a double bar line with a repeat sign and a first ending bracket labeled '1)' with a wavy line, and a section symbol (§) at the end. The ninth staff has a double bar line with a repeat sign and a first ending bracket labeled '1)' with a wavy line, and a section symbol (§) at the end. The tenth staff has a double bar line with a repeat sign and a first ending bracket labeled '1)' with a wavy line, and a section symbol (§) at the end.

rit. *tr*

1)

GÚL SHÍRAYLÍ

«Súymegenge súykenbe» muzıkalı komediyasınan

Jayıraq tempte. Negizi re-majorda jazılğan.

Japaq Shamuratov muzıkası.

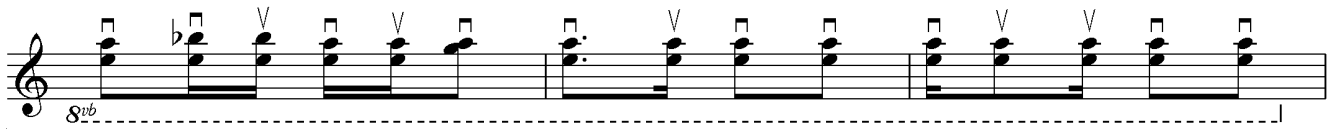
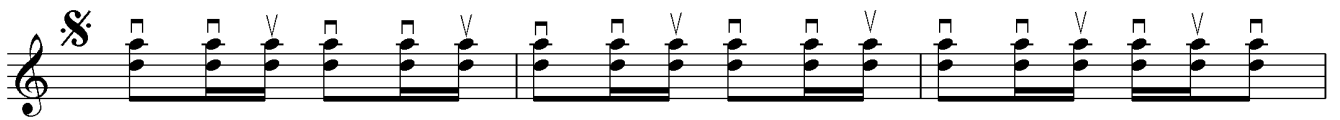
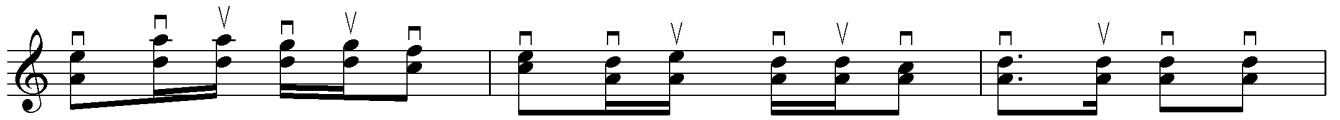
JIGITLIKTE BUL QÍYALGA

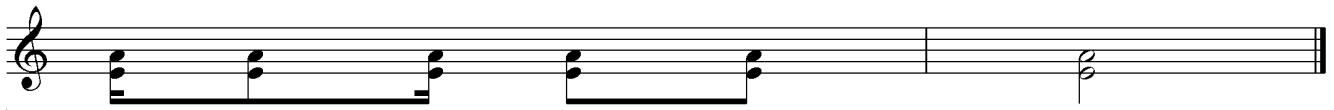
«Jaylawda toy» muzikalı dramasinan

Shaqqan, yoshlı tempte. Negizi fa-minorda jazılğan.

Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.

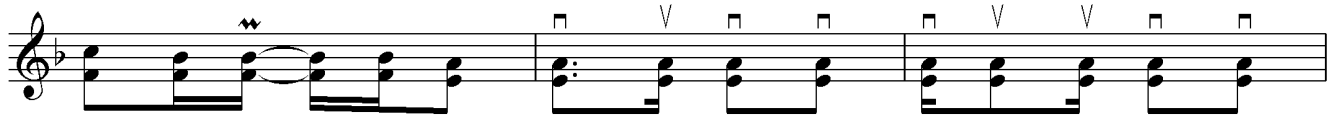
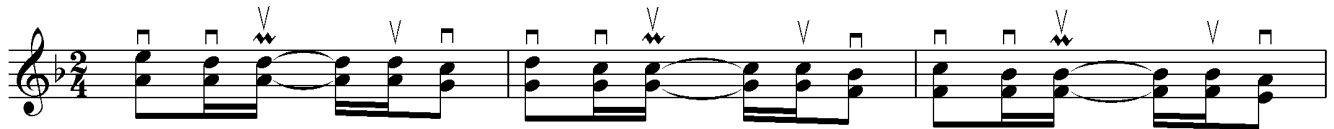

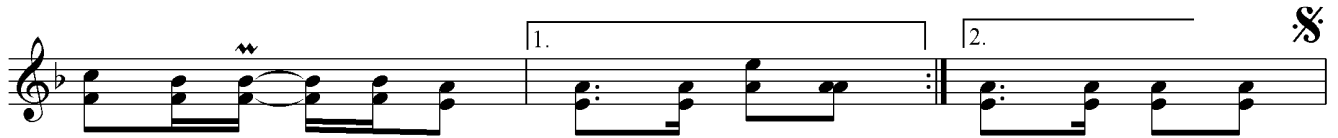
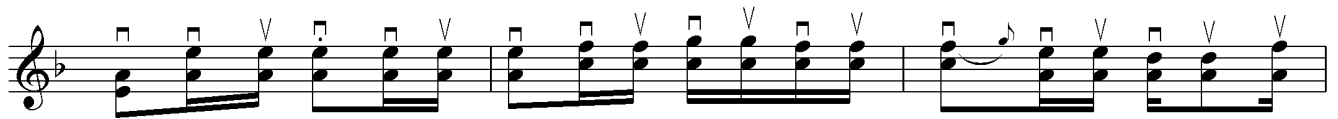
BIYQARARMAN

«Jaylawda toy» muzikalı dramasının

Shaqqan, yoshlı tempte. Negizi frigiyalıq mi-minorda jazılğan.

Añsatbay Qayratdinov muzıkası.

AWÍLLASLARÍM

Ortasha tempte. Negizi re-minorda jazılǵan.

Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.

The image displays ten staves of musical notation for guitar. The music is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The notation includes various chord voicings, some with 'v' (vibrato) or 'x' (muted) markings, and includes a double bar line with a repeat sign at the end of the tenth staff.

This page of musical notation is arranged in ten staves, each beginning with a treble clef. The music is written in a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The notation includes a variety of chords, primarily triads and dyads, and melodic lines. Several notes are marked with a 'V' symbol, likely indicating vibrato. Some notes are marked with an 'x', which typically denotes a natural harmonium. The piece concludes with a double bar line and a circled 'C' symbol, indicating the end of the section.

Musical score for guitar, consisting of five staves. The first four staves contain rhythmic patterns with chords and some melodic lines. The fifth staff shows a final chord and a double bar line.

ESTELİK ETTİM ORAMAL

Jayıraq tempte. Negizi mi-minorda jazılğan.

Japaq Shamuratov muzİKası.

Musical score for guitar, consisting of four staves. The first staff starts with a treble clef and a 6/8 time signature. The second and third staves continue the rhythmic patterns. The fourth staff starts with a repeat sign and a key signature change to one sharp (F#).

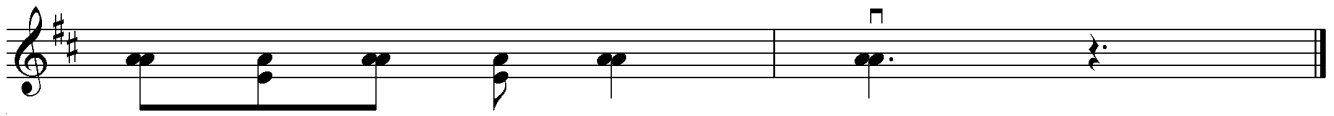
HAQ NIYETKE BERDIK QOL

«Súymegenge súykenbe» muzikalı komediyasınan

Jayıraq tempte. Negizi miksolidikalıq re-majorda jazılğan.

Japaq Shamuratov muzıkası.

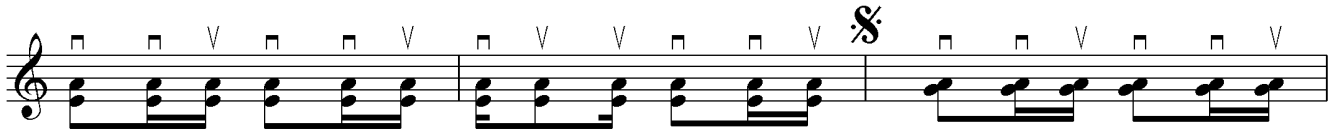

GÚJAMALDÍN ARIYASÍ

«BAXÍT» muzıkalı dramasınan

Jayıraq tempte. Negizi re-minorda jazılğan.

Ábdireyim Sultanov muzıkası.

The first piece consists of seven staves of music. The first three staves feature a complex rhythmic pattern with many chords, some marked with a 'V' above them. The fourth staff continues this pattern. The fifth staff has a double bar line with repeat dots. The sixth staff has a section marked with a '§' symbol. The seventh staff concludes the piece with a final chord.

GÚLNARA

Ortasha tempte. Negizi frigiyalıq re-minorda jazılǵan.

Sálmenbay Sadıqov muzıkası.

The second piece consists of two staves of music. The first staff is in 2/4 time and features a rhythmic pattern with many chords, some marked with a 'V' above them. The second staff continues this pattern and concludes with a final chord.

A page of musical notation for guitar, featuring ten staves of music in a single system. The music is written in a treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The notation includes various rhythmic patterns, primarily eighth and sixteenth notes, often beamed together. Many notes are marked with a 'V' above them, indicating vibrato. There are also some trill-like markings (double asterisks) and slurs. The piece begins with a treble clef and a key signature of one flat, and ends with a double bar line and a repeat sign.

KEL-KEL YARİM

Janlıraq, yoshlı tempte. Negizi frigiyalıq mi-minorda jazılğan. Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.

Four staves of musical notation in 2/4 time. The first staff contains four measures of music with chords and a melodic line. The second staff contains four measures, ending with a double bar line and repeat dots. The third staff contains four measures. The fourth staff contains four measures, ending with a double bar line and repeat dots.

BAHADÍR QÍZLAR

Janlıraq, yoshlı tempte.

Negizi lya-minorda jazılğan.

Ábdireyim Sultanov muzıkası.

Five staves of musical notation in 2/4 time. The first staff contains five measures of music with chords and a melodic line. The second staff contains five measures. The third staff contains five measures, ending with a double bar line and repeat dots. The fourth staff contains five measures. The fifth staff contains five measures, ending with a double bar line and repeat dots.

A musical score consisting of six staves of music. The notation includes treble clefs, a key signature of one flat (B-flat), and a 2/4 time signature. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together, and rests. Some notes are marked with a 'V' above them, indicating vibrato. The score concludes with a double bar line and a repeat sign.

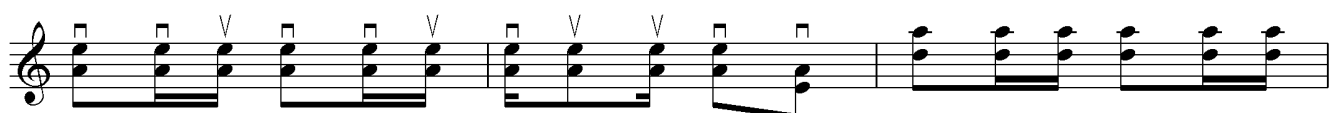
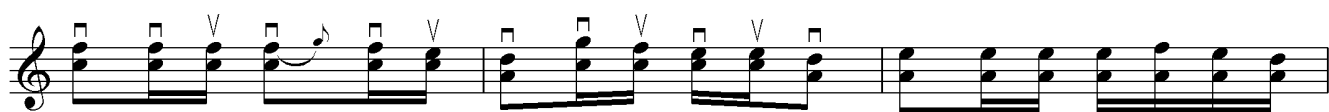
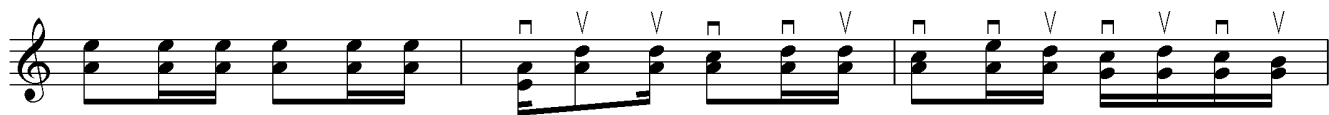
ELGE ALTIN TERIP BEREYIK

Janliraq, yoshli tempte. Negizi mi-minorda jazilgan.

Abdireyim Sultanov muzikasi.

A musical score consisting of three staves of music. The notation includes a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 2/4 time signature. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together, and rests. Some notes are marked with a 'V' above them, indicating vibrato. The score concludes with a double bar line and a repeat sign.

The image displays ten staves of musical notation in a treble clef. The notation is primarily chordal, with some melodic lines. The first staff features several 'V' markings above notes, indicating vibrato. The second staff has a sharp sign (#) above a chord. The eighth staff concludes with a double bar line and a fermata symbol. The page number 74 is centered at the bottom.

MOTOR QAYÍQ

Janlıraq, yoshlı tempte.

Negizi mi-minorda jazılğan.

Ábdireyim Sultanov muzıkası.

The image displays ten staves of musical notation, likely for guitar. The notation is written in a single system with ten staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The music consists of chords and melodic lines. The first staff has a first ending bracket labeled '1.' over the final two measures. The second staff has a second ending bracket labeled '2.' over the first two measures. The third staff has a repeat sign followed by a first ending bracket labeled '1.' and a second ending bracket labeled '2.'. The fourth staff has a first ending bracket labeled '1.' and a second ending bracket labeled '2.'. The fifth staff has a first ending bracket labeled '1.' and a second ending bracket labeled '2.'. The sixth staff has a first ending bracket labeled '1.' and a second ending bracket labeled '2.'. The seventh staff has a first ending bracket labeled '1.' and a second ending bracket labeled '2.'. The eighth staff has a first ending bracket labeled '1.' and a second ending bracket labeled '2.'. The ninth staff has a first ending bracket labeled '1.' and a second ending bracket labeled '2.'. The tenth staff has a first ending bracket labeled '1.' and a second ending bracket labeled '2.'. The notation includes various musical symbols such as repeat signs, first and second endings, and accents.

SÁWDIGIM

Jayıraq tempte. Negizi re-minorda jazılğan.

Ábdireyim Sultanov muzıkası.

The musical score consists of ten staves of piano accompaniment in 2/4 time. The key signature is one flat (B-flat), and the mode is re-minor. The music is characterized by a steady, rhythmic accompaniment using chords and single notes. The first staff begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The notation includes various chord symbols (e.g., V, b, ♯) and melodic lines with slurs and accents. A repeat sign is present at the end of the fourth staff. The score concludes with a double bar line and repeat dots at the end of the tenth staff.

XİZMETİNE BÂRHÂ TAYARMAN XALQÍM

Ortasha tempte. Negizi frigiyalıq mi-minorda jazılğan.

Keñesbay Abdullaev muzıkası.

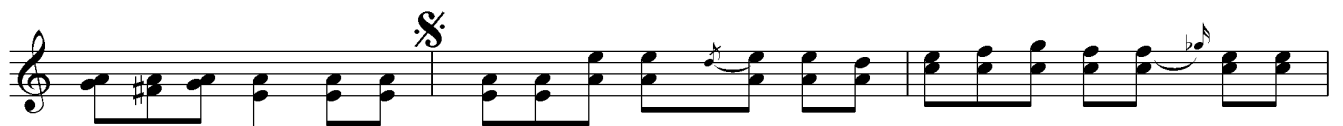
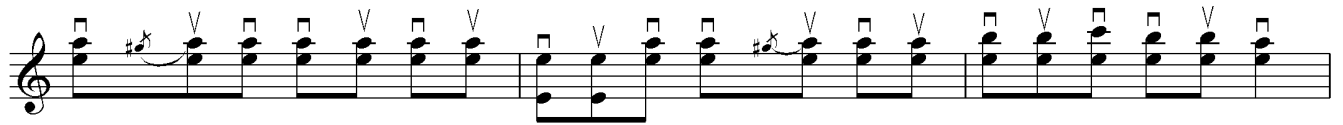
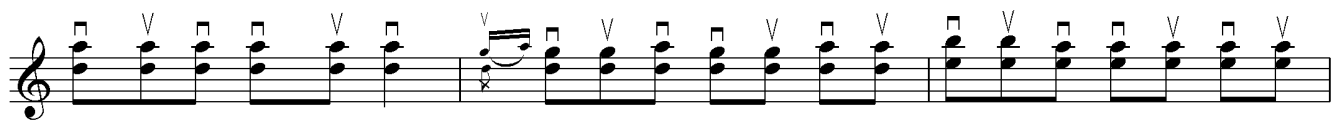
NÁWBÁHÁRIM KÓZLERIM

Ortasha tempte.

Negizi re-minorda jazılǵan.

Ábdireyim Sultanov muzıkası.

This page of musical notation consists of ten staves of music, likely for guitar. The notation is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The music features a variety of rhythmic patterns and chordal textures. Many notes are marked with an accent (^) above them, and some are grouped with slurs. The first staff begins with a treble clef and a sharp sign (F#). The second staff through the eighth staff contain complex rhythmic patterns with many accented notes. The ninth staff starts with a repeat sign (double bar line with two dots) and contains a sequence of chords and single notes. The tenth staff concludes the piece with a final chord and a repeat sign. The overall style is that of a contemporary guitar piece, possibly a study or a short composition.

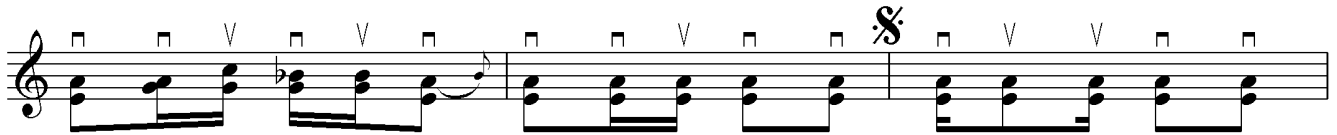
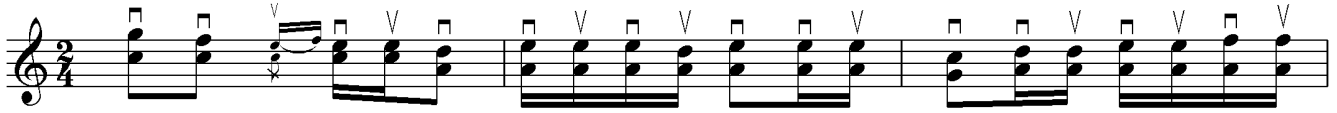

NAYMANDÍ YARÍM

Ortasha tempte. Negizi re-minorda jazılǵan.

Ǵaniy Amaniyazov muzıkası.

This page of musical notation for guitar consists of ten staves. The music is written in a single system with a treble clef. The notation includes various musical symbols and techniques:

- Staff 1:** Starts with a repeat sign. Features chords and single notes, with vibrato marks (V) above several notes.
- Staff 2:** Continues the piece with similar chordal textures and vibrato marks.
- Staff 3:** Includes a trill-like figure and vibrato marks.
- Staff 4:** Features a melodic line with a flat (b) and vibrato marks.
- Staff 5:** Contains a repeat sign and a trill-like figure.
- Staff 6:** Shows a melodic line with a flat (b) and vibrato marks.
- Staff 7:** Includes a trill-like figure and vibrato marks.
- Staff 8:** Features a trill-like figure and vibrato marks.
- Staff 9:** Includes a trill-like figure and vibrato marks.
- Staff 10:** Ends with a melodic line and vibrato marks.

Three staves of musical notation in treble clef. The first staff contains four measures of music with chords and a melodic line. The second staff contains four measures of music with chords and a melodic line. The third staff contains three measures of music with chords and a melodic line, ending with a double bar line.

GÓZZALLAR

Jayıraq tempte. Negizi sol-minorda jazılğan.

Ábdireyim Sultanov muzıkası.

Seven staves of musical notation in treble clef. The first staff is in 2/4 time and contains four measures of music with chords and a melodic line, featuring accents (v) above the notes. The second staff contains five measures of music with chords and a melodic line, featuring accents (v) above the notes. The third staff contains four measures of music with chords and a melodic line, featuring accents (v) above the notes. The fourth staff contains four measures of music with chords and a melodic line, featuring accents (v) above the notes. The fifth staff contains four measures of music with chords and a melodic line, featuring accents (v) above the notes. The sixth staff contains four measures of music with chords and a melodic line, featuring accents (v) above the notes. The seventh staff contains four measures of music with chords and a melodic line, featuring accents (v) above the notes and a first ending bracket labeled '1.' above the final two measures.

Musical score for a piece in 2/4 time, consisting of seven staves of music. The notation includes chords, stems, and various musical symbols such as 'V', '1.', and '2.' indicating first and second endings. The key signature has one flat (B-flat).

QUWANISH TOYLARIMIZDA

Ortasha tempte. Negizi frigiyalıq re-minorda jazılğan.

Añsatbay Qayratdinov muzıkası.

Musical score for the piece 'QUWANISH TOYLARIMIZDA' in 2/4 time, consisting of two staves of music. The notation includes chords, stems, and various musical symbols such as 'V' and '1.'. The key signature has one flat (B-flat).

This page of musical notation is for guitar and consists of ten staves. The music is written in a single system with a key signature of one flat and a common time signature. The notation includes various chord voicings, often marked with a 'V' above the notes, and includes dynamic markings such as accents and hairpins. The piece concludes with a double bar line and repeat signs.

The image shows a musical score for a piece titled "QASTERLEP ABAYLAŃ BIR BIRIŃIZDI". The score is written on ten staves of music. The first nine staves contain the main melody, which is a sequence of chords and single notes. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 2/4. The melody is characterized by a steady, rhythmic pattern of chords and single notes, with some variations in the later staves. The tenth staff shows a final chord and a double bar line, indicating the end of the piece.

QASTERLEP ABAYLAŃ BIR BIRIŃIZDI

Ortasha tempte. Negizi frigiyalıq do-minorda jazılǵan.

Erejep Seytimov muzıkası.

The image shows a musical score for a piece titled "QASTERLEP ABAYLAŃ BIR BIRIŃIZDI". The score is written on one staff of music. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 2/4. The melody is characterized by a steady, rhythmic pattern of chords and single notes, with some variations in the later staves. The score ends with a double bar line.

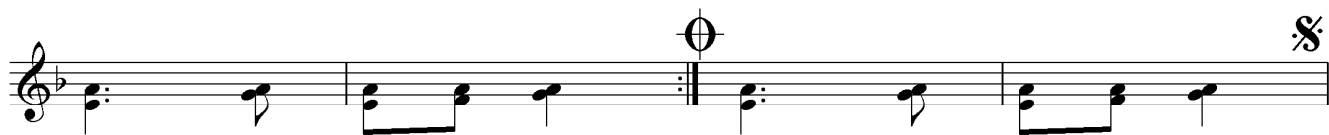
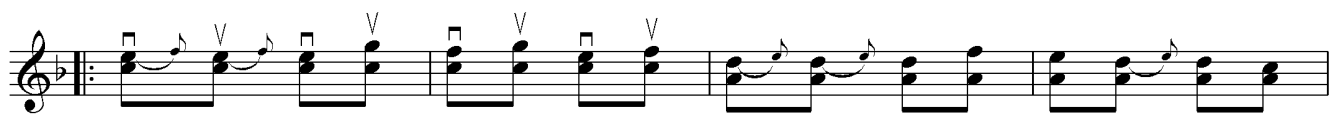
This page of musical notation consists of ten staves of music, all in a single system. The notation is for guitar, featuring a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 3/4 time signature. The music is characterized by a complex rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, often beamed together. Many notes are marked with a 'V' above them, indicating vibrato. The piece includes repeat signs (double bars with dots) and a section marked with a 'S' symbol. The overall style is that of a classical guitar piece.

The image shows a musical score for 'DUWTAR ZAWXÍ'. It consists of four staves of music. The first three staves feature a complex rhythmic pattern with eighth and sixteenth notes, often beamed together. The fourth staff shows a simpler, more sustained melodic line. A repeat sign with a double bar line and a fermata is present at the end of the second staff.

DUWTAR ZAWXÍ

Yosh, shaqqanraq tempte. Negizi frigiyañlıq Iya-minorda jazılğan. Ğayratdin Ótemuratov muzıkası.

The image shows a musical score for 'DUWTAR ZAWXÍ' in a different style. It consists of five staves of music. The first staff is in 2/4 time and features a simple, steady rhythm with quarter notes and rests. The second staff begins with a repeat sign and a fermata, followed by a series of eighth notes with accents. The third and fourth staves continue this rhythmic pattern with various note values and rests. The fifth staff concludes the piece with a final cadence. The key signature is one flat (B-flat).

KEWIL NALASÍ

Jayıraq tempte. Negizi frigiyañlıq Iya-minorda jazılğan.

Ğayratdin Ótemuratov muzıkası.

The image displays ten staves of musical notation for guitar. The music is written in a key with one flat (B-flat) and a 3/4 time signature. The notation includes various rhythmic patterns, chords, and articulation marks such as accents (k), breath marks (V), and trills (tr). There are also repeat signs and a double bar line with repeat dots. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

JÚREK HÁMIRI

Jay tempte. Negizi frigiyañlıq lya-minorda jazılğan.

Teñel Qalliev muzıkası.

The image displays ten staves of musical notation in G major. The notation includes various rhythmic patterns, accidentals, and articulation marks. The first staff begins with a repeat sign and a fermata over the first measure. The second staff features a fermata over the first measure and a sharp sign over the second measure. The third staff contains a repeat sign and a fermata over the first measure. The fourth staff includes several measures with a 'V' articulation mark above the notes. The fifth staff continues with 'V' marks and a sharp sign over the eighth measure. The sixth staff features 'V' marks and a sharp sign over the eighth measure. The seventh staff begins with a repeat sign and a fermata over the first measure. The eighth staff features a fermata over the first measure and a sharp sign over the second measure. The ninth staff includes a repeat sign and a fermata over the first measure, followed by a section marked with a double bar line and a fermata symbol. The tenth staff concludes the piece with a final cadence.

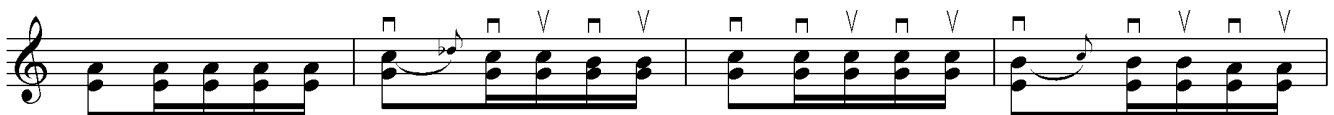
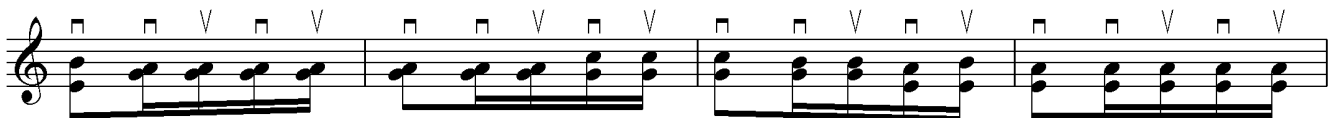
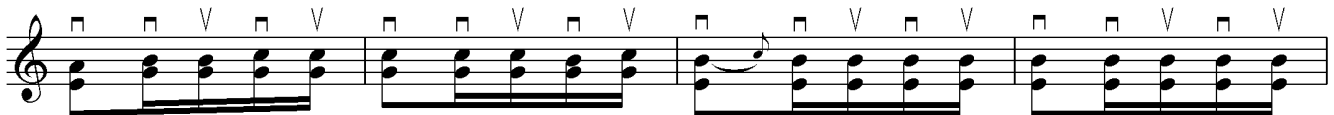
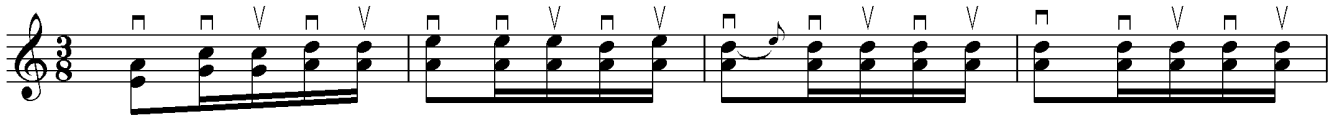

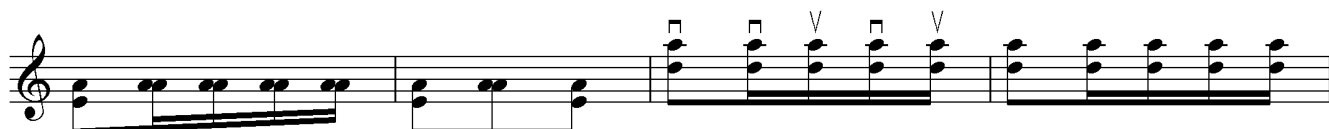
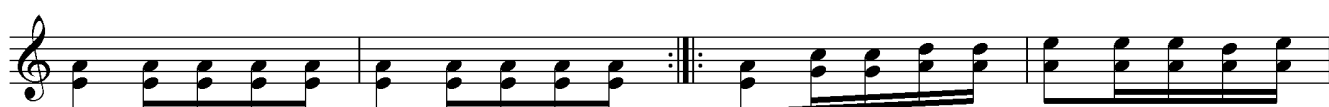

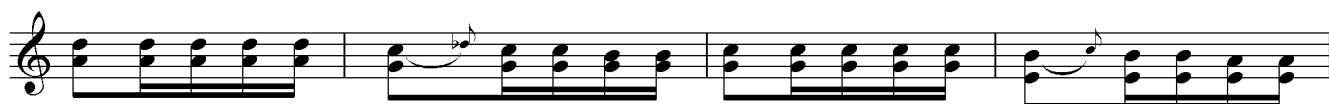
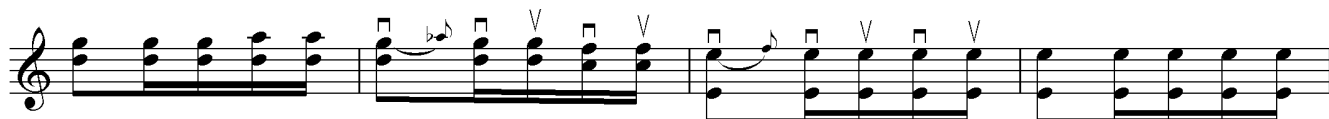
MEHRIYBANÍM ANA

Jay tempte. Negizi do-minorda jazılǵan.

Raxmanbergen Sultanov muzıkası.

1.

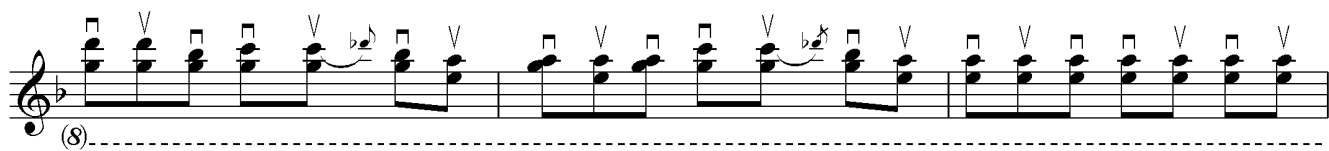
2.

QIZLARI BAR BIZIN ELDIN

Janhraq, yoshli tempte. Negizi frigiyalıq re-minorda jazılğan.

Marqabay Jiyemuratov muzıkası.

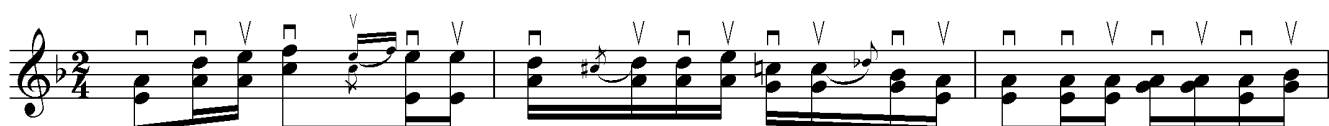
This page contains ten staves of musical notation, likely for guitar. The notation is organized into a single system. Each staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The music consists of a series of chords and melodic lines. Many chords are marked with a 'V' above them, indicating a vibrato or a specific playing technique. There are several repeat signs (double bars with dots) throughout the piece. The notation includes various rhythmic values, such as quarter notes, eighth notes, and sixteenth notes, as well as slurs and accents. At the bottom of the page, there is a dashed line with the label '8vb' underneath it, indicating an octave-down instruction.

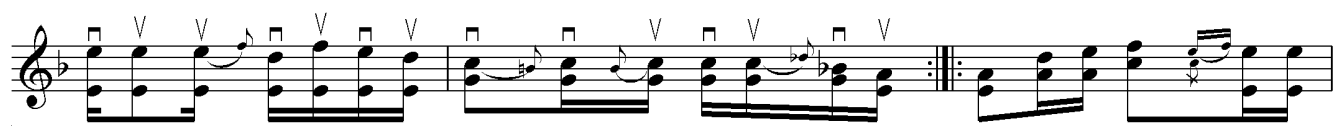
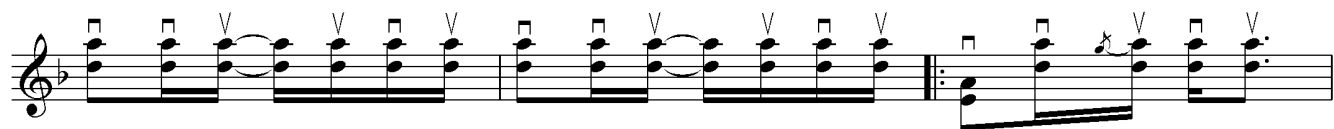
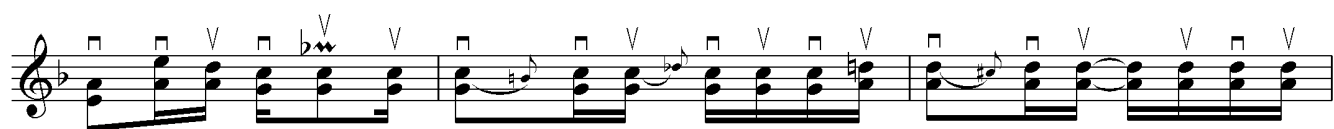
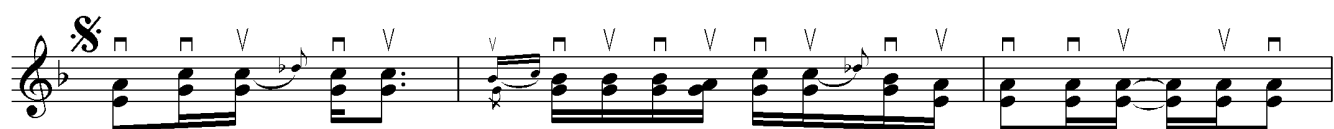

KEGEYLIDEN SUW ALĠAN QIZ

Jayraq tempte. Negizi frigiyaalıq re-minorda jazılđan.

Marqabay Jiyemuratov muzıkası.

KEWLIMDI BERDIM

Jayraq tempte. Negizi miksolidiykaliq re-majorda jazılğan.

Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.

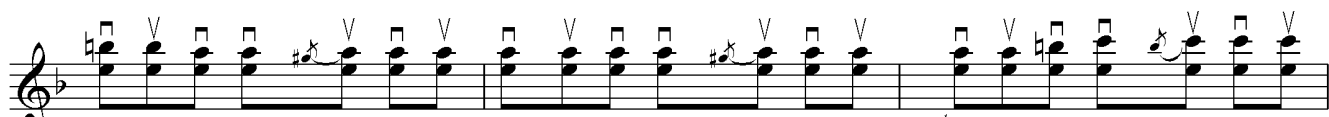
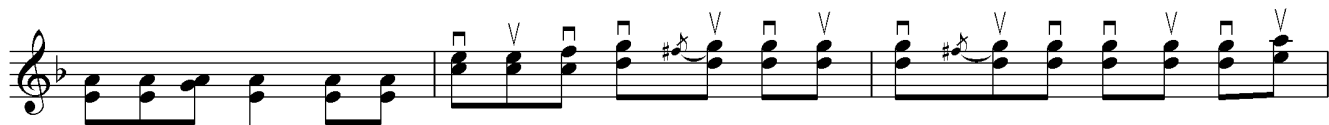

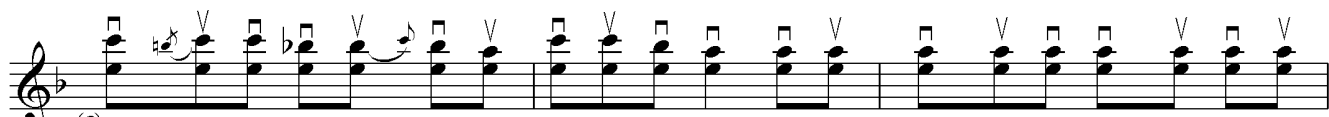
This page of musical notation is for guitar, written in G major (one sharp). It consists of ten staves of music. The first three staves show a melodic line with various rhythmic patterns and chord voicings. The fourth and fifth staves feature a dense texture of chords, many with vibrato markings ('V') and muted strings ('x'). The sixth and seventh staves continue this chordal texture, with a first ending bracketed over the final two measures of the seventh staff. The eighth and ninth staves return to the melodic line from the beginning of the piece. The tenth staff concludes the piece with a final chordal texture. The key signature is G major, and the time signature is 4/4.

MAQTANÍSHÍM QARAQALPAQSTANÍM

Janlıraq, yoshlı tempte. Negizi frigiyalıq re-minorda jazılğan. Marqabay Jiyemuratov muzıkası.

8th

AWÍLÍNA KELSEM ASÍGA

Jayraq tempte. Negizi frigiyañlıq mi-minorda jazılğan.

Marqabay Jyiemuratov muzıkası.

Musical score for a piece in 2/4 time, consisting of seven staves of music. The notation includes various chords, melodic lines, and dynamic markings such as accents and slurs.

AÑLAMAS

Jayıraq tempte. Negizi frigiyalıq re-minorda jazılğan.

Marat Qurbanbaev muzıkası.

Musical score for the piece 'Añlamas' in 2/4 time, consisting of two staves of music. The notation includes various chords, melodic lines, and dynamic markings such as accents and slurs.

111

JASLÍGÍM SEN MENI TASLAP BARASAÑ

Jayıraq tempete. Negizi frigiyalıq re-minorda jazılğan.

Nurnazar Qallibekov muzıkası.

The image displays ten staves of musical notation for guitar. The notation is written in a key with one flat (B-flat) and a 3/4 time signature. The music consists of a series of chords and melodic lines. Various technical markings are present, including 'V' for vibrato, 'b' for flats, and '8vb' for octave bending. The notation is arranged in a vertical sequence of ten staves, with some staves containing repeat signs and others containing specific performance instructions.

The first piece is a musical score consisting of five staves. It begins with a treble clef and a key signature of one flat. The first staff contains several measures with chords marked with a 'V' above them. The second and third staves continue the melodic and harmonic development, featuring various chordal textures and melodic lines. The fourth staff includes a double bar line and a repeat sign. The fifth staff concludes the piece with a final chord and a fermata symbol.

ANAJAN

Jayiraq tempte. Negizi re-minorda jazilgan.

Raxmanbergen Sultanov muzikasi.

The second piece is a musical score consisting of four staves. It begins with a treble clef and a 3/4 time signature. The music is characterized by a consistent rhythmic pattern of eighth notes and chords, with many chords marked with a 'V' above them. The first staff sets the rhythmic foundation, and the subsequent staves continue this pattern with slight variations in the melodic lines. The piece concludes with a final chord on the fourth staff.

This page of musical notation is for guitar, written in G major (one sharp, F#). It consists of ten staves of music. The notation is primarily chordal, with many chords marked with a vibrato symbol (V). The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The music is organized into measures, with some measures containing multiple chords. The notation includes various voicings, some with vibrato marks (V). The piece concludes with a double bar line and repeat dots in the fifth measure of the tenth staff.

The image displays ten staves of musical notation, likely for guitar, arranged vertically. Each staff begins with a treble clef. The notation consists of chords and single notes, often with an accent mark (V) above them. The music is organized into measures, with some measures containing multiple notes or chords. A dashed line with the marking "8vb" is present on the fifth staff, indicating an octave shift. Various accidentals, including flats and naturals, are used throughout the piece. The overall style is that of a guitar tablature or a simplified musical score for guitar.

ANAR GÜLLERİ

Jayıraq tempte. Negizi frigiyalıq re-minorda jazılğan.

Nawrız Qarashaev muzıkası.

The image displays ten staves of musical notation for guitar. The music is written in a single system with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature. The notation includes various rhythmic patterns, primarily eighth and sixteenth notes, often beamed together. Many notes are marked with a 'v' (accents) and some with a 'x' (palm muting). The piece features several repeat signs, including first and second endings, and a section marked with a double bar line and a '§' symbol. The overall style is characteristic of a guitar exercise or a short piece.

KÓZLERIÑE INTIZARMAN

Jayıraq tempte. Negizi miksolidikalıq Iya-majorda jazılğan. Qudaybergen Palwanıyazov muzıkası.

This page of musical notation is for guitar, written in D major (two sharps). It consists of ten staves of music. The notation includes various chord voicings, melodic lines, and technical markings such as 'V' for vibrato and 'x' for muted strings. The piece includes first and second endings.

Staff 1: Four measures of music. Measures 1-3 feature a rhythmic pattern of eighth notes with vibrato markings. Measure 4 has a melodic line with a vibrato marking.

Staff 2: Four measures of music. Measures 1-3 feature a rhythmic pattern of eighth notes with vibrato markings. Measure 4 has a melodic line with a vibrato marking.

Staff 3: Four measures of music. Measures 1-3 feature a rhythmic pattern of eighth notes. Measure 4 has a melodic line with a vibrato marking.

Staff 4: Four measures of music. Measures 1-3 feature a rhythmic pattern of eighth notes. Measure 4 has a melodic line with a vibrato marking. A first ending bracket covers the last two measures.

Staff 5: Four measures of music. Measures 1-3 feature a rhythmic pattern of eighth notes. Measure 4 has a melodic line with a vibrato marking. A second ending bracket covers the last two measures.

Staff 6: Four measures of music. Measures 1-3 feature a rhythmic pattern of eighth notes with vibrato markings. Measure 4 has a melodic line with a vibrato marking.

Staff 7: Four measures of music. Measures 1-3 feature a rhythmic pattern of eighth notes with vibrato markings. Measure 4 has a melodic line with a vibrato marking.

Staff 8: Four measures of music. Measures 1-3 feature a rhythmic pattern of eighth notes with vibrato markings. Measure 4 has a melodic line with a vibrato marking.

Staff 9: Four measures of music. Measures 1-3 feature a rhythmic pattern of eighth notes with vibrato markings. Measure 4 has a melodic line with a vibrato marking.

Staff 10: Four measures of music. Measures 1-3 feature a rhythmic pattern of eighth notes with vibrato markings. Measure 4 has a melodic line with a vibrato marking.

ÓTERSEŇ

Jay tempte. Negizi frigiýalıq re-minorda jazılğan.

Ayapbergen Ótebergenov muzıkası.

The image shows a musical score for 'Watan Tariypi' in 7/8 time. It consists of seven staves. The first six staves show a melody with eighth and sixteenth notes, often beamed together, and a harmonic accompaniment of chords. The seventh staff shows the final chord of the piece. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 7/8.

WATAN TÁRIYPI

Jayıraq tempte. Negizi frigiyalıq si-minorda jazılğan.

Japaq Shamuratov muzıkası.

The image shows a musical score for 'Watan Tariypi' in 7/8 time. It consists of two staves. The first staff shows a melody with eighth and sixteenth notes, often beamed together, and a harmonic accompaniment of chords. The second staff shows the final chord of the piece. The key signature has one sharp (F#), and the time signature is 7/8.

The image displays ten staves of musical notation in G major. The notation includes chords, melodic lines, and various ornaments and dynamics. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The music consists of a sequence of chords and melodic fragments. The second staff features a melodic line with a grace note and a dynamic marking 'V'. The third staff includes a repeat sign and a melodic line with a grace note. The fourth staff shows a melodic line with a grace note and a dynamic marking 'V'. The fifth staff features a melodic line with a grace note and a dynamic marking 'V'. The sixth staff includes a melodic line with a grace note and a dynamic marking 'V'. The seventh staff shows a melodic line with a grace note and a dynamic marking 'V'. The eighth staff features a melodic line with a grace note and a dynamic marking 'V'. The ninth staff includes a melodic line with a grace note and a dynamic marking 'V'. The tenth staff shows a melodic line with a grace note and a dynamic marking 'V'.

A musical score consisting of nine staves of music in G major. The notation includes various chords, some with accents (V) and trills (tr). The key signature has one sharp (F#).

DIYDARÍN SENÍN

Janlıraq tempte. Negizi frigiyalıq mi-minorda jazılğan.

Qudaybergen Turdıqulov muzıkası.

A musical score for the piece 'DIYDARÍN SENÍN' in 7/8 time. It features a series of chords with accents (V) and a trill (tr) at the beginning. The key signature has one flat (Bb).

The image displays ten staves of musical notation, likely for a guitar or piano accompaniment. The music is written in a treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The notation consists of chords and single notes, with many chords marked with a 'V' above them, indicating vibrato. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

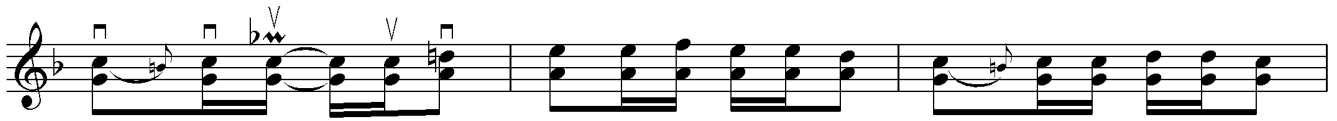
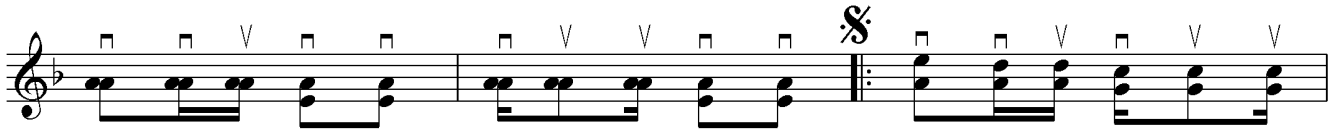
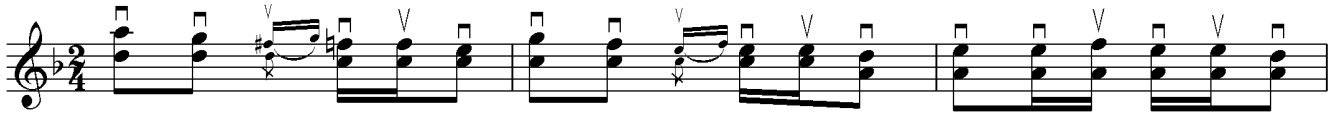
8va

§

MEN DE SONÍ KÚTKENSONÍ

Janlıraq, yoshlı tempte. Negizi frigiyalıq re-minorda jazılğan. Qudaybergen Turdıqulov muzıkası.

The musical score consists of eight staves of music. The first seven staves contain the main body of the piece, characterized by a steady accompaniment of chords and a melodic line with various ornaments. The eighth staff concludes the piece with a final chord and a fermata.

QIZ QOSIGI

Ortasha tempte. Negizi mi-minorda jazilgan.

Saliy Jiyengaliev muzikasi.

This musical score is in 3/8 time and consists of four staves. It begins with a treble clef and a 3/8 time signature. The music features a consistent accompaniment of chords and a melodic line with various ornaments, similar in style to the previous score.

A page of musical notation for guitar, consisting of ten staves of music. The notation includes chords, single notes, and rests, with many notes marked with a 'V' above them, indicating vibrato. The music is written in a single system with a treble clef and a key signature of one flat. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The notation is dense, with many notes beamed together in groups of four or five. The 'V' marks are placed above the notes, often above the entire group. The music appears to be a piece of guitar music, possibly a study or a short composition. The overall style is clean and professional, typical of a music manuscript or a high-quality sheet music publication.

This page of musical notation consists of ten staves of music, likely for guitar. The notation is written in a single system with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The music features a variety of chord voicings and rhythmic patterns. Many of the chords are marked with a 'v' above them, indicating vibrato or a specific playing technique. The notation includes a double bar line with repeat dots in the eighth staff, suggesting a repeated section. The overall style is that of a contemporary guitar score.

BIR ZAMAN

Jayıraq tempte. Negizi mi-minorda jazılğan.

Soniya Muxammetdinova muzıkası.

This image displays a page of musical notation, likely a score for a single melodic line. The page contains ten staves of music, arranged vertically. The notation is written in a standard musical staff with a treble clef. The music features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. There are several instances of dynamic markings, specifically the letter 'V' (likely representing 'Vivace' or 'Vibrato'), placed above certain notes. The notation also includes various accidentals, such as sharps and flats, and repeat signs. The overall style is that of a classical or contemporary musical score.

ÓMIRIM

Jay, salmaqlı tempte. Negizi frigiyalıq mi-minorda jazılğan.

Qurbanbay Zaretdinov muzıkası.

This image shows a page of musical notation consisting of ten staves of music. The notation is written in a single system and includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings such as accents (V) and slurs. The key signature has one flat, and the time signature is 4/4. The music concludes with a double bar line and a repeat sign.

BOZATAWLÍ NÁZÁLIM

Jayıraq tempte. Negizi frigiyalıq mi-minorda jazılğan.

Qurbanbay Zaretidinov muzıkası.

The image displays ten staves of musical notation in a single system. The notation is primarily chordal, with many notes beamed together. Several staves feature a 'V' symbol above notes, likely indicating vibrato. A circled '8' is present on the eighth staff, and '8vb' is written below the eighth staff. A double bar line with repeat dots is used on the first, fourth, and tenth staves. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is not explicitly shown but appears to be common time.

SENI OYLAYMAN

Jay tempte. Negizi frigiyalıq do-minorda jazılğan.

Ziywatdin Lepasov muzıkası.

This image shows a page of musical notation for guitar, consisting of ten staves of music. The notation is written in a single system and includes various musical symbols and markings. The music is primarily composed of chords and melodic lines, with some staves featuring slurs and accents. The notation is arranged in a standard format for guitar, with the treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The page number 139 is located at the bottom center.

This page of musical notation is for guitar and consists of ten staves. The notation includes chords, melodic lines, and various musical symbols. The key signature has one flat, and the time signature is 4/4. The notation includes various symbols such as '8vb', '8', and 'S'. The notation is as follows:

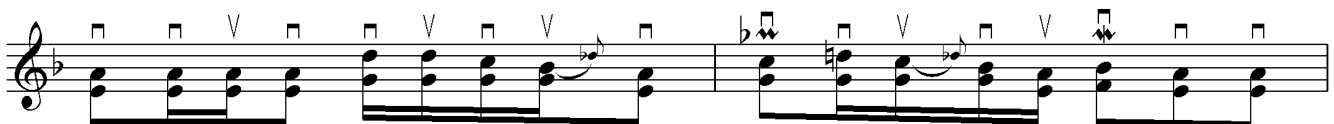
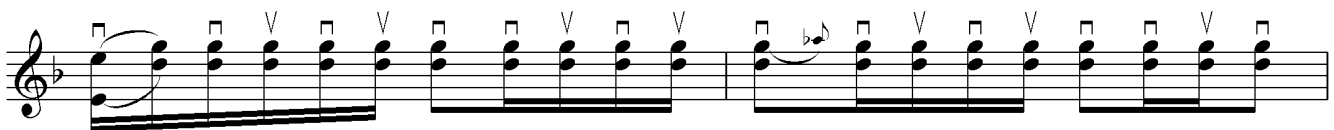
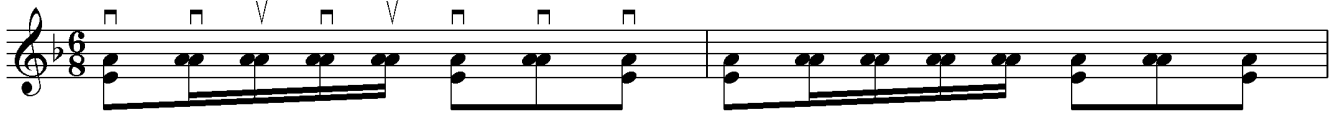
- Staff 1: Chords and melodic lines with accents.
- Staff 2: Chords and melodic lines with accents and a '8vb' symbol.
- Staff 3: Chords and melodic lines with an '8' symbol.
- Staff 4: Chords and melodic lines with an '8' symbol.
- Staff 5: Chords and melodic lines with a double bar line and a 'b' symbol.
- Staff 6: Chords and melodic lines.
- Staff 7: Chords and melodic lines.
- Staff 8: Chords and melodic lines with a double bar line and an 'S' symbol.
- Staff 9: Chords and melodic lines.
- Staff 10: Chords and melodic lines.

SHÍQTÍM JOLLARÍNA

Jay tempte. Negizi frigiyalıq do-minorda jazılđan.

Aman Jumabaev muzıkası.

The image displays ten staves of musical notation for guitar. The music is written in a single system with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature. The notation includes various rhythmic patterns, chords, and articulation marks such as accents, slurs, and vibrato. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together, and rests. Chords are indicated by vertical stems with flags. The piece concludes with a double bar line and repeat dots, followed by a final sequence of chords.

Musical staff 1: Treble clef, key signature of one flat (B-flat). The staff contains a sequence of chords and melodic lines. A dashed line below the staff is labeled "8vb".

Musical staff 2: Treble clef, key signature of one flat. The staff contains a sequence of chords and melodic lines. A dashed line below the staff is labeled "(8)".

Musical staff 3: Treble clef, key signature of one flat. The staff contains a sequence of chords and melodic lines, including a repeat sign.

Musical staff 4: Treble clef, key signature of one flat. The staff contains a sequence of chords and melodic lines.

Musical staff 5: Treble clef, key signature of one flat. The staff contains a sequence of chords and melodic lines.

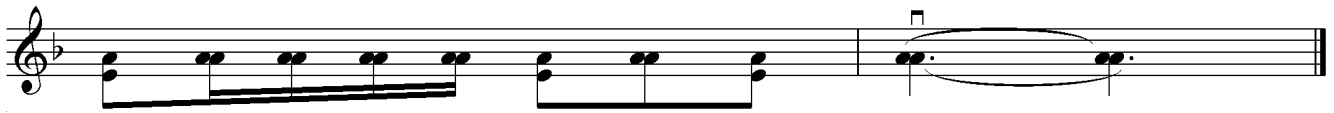
Musical staff 6: Treble clef, key signature of one flat. The staff contains a sequence of chords and melodic lines.

Musical staff 7: Treble clef, key signature of one flat. The staff contains a sequence of chords and melodic lines.

Musical staff 8: Treble clef, key signature of one flat. The staff contains a sequence of chords and melodic lines.

Musical staff 9: Treble clef, key signature of one flat. The staff contains a sequence of chords and melodic lines, including a repeat sign.

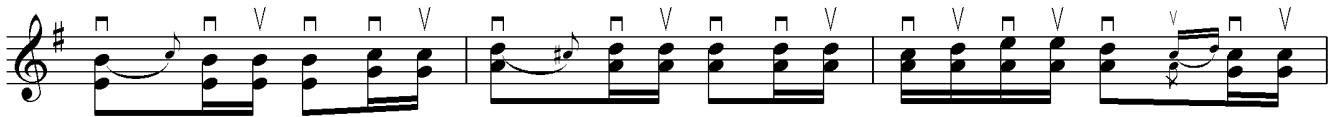
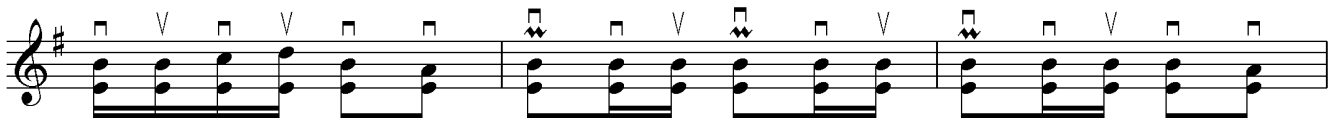
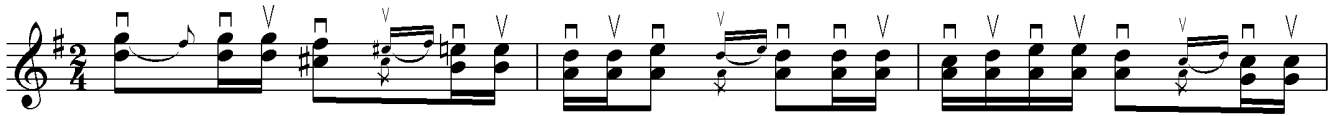
Musical staff 10: Treble clef, key signature of one flat. The staff contains a sequence of chords and melodic lines.

SEN KÚLIP QARADÍN MAĞAN

Jayıraq tempte. Negizi frigiyalıq si-minorda jazılğan.

Japaq Shamuratov muzıkası.

BIR SHÍQ JANANÍM

«Súymegenge súykenbe» muzıkalı komediyasınan

Janlıraq tempte. Negizi frigiyalıq sol-minora jazılğan.

Japaq Shamuratov muzıkası.

TOLQÍN

«Súymegenge súykenbe» muzıkalı komediyasınan

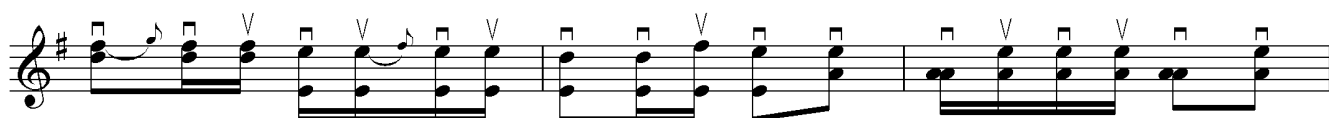
Janlıraq, yoshlı tempte. Negizi sol-majorda jazılğan.

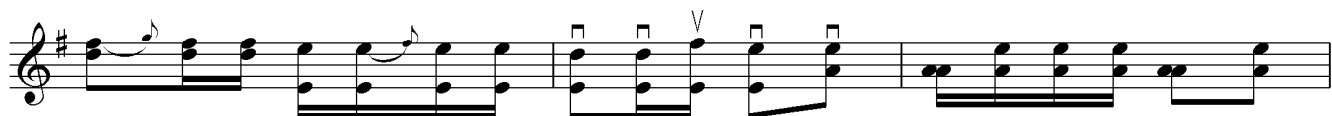
Japaq Shamuratov muzıkası.

YAR ETPE

Jayıraq tempte. Negizi frigiyalıq do-minorda jazılğan.

Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.

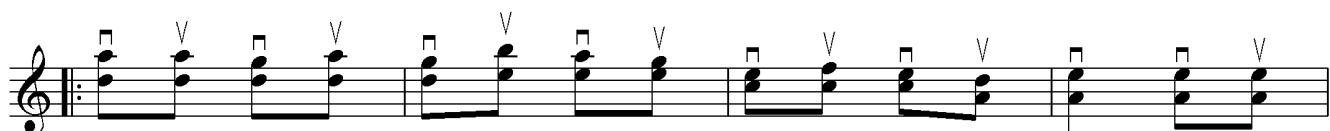
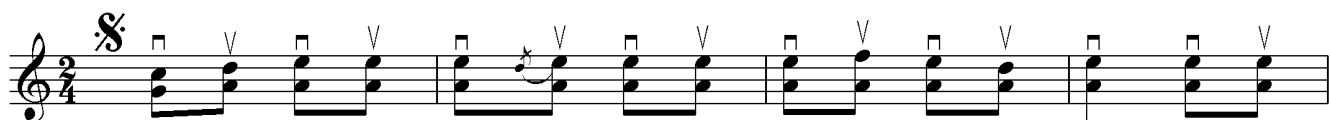

PAXAY NAMASI

Shaqqan, yoshli tempte.

Xaliq namasi.

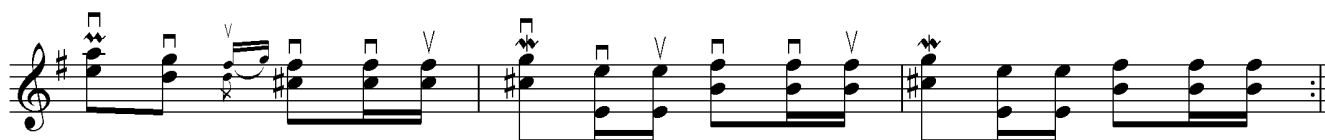

ZIYADA

Ortasha tempte.

Xalıq naması.

NÁYLEYİN

«ĠARIP ASHÍQ» muzıkalı dramasının

Jayıraq tempte.

Xalıq naması, qayta islegen Japaq Shamuratov.

SÁRWI

Janlıraq tempte.

Xalıq naması.

The image displays ten staves of musical notation for guitar. The notation is written in a single system with a key signature of one flat and a common time signature. The music features various chords, melodic lines, and technical markings such as 'V' (vibrato), 'k' (key), and '3' (triplets). The notation is arranged in a single system with a key signature of one flat and a common time signature.

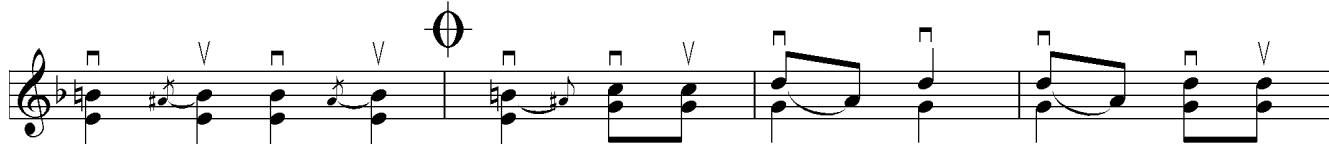
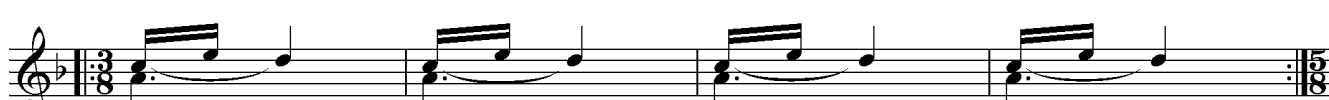
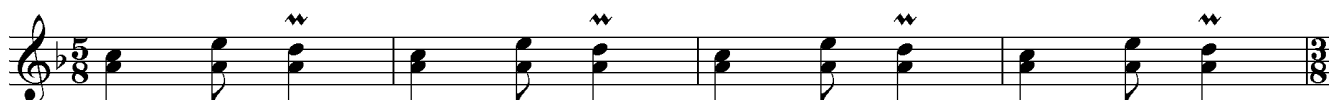
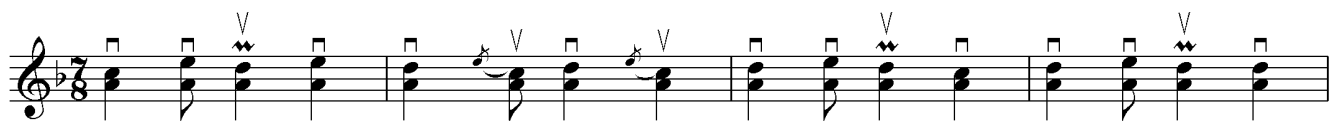
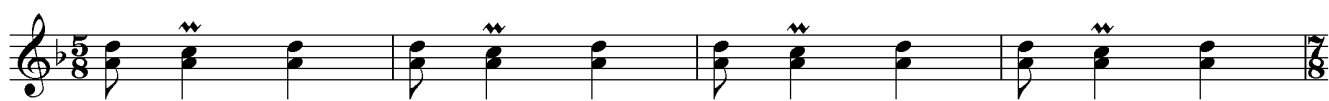
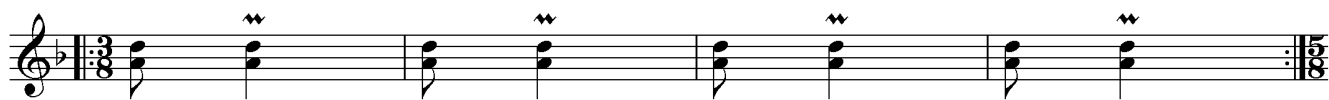
This image displays ten staves of musical notation in G major. The notation includes various rhythmic patterns, triplets, and ornaments. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The music consists of eighth and sixteenth notes, often beamed together. The second staff features a double sharp ornament (two # signs) above a note. The third staff ends with a repeat sign. The fourth staff contains two triplet markings (the number 3) under groups of three notes. The fifth staff continues the melodic and harmonic development. The sixth staff includes another double sharp ornament. The seventh staff shows a sequence of eighth notes. The eighth staff features a triplet of eighth notes. The ninth staff contains two triplet markings under groups of three notes. The tenth staff concludes the piece with a final cadence.

TORĠAY NAMASI

Janlıraq tempte.

Xalıq naması.

The image displays ten staves of musical notation for guitar. The music is written in a single system with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature. The notation includes various chord voicings, some with accents (v) and some with grace notes (w). There are several double bar lines with repeat signs, and some staves contain specific rhythmic markings like '2/4' and '6/8'. The piece concludes with a final double bar line and a repeat sign.

rit.

PAL HÁRRESI YAŃLÍ IZLEDIM SENI

Ortasha tempte. Negizi fa-majorda jazılǵan.

Abadan Saparova muzıkası.

rit.

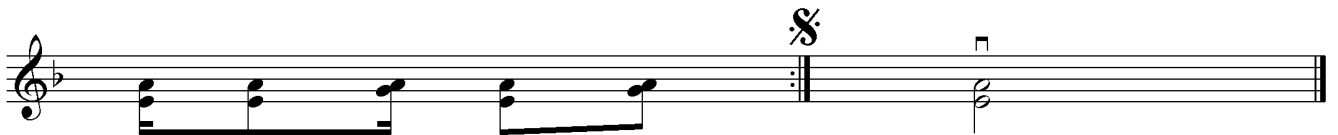
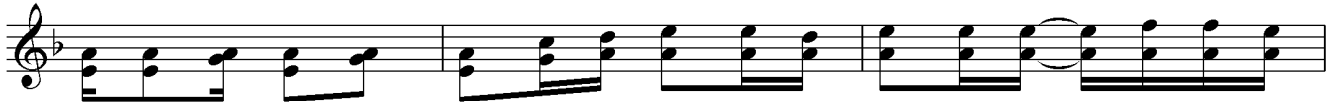

ANAMA

Ortasha tempte. Negizi frigiyalıq Iya-minorda jazılğan.

Ǵayratdin Ótemuratov muzıkası.

PAYDALANĠAN ÁDEBIYATLAR:

1. Абдуллаев К. Жигирма бесте. Нөкис, «Қарақалпақстан» баспасы, 2002
2. Адамбаева Т. Революцияға шекемги қарақопақ музыкасы. Нөкис, 1976
3. Аюмбетов К. Muzika sózligi. Tashkent, «ARNAPRINT» MShJ, 2005 jil.
4. Айымбетов Қ. Халық даналығы. Нөкис, «Қарақалпақстан» баспасы, 1988
5. Allanazarov D. Qaraqalpaq xalıq sazları. Nókis, «Qaraqalpaqstan» baspası, 2002
6. Allanazarov D. Qaraqalpaq sazları (duwtar). Tashkent, «ARNAPRINT» MShJ, «Bilim» 2004 jil.
7. Allanazarov D. Altın miyras. Nókis, QMU baspası, 2005 jil.
8. Аманиязов Ғ. Мениң жигит ўақтым сениң қыз ўақтың. Нөкис, «Билим» баспасы, 1998
9. Жийемуратов М. Жыраў намалары. Нөкис, «Қарақалпақстан» баспасы, 1991
10. Жийемуратов М. Ерназар алакөз. Жийемуратов М. Нөкис, «Қарақалпақстан» баспасы 2013 .
11. Заретдинов Қ., Яңгибаев О. Бозатаўлы нәзелим. Нөкис, «Қарақалпақстан» баспасы 1995
12. Ильесов А. Дутор урганищ китоби. Тошкент. «Уқитувчи» нашриёти, 1966
13. Кайратдинов А. Қобыз намалары. Нөкис, «Қарақалпақстан» баспасы, 1988
14. Кайратдинов А. Жаңла хаўаз. Нөкис, «Қарақалпақстан» баспасы, 1982
15. Qaraqalpaqstan Radio komitetiniń arxiv materialları.
16. Мухаммединов Н., Маликов А. Жапақ бақсы Шамуратов. Нөкис , «Қарақалпақстан мәденияты» газетасының баспасы, 1995
17. Султанов Ә. Сәўдигим. Нөкис, «Қарақалпақстан» баспасы, 1985
18. Султанов Ә. Айт сен Әжинияздың қосықларынан. Нөкис, «Қарақалпақстан» баспасы, 1979
19. Турдықулов Қ. Гүлистан үлкем. Нөкис, «Қарақалпақстан» баспасы 1978
20. Турдықулов Қ. Дәўраным гөззал. Нөкис, «Қарақалпақстан» баспасы 1985
21. Халимов А. «Ўзбек халқ мусикаси» сериясидан VIII том, Қарақалпақ халық намалары. А.Ақбаров редакцияси. Ташкент, Узбекистон давлат Бадий Адабиёт Нашриёти 1959
22. Халимов А. Шағлаң дослар. Нөкис, «Қарақалпақстан» баспасы, 1975
23. Шамуратова З., Аманиязов Ғ. Нигарым. Нөкис, «Билим» баспасы, 1996

MAZMUNÍ

Algı sóz	3
Qaraqalpaq xalıq saz ásbabı «Alamoynaq duwtar»	3
Duwtardıń dúzilisi	4
Duwtar perdelerinde notalardıń jaylasıwı	5
Alteraciyalanǵan sesler hám olardıń perdelerde jaylasıw tártibi	6
Duwtardı durıs uslap otırıw tártibi	10
Dáste barmaqlardıń jaylasıw tártibi hám poziciyalardıń dáste boylap jaylasıw tártibi	10
Alamoynaq duwtar sazlarınıń dás qaǵıw usılları	15
Tómenge qaray qaǵılatuǵın ápiwayı dás	16
Joqarıǵa qaray qaǵılatuǵın ápiwayı dás	16
Usıl dásler. Jayma dás	17
Qosha dás	17
Úshlik dás	18
Úzliksiz jubay dás	19
Silkpe dás	20
Alamoynaq duwtar sazlarınıń ırǵaqları	20
Melodiya notasınıń dási menen alınatuǵın forshlag ırǵaqları	21
Uzın forshlag ırǵaǵı	21
Qısqa forshlag ırǵaǵı	23
Melodiya notasınıń dási menen alınatuǵın mordent ırǵaqları	24
Mordent ırǵaǵı	25
Uzın mordent ırǵaǵı	26
Kesik mordent ırǵaǵı	27
Óz aldına silkpe dás penen alınatuǵın «Dásli forshlag» ırǵaqları	29
Óz aldına dás penen alınatuǵın «Qos forshlag» ırǵaǵı	32
Alteraciyalanǵan «Qos forshlag» ırǵaǵı	33
Tek sol bir namaǵa beyimlesken siyrek ushırasatuǵın ırǵaqlar	33
Liga sızıǵı menen jalǵanǵan nama qayırımları	34
Oktava belgisi hám alamoynaq duwtarındaǵı onıń tutqan ornı	36
Qaytalaw belgileri hám onıń atqarılıw tártipleri	36
Ana kiyatır. Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.	39
Ámiwdárya. Japaq Shamuratov muzıkası.	40
Alma. Álimjan Xalimov muzıkası.	42
Námárt jigit nege dárkar. Japaq Shamuratov muzıkası.	43
Qádirini bilmes. Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.	44
Qarshıǵa qıyallı. Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.	45
Qaraman. Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.	47
Áwezim. Japaq Shamuratov muzıkası.	49
Nókis valsı. Najimaddin Muxammeddinov muzıkası.	50
Qosıq aytsam. Japaq Shamuratov muzıkası.	52
Gúl shıraylı. Japaq Shamuratov muzıkası.	55
Jigitlikte bul qıyalǵa. Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.	56
Biyqararman. Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.	58
Awillaslarım. Ańsatbay Qayratdinov muzıkası.	60

Estelik ettim oramal. Japaq Shamuratov muzikası.	63
Haq nietke berdik qol. Japaq Shamuratov muzikası.	65
Gúljamaldıń ariyası. Ábdireyim Sultanov muzikası.	67
Gúlnara. Sálmenbay Sadıqov muzikası.	68
Kel-kel yarım. Ańsatbay Qayratdinov muzikası.	70
Bahadır qızlar. Ábdireyim Sultanov muzikası.	71
Elge altın terip bereyik. Ábdireyim Sultanov muzikası.	73
Motor qayıq. Ábdireyim Sultanov muzikası.	75
Sáwdigim. Ábdireyim Sultanov muzikası.	77
Xızmetińe bárhá tayarman xalqım. Keńesbay Abdullaev muzikası.	79
Náwbáhárim kózlerim. Ábdireyim Sultanov muzikası.	81
Naymandı yarım. Ğaniy Amaniyazov muzikası.	84
Gózzallar. Ábdireyim Sultanov muzikası.	86
Quwanish toylarımızda. Ańsatbay Qayratdinov muzikası.	87
Qásterlep abaylań bir birińizdi. Erejep Seytimov muzikası.	89
Duwtar zawxı. Nıyratdin Ótemuratov muzikası.	91
Kewil nalası. Nıyratdin Ótemuratov muzikası.	93
Júrek hámiri. Teńel Qalliev muzikası.	95
Mehriybanım ana. Raxmanbergen Sultanov muzikası.	97
Qızları bar biziń eldiń. Marqabay Jiyemuratov muzikası.	100
Kegeyliden suw alǵan qız. Marqabay Jiyemuratov muzikası.	102
Kewlimdi berdim. Ańsatbay Qayratdinov muzikası.	104
Maqtanışım Qaraqalpaqstanım. Marqabay Jiyemuratov muzikası.	106
Awılıńa kelsem asıǵa. Marqabay Jiyemuratov.	108
Ańlamas. Marat Qurbanbaev muzikası.	110
Jaslıǵım sen meni taslap barasań. Nurnazar Qallibekov muzikası.	112
Anajan. Raxmanbergen Sultanov muzikası.	114
Anar gúlleri. Nawrıız Qarashaev muzikası.	117
Kózlerińe intizarman. Qudaybergen Palwanıyazov muzikası.	119
Óterseń. Ayapbergen Ótepbergenov muzikası.	121
Watan táriypi. Japaq Shamuratov muzikası.	123
Diýdarıń seniń. Qudaybergen Turdıqulov muzikası.	125
Men de sonı kútkensoń. Qudaybergen Turdıqulov muzikası.	128
Qız qosıǵı. Salıy Jiyengalıev muzikası.	129
Bir zaman. Soniya Muxammetdinova muzikası.	132
Ómirim. Qurbanbay Zaretzinov muzikası.	134
Bozatawlı názálim. Qurbanbay Zaretzinov muzikası.	136
Seni oylayman. Ziywatdin Lipesov muzikası.	138
Shıqtım jollarıńa. Aman Jumabaev muzikası.	141
Sen kúlip qaradıń maǵan. Japaq Shamuratov muzikası.	144
Bir shıq jananıń. Japaq Shamuratov muzikası.	145
Tolqın. Japaq Shamuratov muzikası.	146
Yar etpe. Ańsatbay Qayratdinov muzikası.	147
Paxay. Qaraqalpaq xalıq naması.	150
Ziyada. Qaraqalpaq xalıq naması.	151

Náyleyin. Qaraqalpaq xalıq naması.	-----	152
Sárwi. Qaraqalpaq xalıq naması.	-----	153
Torǵay. Qaraqalpaq xalıq naması.	-----	156
Pal hárresi yańlı izledim seni. Abadan Saparova muzıkası	-----	159
Anama. Nǵyratdin Ótemuratov muzıkası.	-----	161

Oqıw qollanba Ájiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı ilimiy-metodikalıq seminarınıń 11 mart 2016 jılǵı № 9 protokoli menen tastıyqlanıp baspadan shıǵarıwǵa usınıs etilgen.

ALLANAZAROV DAVLETMURAT TURESHOVICH

QARAQALPAQ IRǴAQLARI

**OQIW QOLLANBA
JOQARÍ HÁM ORTA ARNAWLÍ BILIM JURTLARÍ USHÍN**

Bas redaktor K.M.Koshjanov
Tex. redaktor E.K.Iskenderova
Korrektor Q. Paxratdinov
Operator N. Nisanbaev
Xudojnik Ǵ.Mámбетqadirov
Kompyuterde tergen D. Allanazarov

Nashriyot litsenziya raqami AIN№ 290. 04.11.2016.
Bosishga 2019-yil 15-martda ruxsat etildi.
Bichimi 60x84 1/8. Times New Roman garniturası. Ofset bosma.
Shartli bosma tabog‘i 9,3 b.t. Nashr tabog‘i 10,0. Adadi 500 nusxa.
___ raqamli buyurtma.

O‘zbekiston Matbuot va axborot agentligining
G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyida chop etildi.
100128, Toshkent, Labzak ko‘chasi, 86.

Tel.: (371) 241-25-24, 241-48-62
Faks: (371) 241-82-69

www.gglit.uz   e-mail: info@gglit.uz